• SAVAITINIS LAIKRAŠTIS •
"DRAUGAS"
EINA KETVIRTADIENIAIS
IŠ CHICAGO, ILL.
Kaina Metams:
Suvienytose Valstijose - - $2.00
Europoje ir kitose šalyse - $3.00
APSKELBIMŲ KAINOS ANT UŽKLAUSIMO
Su visokiais reikalais reikia kreipties šiuo adresu:
DRAUGAS PUB. CO.
1800 W. 46th Street Chicago Ill.

DRAUGAS

KATALIKŲ LAIKRAŠTIS

• LITHUANIAN WEEKLY •
"DRAUGAS"
[THE FRIEND]
Published Every Thursday, Chicago, Ill.
SUBSCRIPTION RATES:
In United States - - - $2.00
Foreign Countries - - - $3.00
ADVERTISING RATES ON APLICATION
All Communications and Money Orders must be addressed to:
DRAUGAS PUB. CO.
1800 W. 46th Street Chicago, Ill.

ORGANAS { LIETUVIŲ RYMO-KATALIKŲ FEDERACIJOS, SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ R.-K. AMERIKOJE IR LIETUVIŲ R.-K. PILNUJŲ BLAIVININKŲ SUSIVIENIJIMO AMERIKOJE.

Metai {Vol.} VI. CHICAGO, ILL., KETVIRTADIENIS 24 D. GRUODŽIO (DECEMBER) 1914 M. No. 52

ENTERED AS SECOND-CLASS MATTER JULY 8th, AT THE POST OFFICE AT CHICAGO, ILL., UNDER THE ACT OF MARCH 3rd, 1897.

KALĖDŲ ŠVENTĖS.

Kalėdos... Kokią tai gilią prasmę turi savyje tas žodis! Kiek džiaugsmo ir romybės ta brangi ir didi šventė suteikia visam krikščioniškam pasauliui. Sakau — krikščioniškam, nes kitokios pasaulėžvalgos žmogus veltui čia ieškotų širdies linksmybės, kadangi toji šventė jau nuo senų-senovės giliai yra persisunkusi krikščioniška dvasia. Tą dieną krikščionis prisimena savo Išganytojaus Jėzaus Kristaus Įsikūnijimo paslaptį. Ilgai, ilgai žmonija laukė To, kuris turėjo paliuosuoti ją iš nusidėjimo retežių, palengvinti jai vargų naštą ir suteikti dangaus malonių. Jau ne vienas pradėjo nebetekti lygsvaros savo gyvenimo karionėje, besiekdamas į amžinastį, nevienas gal nustojo vilties į šviesesnę ateitį... Daug amžių prabėgo juk nuo tos valandos, kada pirmųjų mūsų tėvų nepaklusnumas ir puikybė užtraukė ant visos giminės pabaudos rykštę... Begalinis nusiminimas ir liūdesys pavergė visų sielas... Rodos, jau nebėra išganymo, širdžiai suraminimo... Ir tūnojo visa žmonija per tiek laiko tamsybėse ir nusiminime... Ir graudžiomis ašaromis buvo laistomas žemės veidas, o vargams, ir juodoms mintims nebuvo galo... Taip nyku ir nejauku buvo per tiek šimtmečių, kada pagalios sužibo ant dangaus skliauto skaisti Išganymo žvaigždė, kada Betliejaus kutelėje gimė Išganytojas. *"Garbė Dievui Augštybėse, ant žemės romybė žmonėms geros valios"* — pragysta aniuolų choras... Tos įstabios geismės aidas pasiekia visą nuliūdusią žmoniją, visus žemės kraštus. Ir pradžiunga visi, ir didelė linksmybė užviešpatauja visur. Milijonai krūtinių atsikvėpė liuosiau, sužvangėjo nusiminimo pančiai ir trūko jie... trūko ant amžių... Išsipildė pranašų žodžiai; Viešpaties pažadėjimas atsiųsti iš Dangaus Išganytoją tikrai įvyko... Atėjo Tas, kuris turėjo nušluostyti žmonijai ašaras... Nors dar silpnas, nors dar tik Kūdikėliu tebėra, bet jau patraukė prie saves visus be liuomų skirtumo: ir vargšus piemenėlius, ir tolimųjų šalių valdovus — išminčius... Eina visi su giliausiu nusižeminimu ir atiduoda Jam didžiausią pagarbą...

Iš Betliejaus menkutės, sudrunėjusios bakužėlės tapo puošniausia audijiencijos salė, o šieno prakartėlė — šafiru ir diemantais išsagstytu sostu. Nusigando tad Herodas, Judėjos valdovas, naujai gimusio Kūdikėlio... Jis liepia iššudyti visus savo žemės mažutėlius, kad tasai menamas, tik-ką gimęs Galiūnas nepaveržtų jo sosto išlikdamas gyvas kokiuo-nors stebuklingu būdu... Sujudo — sukruto visas Jeruzalės egzarchatas, visa pasaulinė žydų valdžia, norėdama kuostropiausia išpildyti sa o monarcho-bailio įsakymus. r prasidėjo skerdynės, tyri-ėjimai, bausmės. Bet dangiškasis Kūdikėlius gyvas išliko, nepažeistas Herodo kraugerio kalavijo...

Metams slenkant tvirtėjo dvasia ir kūnu, o išmintimi neturėjo sau lygaus. Savo gabumais nustebino visus mokslinčius ir minios žmonių ištroškusiųjų *Tiesos*, spietėsi aplink Jį. Vienu rankos mostelėjimu prikeldavo mirusiuosius, tardamas žodį — nuramindavo jūrių audras; savo drabužių prisilytėjimu išgydydavo ligonius...

Ir augo garbė Viešpačiui augštybėse, ir klestėjo romybė gerų žmonių širdyse ant žemės.... Tik nedorų norų žmonėms Išganytojas buvo krislu gerklėje ir šiandien su jais taip-pat tebėra... Su Erodo pragariška užsidegimu jie kovojo ir kovojo prieš Jį, bet Jo mokslas ir intekmė vis platesnes ir platesnes pasiekia ribas.

Kalėdų šventė — tai krikščionijos triumfas. Nėra šalies, kur Išganytojaus obalsis *"Garbė Viešpačiui — Romybė žmonėms"* būtų nežinomas ir praktiškan gyveniman nevykdinamas; nėra tautos, kuri, apvaikščiodama tą dieną, nelaikytų augštai iškėlusi vėliavos su tuo taip didžiu, prakilniu Išganymo obalsiu.

Vaidevutis.

RAŠTAS BLAIV. SUSIV. Į MŪSŲ DRAUGIJAS.

Gerbiamieji, draugijų valdybos ir nariai:

Beabejonės mūsų draugijos — tai Amerikos lietuvių židinys, kadangi kiekvienas apšviestesnis, susipratęs lietuvis priguli jei ne į kelias, tai bent į vieną draugiją. Kiekvienoje kolonijoje draugijos pradeda bent kokį judėjimą del gero tautos bei tėvynės. Liaudis yra papratusi laukti inicijativos viešame reikale nuo draugijų. Kas daugiaus! liaudis net nori pasekti draugijas jųjų krutėjime ir darbuose. Reiktų tiktai džiaugtis, ir teisingai džiaugtis. Bet... nelaimei, atsirado draugijų, kurios nukrypo nuo tikslo, kad šviesti mūsų tautą. Tarp to didelio skaičiaus mūsų draugijų atsirado jų kai-kuriose apielinkėse, kad savo veikimu jie ir save ir liaudį, kuri į tas draugijas nusižiūri, traukia ne prie šviesos, gražesnio gyvenimo, bet adverniškai, vis prie didesnio vargo, juo didesnės tamsumos. Ak nereikia ilgo galvojimo, kad suprasti, jog mūsų tauta, ypač čia Amerikoje, daugiausia kenčia del girtuokliavimo. Tą laiką ką mūs tauta nenaudingai praleidžia girtuokliaudama ir tuos pinigus, tą kapitalą, ką išduoda gėrimams, jei tą visą laiką ir kapitalą surinkus, kaip tai susyk mūsų tauta pašoktų augštyn. Veikiai pasirodytų, kad toji mūs tauta būtų turtingesnė, švaresnė, mokytesnė, galingesnė. Tai-gi negalima dvejoti, kad girtuokliavimas tai mūsų apšvietos ir gerovės didžiausis priešas. Kiekvienas tautai iš širdies gero trokštantis turi būtinai su girtuokliavimu kovoti, jei nori darbu prisidėti prie tautos pakilimo. Draugijos, kurios turi nešti, ir paprastai neša, šviesą mūsų liaudžiai, turi kovoti su girtuokliavimu ir niekuomi girtuokliavimo neparemti. Draugija, paremdama girtuokliavimą, netik savo narius ištvirkintų, ale ir žmones, kurie į draugijas nusižiūri, patrauktų į girtuokliavimo purvą. Rodos maža, tokių draugijų neturėtų būti, bet nelaimei yra daugelis draugijų, kurios platina girtuokliavimą tarp lietuvių, darydamos balius su svaiginamaisiais gėrimais. Yra net kai-kur ir tokių draugijų, kurios nedėliomis (kuomet saliūnai uždaryti) savo salėse pardavinėja svaigalus. Taigi štai kuo pavirto kai-kurios mūsų draugijos!... Laimė, kad tokių nedorų tikslų draugijų yra ,

Blaivininkų Susivienijimo delegatai savo IV metiniame seime Rugs. 15-16 d. apsvarstę šitą veikimą draugijų, nukrypusių nuo apšvietos tikslo ir tikėdami, kad draugijos, neapsvarsčiusios blogų pasekmių prie to priėjo, ir, tikėdami geriems norams draugijų narių — nutarė kreiptis per visus doresnius laikraščius į gerbiamųjų draugijas su prašymu, kad nebedarytumėte pokilių su svaiginamais gėrimais. Draugijos atsiminkite savo moralę galybę. Nuo jūsų priguli daug, kad mūsų liaudis pakiltų. Pakilkite jūs, gi visuomenė savaimi pakils. Išnaikinkite girtuokliavimą iš savo tarpo ir girtuokliavimui bus galas.

Atminkite Broliai, Sesers, kad nuo jūsų veikimo išdalies priguli ateitis mūsų tautos. Ir mūsų Susivienijimas pasitiki, kad mūsų draugijos turės ant tiek drąsos, ir gerų norų, kad del savo gero, del labo tautos panaikins pardavinėjimą svaigalų per savo pokilius ir susirinkimus, juo labiau nepardavinės jų šventadieniais.

Skatikai, tokiu nedoru būdu uždirbti (su nuoskauda narių, jų šeimynų ir visuomenės), draugijos nešildytų. Ligonių draugija turėtų daugiaus, apgavikų dar daugiau, gi draugija, nustojus gero vardo negreitai jį atgautų.

Broliai – Sesers, dirbkite del tautos labo! Žengkime prie idealo!

S.L.R.K.P.B.S.A. Centro Valdyba.

VISIEMS "DRAUGO" SKAITYTOJAMS, PLATINTOJAMS IR RĖMĖJAMS LINKIAME

LINKSMŲ KALĖDŲ!

"Draugo" Redakcija ir Administracija

IŠ KARĖS.

Graikija ir Rumunija pagelbės Serbijai. Anglija, Rusija ir Prancūzija užtikrino Graikijos ir Rumunijos valdžią, kad joms pagelbstant Serbijai, Bulgarija neužpuls jų žemių. Graikijos ir Rumunijos valdžios pasitenkina tuo užtikrinimu ir tuojaus rengiasi pagelbėti Serbijai.

Prancūzai užėmė 8 miestus. Iš Amtserdamo gauta žinių, kad prancūzai su talkininkais užėmė 8 miestus, būtent: Lombaertzyde, St. Georges, Westende, Bixschoote, Langjark, Paschendaele ir Moorslede, Westraasebeeke.

Vokiečių armijos kairysis sparnas atmuštas iki Prūsų. Kairysis sparnas gen. Hindenburgo armijos sunkiai nukentėjo nuo rusų, nes išnaujo turėjo pasitraukti atgal į Prūsus.

Vokiečiai bombardavo Anglijos miestus. Vokiečių karišk**asis** laivynas, veikiantis Šiaurinėse jūrėse bombardavo Anglijos uostinius miestus Hartlepool, Whitby ir Scarborough. Londono laikraštis "Chronicle" praneša, kad laike bombardavimo užmušta 48 ypatos ir sužeista 116. Karės kanceliarija išleido pranešimą apie žuvimą 31 ypatos. Vokiečių laivynas po kelių valandų atkos, pasišalino.

Jungtinės Valstijos saugos Panamos kanalą. Laivyno sekretorius Daniels prisakė pasiųsti į Šv. Dominiko vandenis kreiserį "Tacoma", kurio pareiga bus apsaugoti neutralę poziciją Panamos kanalo. Kariaujančių valstijų laivynams bus pasiųsta pranešimai, kad jie išvengimui nesusipratimų laikytūs nuošaliai nuo Amerikos vandenų.

Prancūzų pranašai apie užbaigimą karės. Garsi prancūzų pranšė p-ni Thebes išleido savo pranešimų lapelius, kuriuose pažymėta, kad karė turės užsibaigti liepos mėnesį 1915 metais. Pranczija, užsibaigus karei, negaus viso to ko ji tikisi. Vokietija susitvarkys pagal naujų įstatų. Italija būtinai turės dalyvauti karėje.

475,000 rusų vokiečių nelaisvėj. Vokietijos karės kanceliarija išleido oficijalį pranešimą apie nelaisvių skaičių, patekusį į vokiečių rankas nuo pradžios karės. Rusų paduodama 475,000 kareivių ir oficierių sykiu. Daugumą rusų nelaisvių vokiečiai siunčia į Schleswig-Holstein dirbti.

Prancūzams sekasi. Prancūzų karės kanceliarija išleido oficijalį pranešimą, kad prancūzų ir anglų kariuomenė sumušė vokiečius šiauryje nuo Nieuporto, apielinkėse upės Ypres ir prie La Basse. Belgijoj prancūzų artilerija bombarduoja miestą Westend. Belgų armija atmušė vokiečių užpuolimus prie St. Georges ir užėmė daug naujų pozicijų ant kairiojo upės Yser kranto.

Austrijiečių nuostoliai Serbijoj milžiniški. Londone gauta telegramos iš Romos, kad Austrijos sostinėj Vienoj oficijaliai paskelbta apie žuvimą 100,000 austrijiečių Serbijos karės laukuose. Austrijos gyventojai kaltina armijos va-

VOKIEČIŲ LAIMĖJIMAI LENKIJOJ — PRASIMANYMAS.

ALBANIJA APSKELBĖ KARĘ SERBIJAI.

BELGRADAS SERBŲ ATGAUTAS.

VOKIEČIAI BOMBARDAVO ANGLIJOS MIESTUS.

SKANDINAVŲ KARALIAI SUSITIKO.

AIGIPTAS — ANGLIJOS PROVINCIJA.

JAPONIJA PASILIEKA SAU UŽIMTAS ŽEMES KYNIJOJ.

GRAIKIJA IR RUMUNIJA EINA SERBIJAI Į PAGELBĄ.

PRANCŪZAI UŽĖMĖ 8 MIESTUS BELGIJOJ.

GEN HINDENBURGO ARMIJA ATMUŠTA IKI PRŪSŲ.

dus, veikiančius Serbijoj nerangume ir pradeda kelti riaušes prieš savo valdžią.

Serbai atgavo Bielgradą. Serbijos karalius Petras, sosto įpėdinis Aleksas ir kunigaikštis Jurgis, lydimi narsių savo kariuomenių užėmė Bielgradą. Serbijoj nepasiliko nei vieno austrijiečių kareivio.

Albanija apskelbė karę. Amsterdame gauta telegrama iš Konstantinopolio, kurioje pranešama, kad Albanija apskelbė karę Serbijai. Apie tikrumą tos žinios dar galima paabejoti, nes ikišiol nieko nebuvo girdėti apie Albanijos kariškus žingsnius.

Vokiečiai rengiasi iš trečio syk užimti Varšavą. Gauta žinių iš Lenkijos sostinės Varšavos, kad vokiečiai ant žūtbūt rengiasi užimti Varšavą. Vokiečių kariuomenės stiprūs pulkai sutraukiami ant Lowicz — Ilow linijos, ypatingai apielinkėse Vistulos upės. Jie stengiasi pereiti Vistulos upę, užpulti rusų kariuomenę ties Plocku.

Vokiečiai skelbia apie rusų didelius nuostolius? Berlino valdiškoji spauda paskelbė, kad rusų nuostoliai laike dviejų savaičių siekė 200,000 žmonių.

Vokietijos ciesorius pasveiko. Berline oficijaliai paskelbta, jog kaizeris pilnai pasveiko ir sugrįžo karės laukan.

Turkai bombarduoja Tripolį. Londono laikraštis "Morning Post" gavo žinių iš Odesos, kuriose skelbiama, kad Italijos pasiuntinis Konstantinopoly gavo nuo savo valdžios pranešimą apie turkų užpuolimą ant Tripolio. Italijos pasiuntiniui prisakyta pareikalauti nuo Turkijos valdžios pasiaiškinimo ir jeigu tas pasiaiškinmas bus neaiškus, pertraukti diplomatiškus ryšius.

Zepelinai atakuoja Varšavą. Romoje gauta žinių iš Varšuvos, kad vokiečių orlaiviai skraido ant miesto ir svaido bombas. Užmušta 90 žmonių, dauguma moterų ir vaikų.

Rusai laimėjo mūšį ties Vistula. Rusų kariuomenė sumušė vokiečius šiaurinėj Lenkijoj ties upe Vistula.. Vokiečiai užšalus upei, panorėjo ja pasinaudoti savo kariuomenės perkėlimui kitapus. Viena iš vokiečių armijos dalis stengiasi pereiti upę ties Bobrzinu, netoli Wroclaviko, bet rusai pastebėję priešo armijos judėjimą užpuolė ant jų ir smarkiai sumušę atmetė atgal.

Rusai koncentruoja savo spėkas ant dešiniojo Vistulos kranto prie Thorno ir spėjama, kad ten turės įvykti mūšis su vokiečiais.

Vokiečių laimėjimai — prasimanymas. Sulaukta žinių Londone, jog vokiečių armija, nežiūrint, kad pirma Berline buvo skelbiama apie didelius vokiečių laimėjimus, yra sumušta Lenkijoj prie Varšavos. Gen. Hindenburgo armijai gresia pavojus išnaujo patekti į kilpas, kurias jai rengia rusai. Berline paskelbtus didelius laimėjimus, rusų, prancūzų ir anglų spaudos pavadino gražiais prasimanymais. Vokiečiams sekėsi vienoje vietoje atmušti rusus ir vien tiktai iš silpnų pozicijų, tai vokiečiai ir paskelbė apie didžiausius laimėjimus. Varšavai negresia joks pavojus. Generolo Hindenburgo armijai prisieina šiuo laiku ar prasimušti pro rusų kareivių linijas, ar būti apsuptais rusų armijos.

Vokiečių skelbimai. Berlinas. Iš Rytprūsių jokių žinių nesulaukė Berline. Lenkijos rusų armija stengiasi tvirtai ginti savo naujas pozicijas prie Bava's ir Nido. Vokiečių kariuomenė atakuoja rusus visame kariškos linijos fronte. Pasisekę vokiečiams pereiti Pilicos upę. Przemyslio tvirtovė laikosi gerai.

Rusų laivynas sumušė vokiečius. Laivyno valdyba išleido oficijalį pranešimą apie įvykųsį susirėmimą tarp rusų ir vokiečių laivyno. Rusų kreiseris "Askold" atvyko į Saido uostą atveždamas sugautą vokiečių laivą "Haifa". Beto kreiseriui pasisekė nuskandinti vokiečių garlaivis "Beyrut" ir keletas kitų.

Nuskendo anglų laivas. Paskelbta Londone apie žuvimą laivo "Tritonija", kuris plaukdamas Airijos vandenyse užėjo ant minos ir sprogo. Žmonės išgelbėti.

Rusai pralaimėjo Galicijoj. Londonan pranešama iš Petrogrado, kad rusų kariuomenė pasitraukė nuo Krokuvos ir iš Vakarinės Galicijos. Austrijiečiai tinkamai pasinaudoję savo puikiomis pozicijomis sudavė rusams nemažą smūgį. Dauguma spėja, kad tai bus rusams skaudus smūgis, bet ištikrųjų kaip tvirtina karės žinovai, rusai pasitraukė strategišku žvilgsniu.

Graikija apskelbs karę Turkijai. Romos diplomatai tvirtina, kad Graikija trumpu laiku apskelbs karę Turkijai. Iš Atenų gauta žinių, jog tarpe Graikijos ir Turkijos valdžios kilo nesusipratimas, kurį galės išrišti vien karė.

Skandinavų karaliai susitiko. Malmo mieste suvažiavo Žuvėdijos karalius Gustavas, Norvegijos Haakonas ir Danijos Cristijonas pasitarti apie šių laikų padėjimą. Susitikimas buvo labai draugiškas. Minios žmonių skandinavų karaliams parengė didžias manifestacijas.

Aigiptas po Anglijos pilna globa. Anglija pilnai apėmė valdžią ant Aigipto, pašalindama nuo valdymo kedivą Albas Hilmi, kuris palaikė vokiečių pusę. Didžiuose Aigipto miestuose tas atsitikimas buvo apvaikščiotas su didele iškilme.

Rusai sumušė vokiečius netoli Varšavos. Londone gauta telegrama iš Petrogrado, praneša, kad rusų kariuomenė sumušė vokiečius 15 mylių šiaurėj nuo Varšavos. Rusai laikosi tvirtai ir atrėmė gen. Hindenburgo armijos smarkius užpuolimus. Rusų kariuomenės vadai tikisi laike dviejų ar trijų dienų užpulti Hindenburgo armiją. Jeigu Hindenburgas nespės tuo laiku pasiekti Varšavą, tai daugiaus jam nepasitaikys progos tai padaryti.

Varšavoj sumišimas — sako Berlinas. Berlino pranešimai skelbia, kad Varšavos gyventojai, gen. Hindenburgo armijai užėmus stipresnes pozicijas, baisiai persigandę. Dauguma mano, kad rusai atiduos Varšavos į vokiečių rankas be mūšio.

Rumunija perka ginklus Amerikoj. Jungtinių Valstijų valdžia prisilaiko tos nuomonės, kad Rumunija neužilgo pradės kariškus žingsnius prieš Austriją ir Vokietiją. Rumunijos keli atstovai atvyko į Ameriką supirkti ginklų ir amunicijos karės vedimui.

Prancūzai prasimušė pro vokiečių armiją. Londono laikraščio "Times" korespondentas praneša į laikraštį iš šiaurinės Prancūzijos, kad

prancūzų, anglų ir belgų kariuomenė jau atsidurė už Middelkerke ir prasimušė pro vokiečių armijos linijas prie Dixmunde. Prancūzų oficijaliai pranešimai skelbia, kad vokiečiai yra atmušti prie Downs šiauryje nuo Nieuport. Anglų kariuomenė padarė mažą pažangą Armentieres provincijoj.

Vokiečių pranešimai. Vokiečių karės kanceliarija išleido oficijalį paskelbimą, kad mūšyje ties Nieuport'u vokiečiams sekasi pusėtinai. Prancūzų užpuolimai prie La Basse, ir Arras ir ant abiejų upės Samme krantų atmušti. Prie Somme paimta nelaisvėn 1,200 kareivių, žuvo mūšyje 1,800. Vokiečių nuostoliai siekia tiktai 200.

Argonos miškuose vokiečiams irgi pasisekę. Nelaisvių paimta 750.

Vokiečių laivas nuskandintas. Buenos Aires. Čia paskelbta, jog vokiečių kariškas laivas "Dresden", kuriam sekėsi išsprukti iš mūšio prie Folklando salų, nuskandintas anglų kreiserio "Bristol" prie Rio Gallegas.

Japonija pasilieka užimtas žemes. Japonija, pradėjus bombarduoti vokiečių provincijas Kynijoj, paskelbė, kad ji norinti tas žemes sugrąžinti kynams. Dabar vis dažniau pradeda Japonijos valdžia kalbėti apie pasilaikymą tų pločių žemių. Jeigu taip dalykai virs, tai Kiau-Chiau paliks Japonijos provincija.

Serbai laimėjo daugiaus. Serbų kariuomenė vydamos austrijiečius įsiveržė Bosnijon ir užėmė Wyszogrado miestą prie upės Drinos.

IŠ KARĖS SU TURKIJA.

LONDONAS. Anglijos laivynas subombardavo Turkijos pakraščius Saras intakoj. Rusų kariškas laivas nuskandino vokiečių laivą "Derenlie", gabenantį turkų kareivius, Juodose jūrėse.

PETROGRADAS. Armenijoj, apielinkėse Van miesto eina smarkūs susirėmimai, kuriuose rusai ima viršų. Aplamai rusams sekasi sumušti turkų kariuomenę.

KONSTANTINOPOLIS. Čia skelbiama, jog Marokos mahometonai sukilo prieš prancūzus ir užėmė kelias tvirtumas Visoj Afrikoj platinas šventos karės obalsiai.

KARIAUJANČIŲ VALSTIJŲ ORO LAIVYNAS.

Jungtinių Valstijų laivyno departamentas viename iš valdiškų pranešimų kongresan pažymėjo, kaip didelis yra oro laivynas Europos valstijų.

Pagal pranešimo išeina, kad Austrija - Vengrija turi 600 orlaivių ir 8 balionus, Belgija — 60 orlaivių, Anglija — 900 orlaivių ir 12 balionų, Prancūzija — 1400 orlaivių ir 60 balionų, Italija — 300 orlaivių ir 4 balionus, Japonija — 20 orlaivių ir 2 balionu. Rusija 1000 orlaivių ir 20 balionų, Vokietija — 1400 orlaivių ir 30 balionų.

KARĖS APŽVALGA.

RUSIJA IR VOKIETIJA.

Paskutiniai atsitikimai Lenkijoj rusams neperdaug buvo laimingi. Jų armija turėjo pasitraukti net keliose vietose. Nevienas gal mano, kad tie laikiniai nepasisekimai privers Rusiją nusileisti arba bent reikalauti taikos. Bet pažvelgus giliau į rusų ir vokiečių armijų veikimą Lenkijoj pastebėsime, kad dalykai ne taip jau baisūs, kaip jie atrodo ir rusų armijos dar užima tokias tvirtas pozicijas, iš kurių negreit įstengs juos vokiečiai išvyti. Gali dar ir tas įvykti, kad vokietis be laiko apsidžiaugęs savo laimėjimais paklius į kilpas, kurias matomai jam stengiasi užmesti rusų armijos karvedžiai.

Rusai, sumušti prie Lodziaus, pasitraukė atgal ir ūmai sudarė naujo fronto liniją už 15 mylių nuo Lodziaus ir narsiai ginasi nuo vokiečių užpuolimų. Padėkime, prie Mlavos, kur vokiečiai buvo manę rusus sumušti, atsitiko taip, kad vokiečių kariuomenė smarkiai rusų sumušta turėjo pasitraukti. Prie Lowicz'o septynis syk vokiečiai buvo užpuolę rusų kariuomenę ir septynis syk nieko nenuveikę turėjo pasitraukti, su dideliais nuostoliais. Vokiečiai manė apsupti rusų armiją iš dešiniojo ir kairiojo sparnų pusės, bet savo apskaitliavimais apsivylė. Dabar visas veikimas vokiečių Lenkijoj apsireiškia kruvinuose susirėmimuose su rusais, kurių kariuomenės fronto linija užima 300 verstų ilgio. Pasitaikius vokiečiams išlaimėti mūšį, kaikuriose tos linijos vietose, yra skelbiama, kad vokiečiai sutrynė rusų galybę, kas prie dabartinių aplinkybių atrodo visai negalimu dalyku. Apie paskutinius įvykusius mūšius labai daug ir labai garsiai kalba vokiečiai. Iš rusų padangės gaunamos nieko nereiškiančios žinutės.

RUSIJA IR AUSTRIJA.

Apie veikimą rusų ir austrijiečių Galicijoj sunku ką nors pasakyti. Pranešimai rusų ir austrijiečių pilni pasigyrimo. Pagal tų žinių išeina, kad vieni ir kiti laimėjo, o tuo tarpu mūšiai tęsiasi toliaus ir iš to galima spėti, kad pranešimai kaip vienų taip ir kitų nepasako visos tiesos. Apgulimas tvirtovės Przemyslio tebesitęsia Prie Krokuvos eina mūšiai, nors jau rusams tenai darosi nelengva, austrijiečių kariuomenė atstumė juos atgal. Vakarinėj Galicijoj austrijiečiai užėmė kelias naujas pozicijas, kurių buvo nustoję karės pradžioje. Dukle, Sączą, Zmigrodą ir Gorlice. Rusų kariuomenė dabar stengiasi sutraukti Galicijon daugiau kariuomenės ir, išnaujo užpuolus vokiečius, juos sumušti.

AUSTRIJA IR SERBIJA.

Austrijiečiams, kaip matėme Galicijoj sekasi, bet užtai jie pasijuto blogiausiame padėjime Serbijoj. Išpradžių visiems rodėsi, kad serbų maža tautelė negalės atsispirti prieš daug didesnę austrijiečių spėką ir bus sumušti. Serbijos sostinė Belgradas buvo patekęs į priešo rankas ir jau bemaž visą šalį apsiantė austrijiečiai. Nepasiliko serbams kitokio išėjimo kaip pasislėpus kalnuose užpuldinėti iš ten priešą, kaip galima dažniau ir neduoti jiems ramumo. Prabėgo savaitė ir pasirodė, kad serbų plenai jų neapvylė ir jų taktika pasirodė labai nuosekli. Prie pribuvusios pagelbos į laiką rusų kariuomenės serbai taip narsiai užpuolė austrijiečius, jog netik kad sulaikė jų veržimąsi į šalies gilumą, bet privertė juos pasitraukti iš Serbijos sostinės Belgrado. Serbijoj dabartiniu laiku nesiranda nei vieno austrijiečių kareivio. Serbų armija varo priešą į Bosnijos ribas ir ten jau užėmė keletą miestų. Austrijiečių pranešimai pilnai pripažįsta serbų laimėjimą.

PRANCŪZIJA — TALKININKAI IR VOKIETIJA.

Persikėlus iš Bosnijos padangių į Prancūziją bei Belgiją neužeisime tokių atsitikimų, kaip Serbijoj. Čia nieko ypatingo neįvyko. Be paliovos eina maži susirėmimai, kurie tik tą turi svarbą, kad neduoda kareiviams poilsio ir nuolatos juos vargina. Dabartinis karštas padėjimas Lenkijoj, kur sutraukiama diduma vokiečių kariuomenės, duoda progos talkininkams smarkiau veikti prieš vokiečius Prancūzijoj. Prancūzai stengiasi kiek galėdami išnaudoti šį laiką ir kai-kuriose vietose padarė pažangą, bet viską paėmus krūvon tie laimėjimai nėra didžiai svarbūs; vokiečių kariuomenė spiriasi kiek galėdama ir gina atkakliai savo pozicijas.

Laimingesnė Anglija pasirodė su savo laivynu, kuris nuo pradžios karės pasirodė nelabai veikliu ir buvo pradėta abejoti apie jo pirminybę. Pasitaikė praeityj keletas atsitikimų, kuriuose Anglijos laivynas smagiai nukentėjo. Prie Chili pakrančių vokiečių laivynas sumušė anglų laivyną, tuo suduodamas skaudų Anglijai smūgį. Dabar virto kitaip. Anglijos laivynas iššaukė vokiečių eskadrą į mūšį ties Falklando salų, kur keturi vokiečių laivai nuskandinti, penktasis spėjo pabėgti, bet paskiaus ir tą sutiko tokis pat likimas.

Anglijos laivyno laimėjimas turi didelę svarbą.

Žuvus vokiečių eskadrai, galės be baimės plaukioti prekiniai laivai prancūzų ir jų talkininkų Rytų vandenynuose. Nuo šio laiko Anglija yra pilna jų globėja ir vokiečių laivynui nepasilieka jokios spragos ten įsisprausti.

TURKIJA IR TALKININKAI.

Iš Turkijos karės padangių sulaukta svarbių pranešimų, kurie parodo, kad nežiūrint į Turkijos skelbimus apie šventos karės judėjimą jai nesiseka. Pirmiausia, anglų kariuomenė sumušė turkus prie Persų intakos ties upėmis Tigro ir Efrato ir užėmė daug vietų, kurios svarbios prekybos ir strategijos žvilgsniu. Antra, Anglija matydama, kad Turkija stengiasi iš visų galių sukelti prieš ją Aigipto gyventojus, apsiskelbė pilna Aigipto globėja, pašalindama jai neištikimus valdininkus. Šventa karė apšaukta Turkijos sultono ligšiol neparodo didžių pasekmių ir gal nesukels pageidaujamų rezultatų.

RUSIJA IR TURKIJA.

Mažai ką galima pasakyti ir apie kariškus žingsnius rusų su turkais. Ant sausžemio, jei ir įvyko kokios permainos, tai apie jas spaudoje nieko nesakoma. Turkų laivynas bombardavo Batumą ir Sevastopolį, pridarydamas šiems miestams nemažai eibių. Paskiaus skelbiama apie mažesnius susirėmimus Armenijoj.

LAIŠKAI IŠ LIETUVOS.

Iš Suvalkų gub., Punsko par., Alksnenų kaimo, rašo O. Melskienei ir kitiems į Kingston, Pa.

Mano mieli giminėlės... Mūsų tėviškė pasiliko čielybėje ir mes visi ėsame gyvi ir randamės senoje vietoje, tik baisiai neramus gyvenimas. Kiekvieną dieną girdžiame armotų ūžimą, matome didėlius gaisrus, mat daugybė kaimų dega. Kas tris, keturias savaites šaukia ūkininkus su vežimais ant stoikų. Ratus sulaužo, sugadina, kitų ir arkliai pastimpa bevažinėjant.

Rusams sekasi karėje, sparčiai žengia priešo žemėmis, jau ir Karaliaučių buvo pasiekę, dvi savaiti bandė ten atsispirti vokiečiams, bet negalėjo. Aš pats buvau ten nuvažiavęs su padvada, tai vos spėjau pasprukti gyvas....

Aš lieku sveikas, jūsų brolis J.

Iš Suvalkų gub. Seinų pav. Girailelių kaimo, rašo Povilui Maksimavičiui į Waterbury, Conn.

Brangus mano sūneli! Siunčiu tau žinių, jog ėsmu sveikas ir gyvas. Pas mus baisiai neramu. Prūsai bėgdami nuo Druskininkų užkliudė ir mūsų kaimą, buvo dideli šaudimai, žemė drebėjo, mes iš baimės nei nežinojome ką daryti. Prūsai bėgo, rusai juos vijosi. Viską nuo mūsų atėmė. Apie Beržininką nieko neliko, visas ūkininkų trobas sudegino, vien pliki laukai liko. Mes turime daug vargo su vežiojimu kareivių. Vargas pas mus, o kur to visko galas. Tavo motinėlė — Katrina Talandzevičienė.

Iš Suvalkų gub. Marijampolės pav. Kazliškių kaimo motina rašo Jurgiui Ričkauskui.

Mielas sūnau....... Ligšiol ėsame sveiki, prūsai mūsų dar nenudėjo. Trys savaitės laiko buvo pas mus pilna prūsų. Kaip pradėjo nuo Kybartų rusų kariuomenę mušti, tai privarė juos net iki Marijampolės. Prie Marijampolės įvyko mūšis, kurį rusai pralaimėjo. Prasidėjo rusų kariuomenės bėgimas į Kauną. Prūsai vydamies į Kauną, apsistojo mūsų apielinkėse ir kas žin ko laukė. Tada rusų kariuomenė išnaujo pradėjo užpuldinėti priešus ir veikė taip pasekmingai, kad prūsai buvo priversti traukties. Iš tų visų susirėmimų mums dideliausis vargas, nevienam badas, nes kareiviai viską sunaikino. Pašarą sušėrė arkliams. Neturime nei duonos nei grūdų, nei pašaro. Nebeišmanome, kaip reikės ir pragyventi. Duonos svaras 10 kap., bet nelaimė, kad ir tos nėra. Prie rubežiaus 3 mylių apskrityje nesimato nei vienos trobos. Pas mus daugybė kareivių stovi, ant šalto lauko, tai visi būna trobose, o mes patys dažnai ir ant lauko gulime. Bus gana rašyti apie kares, nes ir popieros pritrūktum, kad norėtumei viską aprašyti. Bėda, sūnau, bėda man senai susilaukus tokių laikų.

Sudiev — jūsų motinėlė.

Iš Kauno gub., Ukmergės par., Upnikėlių sod. Adomas Sitepšis rašo savo dukterims Alenai ir Uršulei į Willmington, D.

Brangios dukrelės! Dėkavokit Dievui, kad išvažiavote į Ameriką, esate laimingos. Pas mus liūdnos naujienos, kur tik eini visur graudūs verksmai. Baisu buvo žiūrėti kaip bilietnikus varė į karę visais pakraščiais vergdami vaikštinėjo. Paskiaus liepė iš dvarų ponams ir iš kaimų ūkininkams išsikraustyti. Bet kurgi eiti? Kariuomenės visur pilna. Nuo Janavos iki Kauno pilni laukai, o dar į daugiau vis atvaro, it vandeniu plaukia kareiviai į Kauną. Suvalkuose pilna vokiečių. Mūsų apielinkėse pilna pabėgėlių iš Suvalkų gub. Mes gi manome bėgti, gali ir atsigrūsti vokiečių. Baisi laimė... Tėvas Adomas.

Iš Kauno gub. Panevėžio pav. Grikpėdžių kaimo, brolis rašo Antanui Balčiūnui į Waterbury, Conn.

Brangus broli! Rašau laišką, bet nežinau ar gausi, nes dabar pas mus baisūs laikai — didelė karė. Dusyk jau perlaidome mobilizaciją Žmonių ir arklių. Bilietnikus paėmė visus, pasiliko vien tiktai seni, kurie jau nebetinka karei. Atsarginius išmobilizavo nuo 1896 — 1909 m. šaukimo. Karės mes tiesa nematome, bet apie ją girdžiame tiek ir tiek. Armotų šūvius dažnai tenka užgirsti, kaip koks griausmas griaudžia. Liūdna pas mus gyventi, — žmonės nusiminę, tarytum bepročiai vaikštinėja, nei kalbos nei juoko daugiau negirdėti mūsų kraštely. Nueini į bažnyčią, seni, vaikai ir moterys tik susirenka, jaunų vyrų anei vieno. Iš mūsų sodžiaus išvarė Petrą Paškevičių ir Galiauckį, varys dar ir daugiau. Antanas dar pasiliko, tiktai sako neilgam, prisieis ir jam keliauti. Petras Paškevičius jau nušautas, taip bent pasakoja Katiniukas, kuris sykiu su juo buvo mūšyje ir parvažiavo namo sužeistas. Dar nešovė Petrą Bučį, Aleksą Lapšiuką. Paėmė nelaisvėn Antaną Olesinską.

Iš Sindrių sodžiaus Debeikių par., Ukmergės pavieto, Kauno gub. Barbora Sriubaitė rašo savo broliui į Chicagą.

Mielas Baltrai! Tebesame dėkui Dievui sveiki ir gyvi tėviškėje. Vienas tik neramumas, tai nuolatinis arnotų ūžimas ir trenksmas, net langai barška. Labai didelis trenksmas girdėjosi, kaip vokiečių kariuomenė susirėmė su mūšiškiais Suvalkijoj.

Nuo Juozo nepersenai turėjome laišką, rašo kad tebėra gyvas, pasisekė sveikam išsprukti iš prūso nagų, tiktai kenčia vargą, badą ir baisų šaltį. Geriau, sako, mirties susilaukti, negu kentėti tokius vargus. Vieną valandą praleista karės laukuose metais pavirsta. Karės laukuose niekur negalima ėsą surasti ramesnės vietos, kulipkos, granatos kas valandžiukę lekia pro galvą. Pulką, kur Juozas tarnauja buvo išmušę bemaž visą, tai dabar jį dapildė iš naujo ir siųs pirmon linijon. Pameskit broliukai Amerikoj linksmybes, matote kokius vargus turi pernešti jūsų giminės Lietuvoje, kraujuose papludę vaitoja, gal nevienas šioje valandoje ir miršta visų apleistas. Debeikiečių dar negirdėti užmuštų, daugiausiai mūsų krašto žmones prie vežimų pristatė.

Pas mus oras gražus, truputį pasnigo.

Parašyk kas gero girdėties Amerikoj? Bučiuojame tavę visi.

Tavo sesuo Barbora.

Iš veikiančios armijos Pranas Puzaras rašo savo švogeriui F. Vitkui į Waterbury, Conn.

1914 m. 22 lapkričio. Sulaukę nuo manęs šito laiško galite būti tikri, kad esmi gyvas, bet ar ilgai galėsiu pasilkti sveiku nieko negaliu pasakyti. Kiekvieną valandą laukiame mirties, kulipkos, granatos it pašėlę laksto pro mūsų galvas. Dauguma mūsų brolių žūna nuo granatų, tai jos sprogdamos išdrasko, sunaikina viską, kad ir kaulų sunku suieškoti, vien tik duobes palieka ant tos vietos. Liūdnas mano gyvenimas, brangus švogerėli, kiekviena valandėlė suteikia daugiau vargo, ir mirtis tyko ant kiekvieno žingsnio. Sunku karės lauke visiems mūsų broleliams, vargas didelis. Ačiū Dievui aš esmi dar nesužeistas. Parašykit laiškelį, kas gero girdėties Amerikoj. Prašyčiau ir labai nuoširdžiai dar vieno dalyko, ar negalėtum tamsta brangus švogeri išsirašyti sau laikraščių ir perskaitęs juos sudėti prie vietos, kaip pasibaigs karė, tai man pasiųstumet Rusijon, būčiau labai už tai dėkingas. Rašiau tamstoms 5 laiškelius, o nuo tamstos negavau nei vieno.

Atsimenu jaunas dienas, kad buvau laimingas

Apsiverkiu aš šiandieną, vargeliais turtingas.

Sudiev, pasilieku sveikas

Pranas Puzaras.

IŠ LIETUVIŲ GYVENIMO AMERIKOJE.

NEW PHILADELPHIA,

26 d. lapkr. mūsų kolonija apvaikščiojo Tautos dieną. Visos vietinės draugystės susirinko į bažnyčią pasidabinę tautiškais ženkleliais ir išklausė šv. Mišių su pamokslu. Kun. Matulaitis atlaikė gedulingas mišias ir pasakė tinkantį pamokslą, ragindamas visus pribūti vakare į salę ant parengto programo.

Vakare apie 8 val. salė prisirinko pilna žmonių. Čia buvo vaidinimas, dainos, dekliamacijos. Potam kun. Matulaitis prakalbėjo į susirinkusius, perstatydamas apverktiną padėjimą lietuvių nukentėjusių nuo karės ir ragindamas prie aukų del sušelpimo nelaimingų brolių.

Paskiau padaryta kolekta. Vakaras užsibaigė tautišku gimnu. Visą dieną į Tautos Fondą inėjo $73.00 su centais.

Žibutė.

FITCHBURG, MASS.

Lietuvių Fitchburge esama apie 400. Draugijų turime 4: dvi grynai katalikiškas, viena bespalvė ir socijalistų kuopa. Pastarųjų dviejų draugijų sulaisvamanėję nariai pajuokia katalikus, nėra jie tik prie bačkučių moką trūsties, o pažanga juos neapeinanti. Tečiaus kas primetama katalikams, tas daug geriau tinka patiems sucicilikėjusiems "šviesuoliams". Lietuviai katalikai Tautos Dienoje (26 lapkr.) suvienijo savo maldas už nukentėjusius karėje savo brolius, o cicilikai tos dienos vakarą šoko, gėrė, ūžė ir galų-gale tik "dėdės" raginami apsistojo.

Fitchburgietis.

PHILADELPHIA, PA.

27 lapkričio, 11 valandą vakare, sugrįžęs iš miesto Juozas Sungaila, ant rytojaus atrastas negyvu. Paėmę į ligonbutį daktarai patyrę, kad miręs nuo gazų. Vėlionis—geros atminties žmogus; buvo doros pavyzdis, savo gyvenimą pašventė beorganizuodamas katalikiškąsias draugijas, kurių paliko nemažą skaičių. Anksti ir netikėtai nuskynė mirtis naudingą visuomenei žmogų!

Philadelphijos dėdė.

CLEVELAND, OHIO.

Bevartant laikraščių lapus dažnai tenka užeiti žinučių iš Cleveland'o. Daugiausiai rašoma apie vakarus. Taigi, manau, neprošali bus pabriežti šiek-tiek plačiaus apie Clevelando lietuvių judėjimą. Nors neseniai teko apsigyventi tarpe čionykščių lietuvių, bet kiek patyriau judėjime pabriešiu nors trumpai.

Cleveland'e lietuvių skaitoma apie 10.000, žinoma kartu ir su tais, kurie priklauso prie lenkų parapijų, draugijų ir tt. Lietuviška šv. Jurgio parapija yra viena. Bažnyčia medinė ir menkutė. Dauginantis kas met lietuvių skaičiui, pasirodė, kad senoji bažnyčia jau per maža. Taigi dabartinis klebonas kun. J. Halaburda davė parapijai sumanymą statyti ar pirkti naują ruimingesnę bažnyčią. (kasoje turi daugiaus 20.000 dol.) Bet kadangi didesnė pusė parapijonių yra apsigyvenę apie senąją, tai kilo protestai kaslink pirkimo naujos. Matydamas klebonas, kad nesužinos kiek parapijonų norėtų pirkti naują — sumanė duoti slaptam balsavimui. Pasirodė, kad norinčiųjų pirkti radosi dvigubai negu priešingų. Ir sumanymas liko priimtas. Tuojaus tapo išrinktas komitetas, kuris vestų visą dalyką. Bet po kiek laiko viskas aptilo ir šiandien nieko negirdėti. Priežastis bene bus ta, kad susiorganizavo "Lietuviškų Draugyščių Salės (gal svetainės) kompaniją", kuri užmanė pasistatyti naują ruimingą svetainę (ligšiol neturi jokios išskyrus bažnytinę, kur yra parapijos mokykla). Minėtoji kompanija tuojau griebėsi darbo. Pradėjo pardavinėti šėrus po $10. Išpradžių viskas puikiai ėjo ir manė, kad tuojaus išdygs nauja svetainė, o su laiku bus perkelta ten parapija ir stos nauja bažnyčia. Regis turi jau ir plečių nupirkę ant Superior ir kampo 60-tos gatvės, bet pamažu komitetai aptilo. Mat, kai šviežiena, tai ir naujiena, o paskui "stap." Vertėtų Clevelandiečiams labiaus pasidarbuoti tuo sumanymu, nes šventadieniais žmonės negali sutilpti bažnyčioje.

Tautiškas susipratimas tarpe Clevelandiečių yra gana pakilęs. Laikraščių pareina nemaži pundai. Bet nerūksta ir tamsos skleidėjų — apaštalų, kurie susirinkę saliūnuose, ginčijasi už baltakę ir rudukę, kuris daugiaus žino ir kas ką perkalbės. Prakalbos, žinoma būna, "moksliškos", Vienose tokiose prakalbose mačiau dalyvauja moterys ir merginos.

Draugystės gyvuoja sekančios: Pašalpinės: šv. Kazimiero, šv. Jurgio, šv. Juozapo, Liet. Sūnų kareivių, šv. Kaz. gvardija, D-ro Kudirkos, šv. P. Aušros Vartų (moterų), Nekalto Prasidėjimo šv. P. (merginų), 8 ir 50 (yra dar ir trečia kuopa Red.) kuopos Sus. L. R. K. Am., šv. Alioizo (bernaičių) šv. Agnieškos (mergaičių).

Muzikos ir dainos: Lietuvių Tautiškas Benas, Lietuvių Teatrališko Choro Dr., ir Clevelando Tautiška "Mirtos" Dr-ja.

Politikos: Lietuvių Neprigulmingas Kliūbas, ir Clevel. Lietuvių Susivienijimo Kliūbas.

Ekonominės: Tautiška Lietuvių namų ir paskolos draugija ir Lietuvių draugyščių salės kompanija. Taip-pat yra dvi kuopos Tėvynės Myl tojų Draugystės. Dar yra ir daugiaus, kurios neseniai tapo suorganizuotos. Taigi kaip matyti ant tiek lietuvių, gyvuoja toks skaičius draugijų ir visos pusėtinai laikosi, o kai-kurios stovi net ir gana tvirtai.

Iš visų draugyščių pirmutinę rolę veikia tarpe clevelandiečių Lietuvių Teatrališko Choro Draugystė. Ši draugystė buvo suorganizuota 1909 metais ir per tuos penkius metus nemažai pasidarbavo tautiškame susipratime, o kas svarbiausia, kad prasilavino dailėje jaunuomenė, kurios nemažas burys abiejų lyčių priklauso. Veik nebuvo to vakaro, kada nedalyvautų L. T. ch. artistų būrelis. Patarnauja taip-pat ir kitoms draugijoms beveik veltui, rengdami vakarus. Choras pirmiaus buvo netaip išlavintas ir pragarsėjęs, bet paskutiniuoju laiku, kada paėmė į savo rankas vesti p. V. A. Greičius, baigęs Valparaiso universiteto muzikos skyrių, tuojaus pakilo, ir šiandien ačiū triusui p. V. Greičiaus galima priskaityti prie geriausių chorų. Malonu ir tesiog traukte-traukia į vakarą kuomet dalyvauja šis choras. Be maišytų balsų išgirsti vyrų kvartetą ir merginų chorą. Be to yra pora lietuvaičių, kurios lavina savo balsus ir vakaruose galima gėrėties puikiais solais. Prie progos turiu pažymėti, kad kada tik tekdavo skaityti programas, vakaruose, tai dainos yra dažniausiai originalinės arba vertimai p. V. Greičiaus. Turėtu L. T. ch. dr. būti dėkingą p. V. Greičiui, kuris nenuilstančiai darbuojasi šioje drgijoje muzikos srityje.

Paskutiniuoju laiku ši draugystė atidarė dar prakalbų, dekliamacijų, monologų ir kitų dalykėlių lavinimos skyrių. Kas tą skyrių veda — nežinau, tiktai galima sakyti, kad šis skyrius ateityje turės geras pasekmes ir išduos nemaža vaisių, nes dabar jau girdėjau per iškilmingesnius surengtus vakarus prakalbas, kurių stylius, kalba ir turinys nublokšė jau šalin senesnės kartos "oratorius".

Lietuvių inteligentų Clevelande iškirus p. V. Greičių i rprofesorių (?) p. J. Klemavicze, kuris atidarė šokių akademiją, nėra. Pažymėti dar reikia P-lė P. Skripkauskiutė, kuri yra gabi artistė, ir turi išvertus iš anglų kalbos "Rytų Pilį."—dramą penkių aktų. Visi trįs uoliai darbuojasi L. T. choro draugijoje. Antra rolę veikia clevelandiečių tarpe L. T. Benas. Ši puikiai sutvarkyta ir vedama orkestra gabaus p. Kaz. Bučio per vakarus ir šiaip jau iškilmingose dienose nesigėdi pasirodyti svetimtaučiams

Beje, būčiau ir užmiršęs, dar vieną draugystę, tai Sus. Soc. 3 kuopa su penkiais nariais. Guja kapitalistus į Europą, norė dami užgriebti jų turtus ir milijonus, bet nesiseka nes ir kapitalistai šiandieną nelabai nori žiūrėti į Europą, kadangi visa paskendus kraujuose. Kaszin kaip ar pasiseks jiems išvyti ar ne. Neperseniausiai buvo atsilankęs, amžiną atilsį duok jam " Šakėje" vietą Perkūnas, padėti jiems sunkiame darbe, bet nieko nepešęs nugriaudė tolyn. Nebagams norėtųsi arčiaus susidraugauti su "klerikalais", bet jų konstitucijoje pirmoje eilėje stovi "Šakė" su velnio ragais, kuri gena atgal. Kai-kada tenka matyti stovint su skelbimais kampuose už pusvarščio nuo bažnyčios — kuomet rengia kokį supuvusį raudoną vakarą, pelnas, žinoma, eina "Šakei", bet Clevelandiečiai nėra mulkiai ir gerai moka atskirti kviečius nuo kūkalių.

Abelnai ėmus Clevelando lietuvius galima priskaityti prie susipratusiųjų.

Augštaitis.

BROCKTON, MASS.

Brocktoniškiai lietuviai Padėkos Dienoje dėkojo savo Sutvertojui visokiais būdais. Jie nuo pat anksto ryto iki vėlumos aukavo tąją dienelę josios Savininkui.

Kaip tik laikrodis išmušė ašluontą valandą, tuoj dauguma brocktoniečių pradėjo parodoje maršuoti nuo "Vyčių" svetainės į šv. Edvardo svetainę, kur, kol kas, lietuvių yra laikomos pamaldos. Čia paroda žengia pagal muziką, o minios spėktantų seka šalygatviais. Kaip kas iš lietuvių teiraujasi: " Kas čia per paroda?" Atsakyta: "Lietuvių Dienos apvaikščiojimas, tai šventimas atminčiai mūsų brolių lietuvių vargstančių ir žuvančių dabartinėje Europos karėje! Prie šitokių atsakinėjimų padalinta dar ir Tautos Fondo ženklelių — sagučių su parašu: "Aš šelpiu Lietuvą, o Tamista ar šelpi?" Trumpu laiku ilga Ames gatvė tapo kimšte prikimšta judančia minia. Visa lietuvių kolonija sužinojo apie šios iškilmės tikslą ir siekius. Daugybė lietuvių suėjo į svetainę.

Prasideda bažnytinės pamaldos. Išeina klebonas ant mišių: choras gieda, žmonės meldžiasi. Malda kįla prie Dievo, kaip smilkimų kvapūs dūmai. Po mišių klebonas pasakė graudų pamokslą.

Po pamaldų prasidėjo tai dienai priruoštas programas. Prakalbos, eilės ir dainos — viskas buvo veik vieno tono ir vieno turinio: — "Tėvynė vargą kenčia—užjauskime jai".

Buvo renkamos aukos. Surinkta apie $100.00. Daug yra pasižadėjusių aukoti savo vienos dienos uždarbį. Kvitukės buvo dalinama žmonems su parašu: "Aš prižadu paaukoti Tautos Fondui dienos uždarbį pirm sausio 1 d. 1915 m. Žmonės gana prijaučia savo Tėvynei. Aukoja kuomi ir kiek tik kas išgali. — Daug žmonių net apsiverkė per šią nepaprastą — liūdną iškilmę.

Po pietų tie patys brocktoniečiai dalyvavo naujos Bažnyčios naudai surengtuose feruose. Feruose ir buvo daug ko žingeidaus ir prakilnaus. Galima sakyti, kad šią dieną čionykščiai lietuviai pilnai paaukavo Augščiausiui: jie neužmiršo nei Dievo, nei artimo.

Naujos Bažnyčios rūsys jau tinka pamaldoms. Pamaldos, sako klebonas, bus pradėta laikyti ten už poros sąvaičių. Ir bus ten laikomos iki kol parapijonai išgalės pasistatyti Bažnyčią.

Be paties klebono, šitos draugijos puikiai darbuojasi Tikybos ir Tėvynės naudai: šv. Kazimiero — vyrų draugija, N. P. P. Š. — Moterų Draugija ir Giedorių Draugija; kuopos: S. L. R. K. A., Pilnųjų Blaivininkų ir Vyčių. Šie stiprūs žmonių ryšiai yra tikrais įrankiais brocktoniečių atgijime. Gaila, kad nėra daugiau laiko aprašyti plačiau apie viršminėtas organizacijas. Jų veikimas yra platus, naudingas ir prakilnus. Kad nors Vyčių darbštumą būtu galima kada plačiai apipiešti, nes Vyčiai Brocktone gerai gyvuoja ir užima didžią rolę.

Svečias.

NEWARK, N. J.

Lapkričio 23 d. š. m. šv. Jurgio dr-jos svetainėj, Newarko "Tautos Fondo" komitetas buvo parengęs ferus. Pirma negu pradedant ferus šv. Cecilijos choras gražiai padainavo Lietuvos gimną. P. K. Vaškevičius, paaiškino kokių tikslu surengtas šis vakaras ir paprašė kun. J. Dobužinską, kad plačiaus papasakotų apie reikalingumą remti "T. F.". Kun. J. Dobužinskas, gražiai, suprantančiai paaiškino reikalingumą šelpti lietuvius nukentėjusi s nuo karo ir perspėjo, kad neklausytų cicilistų plepalų, bet remtų Chicagos politiško seimo įsteigtą "T. F.".

Kun. J. Dobužinsko kalba užinteresavo visus. Žmonių buvo prisirinkę pilna svetainė ir keletui merginų gerai pasidarbavus, pelno nuo ferų surinkta $53.93.

Lapkričio 26 "Lietuvių Dieną" šv. Trejybės bažnyčioje surinkta $260.52. Kalektoriai jau pridavė surinkę $72.30. Daugel kolektorių dar nėra pridavę. Pas kasininką p. S. Praną "T. F.", yra surinktų pinigų $402.60, bet tuo Newarko "T. F." komitetas dar nepasitenkina, mano "subityti" visus apielinkės miestus aukų daugumą.

Gruodžio 18 d., toj pačioj šv. Jurgio dr-jos svetainėj, "T. F." komitetas vėl rengia didelius ferus, su plačia programa, kuriuose kalbės vienas, tik ką sugrįžęs iš Lietuvos, pats matęs karės baisenybes, kalbėtojas.

Vienas iš komitetų.

MONTREAL, CANADA.

Šv. Lauryno kolegija.

Gruodžio 13 d., šioje kolegijoje, šv. Kazimiero literalinė draugystė laikė savo susirinkimą.

Pirmiausia išrinkta antriems metams valdyba į kurią inėjo: pirm. — K. J. Bajorinas, rašt. — P. V. Jakaitis, kasininku — P. Gureckas. Po išrinkimui pirmininkas padėkojo nariams ir pasižadėjo tarnauti draugystei kiek leis spėkos. Draugystė nutarė ateinančiais metais auklėties tautiškuose reikaluose, ypatingai lavinties literatūroje.

Šitame susirinkime buvo dar ir programa. K. J. Bajorinas turėjo paskaitą — "Mūsų Jaunimas", P. V. Jakaitis kalbėjo apie susivienijimų naudingumą ir P. Gureckas kalbėjo apie santaiką. Viskas gerai pavyko. Linksmi išsiskirstėme.

Dr-stės rašt. **P. V. Jakaitis.**

NORWOOD, MASS.

133 kuopa S. S .A., 13 d. gruodžio čia surengė prakalbas. Kalbėjo pp. Bekampis ir Akelaitis. P. Bek. labai daug kalbėjo apie politiškuosius seimus, žinoma, Brooklyno konferenciją skaitė už visuotinąjį seimą ir piršo jo nutarimus priimti — remti visomis išgalėmis jame sutvertąjį "bepartyvį fondą", kalbėdamas apie Chicagos seimą, gązdino, kad nieks neremtų jo sutverto "Tautos Fondo". Be to čia kalbėtojas pasirodė nemažu profanu beėsąs, nes katalikus vadino klerikalais. Žodis klerikalas be paliovos slydo kalbėtojui nuo lūpų, ir kas dar nepaprasto — davė progos kalbėtojui pasirodyti neprastu artistu. Mat, kad daugiau paniekos iššaukti klausytojų ant tų "klerikalų", minėdamas, nenaturaliai iškraipydavo lūpas ir gestavo.

Antrasis kalbėjo apie srovių skirstymąsį, bet nesugebėjo nieko paaiškinti, nes mintys žingsniavo nuo gaspadinių ant tikėjimo, nuo tikėjimo ant paleistuvystės. Išniekino Lietuvoje esamas mokslaines ir bažnyčias. Gerai pakratė kun. Jakaitį, o ypatingai M. Yčą, kaip, girdi, jis drįso kviesti Londonan konferenciją, būdamas visai nekompetentišku (Mat nepasiklausė Norwood'o cicilikų). Daug dar visokių niekų, fantazijų (apie socijalizmo gadynę) pripasakojo. Nemažai išdrėbė medžiagos, kuri, etikos prisiturinčiam laikraščiui, netinka, — pašios, nebent retkarčiais, užtinki "Šakėje".

Po prakalbų publikoje pasigirdo balsas, kad leistų kritikuoti kalbėtojus. Išanksto sutiko, tada vienas vaikinas pradėjo nagrinėti kalbėtojų melus, kas sukėlė melagysčių šalininkų nerimastį ir jie ėmė šaukti, kad apsistotų kalbėti. Reikėjo nustoti, negi kritikuosi trūkšmui beėsant, tečiau paaiškėjo ko tokios prakalbos vertos ir ko jos lenkiasi.

L—tis.

ROCHESTER, N. Y.

Šio miesto gero noro lietuviai, sekdami Politiškojo Amerikos Lietuvių Seimo, Chicagoje, Ill., nutarimus, subruzdo darbuoties sušelpimui savo suvargintos kariškąja audrą Tėvynės — Lietuvos. Į skaitlių tų gero noro lietuvių ineina visos katalikiškos draugijos, būtent: šv. Jurgio, šv. Petro ir Povilo, šv. Marijos P., Cecilijos choras, S. L. R. K. A. 103 kuopa; jos visos iš savo tarpo išsirinko komitetą, kuris uoliai darbuojasi rinkimu aukų "Tautos Fondan".

Šits išrinktas komitetas užmanė taip-pat pakviesti ir Gedimino tautišką draugiją ir Tėvynės Mylėtojų kuopą, prisidėti ir drauge visiems darbuoties. Į susirinkimą laikytą lapkr. 4 d., pobažnytinėje svetainėje, atvyksta atstovai užkviestųjų ir su jais keli neužkviestų, t. y.: socijalistų kuopelės, moterų kliubo ir nepamename dar kokio ten Ratelio. Tas Ratelis ir knopelė su kliubu yra mažos vertės ir neverti net paminėjimo, bet paminėsime čia Gedimino draugiją, kaipo skaitlingesnę nariais ir vadinamąją "tautiška". Reikia žinoti, jog prie šios draugijos priklauso: katalikai, tautiečiai, paprasti laisvamanėliai ir net socijalistai, — žodžiu, mišinys visoko. Ir tas mišinys sumišo visai, kuomet pasigirdo, jog Brooklyne rengiamas antras seimas; išrenka jie iš savo tarpo žinomą visiems "socijalistą" ir siunčia tan seiman. Nestebėtina tad, kad tie tautiečių išrinkti socijalistai, nieko tautiško tame seime nenuveikė .Bet sįstas atstovas, sugrįžęs, skelbia "tautiškos" draugijos nariams, kad seimas buvo pavyzdingas, viskas atsibuvo geroje tvarkoje, padaryti smarkiausi nutarimai ir t.t. Tai toks buvo likimas mūsų "tautiškos" draugijos, kurios visokių srovių nariams, apsuko galvą vienas "socijalistas".

Tą viską žinant, jau iškalno buvo permatyta, kad tokia draugija nėkuomet neprisidės prie katalikų ir nesidarbuos su jais išvien, nors šituo, taip svarbiu mūsų Tautos momentu. Ir neapsirikta. Liūdnas tai atsitikimas, bet faktas.

Atsilankę šios "tautiškos" draugijos ir kitų kuopelių, kaip aukščiaus minėjome, atstovai į katalikiškųjų draugijų išrinkto komiteto susirinkimą, ir prasidėjus kalboms, tuoj vienas iš tų gerbiamųjų atstovų — p. K. O. užtraukė: "Jūsų (katalikiškos) draugijos nepažangios, štai, mūsų daug pažangesnės, net nusiuntė atstovą į Brooklyno Seimą". Taip, puiki tai pažanga! jus išsirinkote kokį "socijalistą" ir nusiuntėte seiman, kuris (seimas) šiandieną jau visiems atidarė akis, kad su socijalistais jokio bendro tautos labui darbo negali būti. Socijalizmas ir laisvomanybė, kokioj nors tautoje — nėra tai pažanga, bet didi atgalžanga ir trūkdymas visokio kultūrinio darbo. Jeigu katalikiškos draugijos per klaidą ir būtų nusiuntusios savo atstovą į Brooklyno seimą, tai netik nesididžiuotų, iš to ir nesigirtų tokia "pažanga", bet nedrįstų net prisipažinti tą padarę. Garbė iš to seimo tik "pažangioms" ir laisvamaniškoms draugijoms.

Toliau p. K. V. kviečia visus į vienybę, bet aiškiną, jog nereikia pripažinti nei vieno seimo teisotu ir darbuoties visiems išvien, nepaisant tu seimų nutarimų ir patiems siųsti pinigus į Lietuvą. Gražiai tai skambantis išsireiškimas, bet niekam tikęs. Mat, norėtūsi, kad katalikai sudėtų pinigus, ydant juos paskui išsiųsti į Lietuvą, palaikymui ar atgaivinimui "Žarijos", ar kito kokio šlamšto, žodžiu, palaikymui tų dalykų, kurie ardo, niekina, žemina mūsų tautą. Kodel mes turime nepripažinti nei vieno seimo teisotu?

Tiesa, mes visi turime nepripažįnti ir ignoruoti seimą atsibuvusį Brooklyne, N. Y., nes tas seimas buvo atlaikytas vien tik socijalistų, tam seimui nerūpėjo mūsų Tautos reikalai, jam nerūpėjo mūsų Tėvynės likimas ir ateitis, tas seimas nereikalauja Lietuvai autonomijos, tas seimas buvo taip prieštaringas ,kad jame net pati laisvamanių "uola" sudrebėjo.

Bet ar galime mes nepripažįnti ir ignoruoti seimą atsibuvusį Chicagoje, Ill.? Reikia tik perskaityti to seimo nutarimus ir nebūti aklu cicilikėliu arba kokiu laisvamanėliu, o jojo didi vertė giliai intikrins kiekvieno rimtai mąstančio tėvynainio protą. Kaip mes turėtume nepripažįnti seimo, kuriame vadovautasi grynai tautiškais idealais, brangiais kiekvieno gero lietuvio širdžiai? Seimo, kuris buvo grynai politikinis, neužgaunantis nei vienos partijos nei kuopelės, vien tik geidžiantis labo suvargintai mūsų Tėvynei? Seimo, kuris sutvėrė stiprią organizaciją geresniam to labo atsiekimui?

O, ne. Mes netik negalime nepripažįnti, bet priešingai: visi turime organizuoties prie Chicagos Politiškojo Seimo ir džiaugties, jog mes lietuviai sugebėjome ką panašaus nuveikti.

Laikas tik mums, broliai — katalikai ir tikri tautiečiai, susiprasti ir neduoti savęs už nosies vadžioti, kokiems cicilikėliams arba laisvamanėliams, nes jiems tautos labas nerūpi. Būkime, duosnūs sūnūs ir dukters mūsų numylėtos, šiandien suvargintos, didžiai reikalaujančios pagelbos, Tėvynės — Lietuvos. Štai, šv. Jurgio draugija jau padarė gražią pradžią, aukodama $5.00, kurie dabar leidžiamį yra išlaimėjimui ir kurio pelnas bus atiduotas "Tautos Fondan". Visas aukas tvarkys vietinis išrinktas komitetas, į kurį ineina sekančios ypatos: V. Danilevičia — pirm., P. Širvinskas — pirm. pagelb., J. Bartusevičius —rašt., P. Šiaučiulis — finansų rašt., K. Andriušk evičia — iždin. A. Baranauskas ir M. Pabrinkis — iždo globėjai.

Del didesnės atsargos išdininkas užsistatė $500 dol. kaucijos.

Komiteto išrinkti korespondentai.

TAMAQUA, PA.

26 lapkr., kaipo Lietuvos gelbėjimo diena buvo iškilmingai praleista. Neminint bažnyčioj iškilmingų mišių iš ryto, vakare p. Dubaucko svetainėj išpildyta sekantis programas: Vaidinta tragedija: Mobilizacija, K. Pegas, Sudainuota trio (1. Dubauckienė, A. Babarskis, ir Garkauckis)· "Lietuvą Tėvynė", "Op, op kas ten Nemunėli", "Ten už jurių", "Šėriau žirgelį". Vaikų choras atliko: "Lai gyvuoj mūs Tauta" ir "Sveiki broliai". Skaityta trįs referatai: 1) Delko kilo Europoj karė (kun. Gudaitis), 2. Dabarties Lietuvos padėjimas (skaitė J. Dubauckienė) 3. Kas veikiama Amerikoj sušelpimui nukentėjusių nuo karės (sk. K. Gudaitis), Tą vakarą surinkta Tautos Fondan $45.60. Vaikų draugija paaukavo dar $3.00. Vietos T. F. komitetas beabėjo veiks ir toliau, kad dar daugiau surinkus nelaimingųjų mūsų brolių sušelpimui. Minėtan komitetan ineina A. Zugžda, kun. P. Gudaitis, J. Morkevičia.

Reporteris.

GIRARDVILLE, PA.

Girardvillės lietuviai taip-pat apvaikščiojo "Tautos Dieną". Ryte buvo atlaikytos bažnyčioj pamaldos už žuvusius brolius lietuvius Europos karėje. Žmonių prisirinko nedaug — visai nesuprantama delko? Ar-gi tai būtų nenoras atsiminti savo maldose už žuvusius savo brolius? Klebono ir Tautos Fondo komiteto rūpeščiu buvo surengtas tą dieną vakaras. Programa buvo gana įvairi: prakalba, dekliamacijos, dainos ir ir svarbiausią vakaro dalį užėmė dramatiško veikalo vaidinimas "Karo metu" vaizdelis paimtas iš dabartinio lietuvių padėjimo Lietuvoje. Didelius nuopelnus Tautos Fodo komitetas užsitarnavo. Daug darbo, laiko o net ir išlaidų nesigailėjo salės prirengimui, — dirbo iš pasišventimo su

(Seka ant 11 pusl.)

REDAKCIJOS PASTABOS.

ROMYBĖ GEROS VALIOS ŽMONĖMS.

Sunkiais laikais sutinkame šiemet Kalėdas. Dieviško Kūdikėlio rankutė, rodos, nebeturėtų ką laiminti, nes pasaulis lyg nusigręžė nuo Jo ir Jojo meilės.

Pro pabalusias žmonių lūpas vos beišsiveržia aniolų giesmės žodžiai: Garbė Dievui augštybėse, o ant žemės romybė geros valios žmonėms? Didžiausios Krikščioniškos tautos, užuot garbinę Dievą augštybėse, nusilenkė nužemintai prieš kruviną karo dievaitį.

Koks baisus kontrastas tarp anos ramiosios Užgimimo nakties ir nakties Kalėdų 1914 metų... Ir kaip toli bus baisioji gyvenimo tikruma nuo to, kas bus skelbiama 25 gruodžio krikščionių bažnyčiose! Bažnyčių giesmėms ir vargonų balsams, skelbiantiems romybę, ten, mūšio laukuose, atlieps armotų trenksmas ir įsiutęs riksmas milijonų apsiginklavusių žmonių, puolančių viens ant kito didžiausiu inirtimu ir neapykanta, nešančių mirtį ir išnaikinimą. Jų baisus veikimas atlieps širdyse šimtų milijonų jų tautiečių, kurių širdys taip-pat bus uždegtos pagiežos ir neapykantos jausmų. Ir nedaug berasime šiemet krikščioniškų šeimynų, kurios valgys kučias visai ramia širdžia.

Tokios tai šiemet Kalėdos...

Gyvename baisioje ištyrimo valandoje, kuomet pastatytas kvotimui mūsų tikėjimas, patys pamatai žmonijos civilizacijos ir kultūros.

Ir juo baisiau ir sunkiau darosi atsiminus, kad neapykanta ir barbariškumas švenčia savo triumfą 20-ame amžiuje. Juk štai jau 19 amžių, kaip Kristaus Bažnyčiose skelbiamas Jo mokslas, o štai to darbo vaisiai — kruviniausioji pasaulinė karė.

Ir argi nuostabu, kad šiandien visi krikščionybės priešai iškėlė savo galvas ir su pasityčiojimu šaukia: kur jūsų Meilės Mokslas?

Bet nutilkite, nykštukai! Nevalia jums piktžodžiauti! Dievo valios netik pakreipti savaip, bet ir suprasti neįstengsime.

Mums, Kristaus išpažintojams, nusiminti nėra ko.

Dievas mūsų apgynimas ir galybė,
Jis vienatinė viltis ir tvirtybė.
Todel nebijokim, nors žemė drebėtų,
Nors kalnai griuti į jūres pradėtų*).

Atsiminkime, kad būta dar baisesnių gadynių. Prieš 19 amžių patsai Dievo Sūnus kybojo ant kryžiaus nukankintas, apleistas net savo mokinių. Jo priešai tyčiojosi iš Jo, sakydami: Jei Tu esi Dievo Sūnus, nulipk nuo kryžiaus. O vienok nuo to kryžiaus ištryško žmonių išganymas. Kristus pergalėjo neapykantą ir pačią mirtį. Jojo kryžius — šaltinis meilės ir vilties.

Ne mums suprasti, kodel V. Dievas, paskelbęs žmonėms meilės ir brolybės idealus, skyrė kelią kančių ir kraujo praliejimo, kad tuos idealus įvykinus; ir kodel Dievo karalystės išplatinimas ant žemės visuomet eina drauge su didžiausiais persekiojimais ir baisiausiomis kančiomis pasišventėlių. Jeigu tai piktosios dvasios pasipriešinimai ir kerštas, tai kodel Dievas tai daleidžia — ne mums visa tai permanyti. Mes tik galime pačius faktus konstatuoti.

Mes žinome, jog vos tik Kristui užgimus, liejosi kraujas kūdikėlių žydų žemėje. Mes žinome, jog pats Kristus apsirinko sau krūviną kelią, nors galėjo ir be lašo kraujo padaryti užgana Dievo teisybei. Mes žinome, jog 11 milijonų krikščionių savo galvas padėjo, pirm negu Kristaus Bažnyčia iškovojo sau laisvę.

Tiesa, nuo anų pirmųjų amžių pasaulis dar nematė tokių baisių žudynių, kaip dabartinė Europos karė. Bet ar mes galėtume pasakyti, kad tie milijonai, kurie šioje karėje galvas savo paguldys, padarys tai betiksliai ir veltui? Ilgą laiką žmonija krovė dvasios ir širdies turtus, taisė kelią Viešpačiui į žmonių širdis ir artino Dievo Karalystę ant žemės. Bet žmonių neprietelis nesnaudė. Jis rinko savo pajėgas, liejo armotas, velniškai gudriai sėjo neapykantą tarp tautų ir valstijų. Tamsybės karalystė inkunijo savo pragariškus siekius į militarizmo sistemą, į Krappo fabrikus, į visus tamsius tos kompanijos darbus. Štai išmušė valanda ir dvi pajėgos šviesioji ir tamsioji mirtinai susiėmė: iš vienos pusės šviečia teisybės ir brolybės idealai, iš antros pusės keliasi ir grumoja žmonijai apginkluota kumstis, militarizmas, kurs, Dievas žino, kodel įsikūnijo ypač teutonų rasėje. Žinoma, daugelis ir tų, kurie kovoja už šviesesnę žmonijos ateitį yra vedami gal ir ne labai prakilnių, gal ir egojistiškų siekių, bet vis delto jie pildo svarbią misiją: jie savo krauju gamina žmonijai šviesenį rytojų. Jų laimėjimas — neabejotinas.

Žinoma, žmonijos priešo galybė nebus išrauta su šaknimis. Nusikračius žmonijai nuo militarizmo (ar po tos karės, ar dar po naujų aukų), jos neprietelis ieškos sau naujos dirvos, suks naujus lizdus. Bet sūnūs šviesybės, Kristaus vedami ir laiminami nepaliaus kovoję ir aukas dėję Dievo karalystės ant žemės vykinimui.

Tad neveltui skambės visuomet žodžiai: Garbė Dievui Augštybėse, o ant žemės romybė geros valios žmonėms. Didžiausiuose pasaulio kataklizmuose, sunkiausiose audrose ir verpetuose, krikščionys gali būti ramūs, kol myli ir seka Romybės Kunigaikštį Kristų, kurs tik vienas gali suteikti žmonėms tikrąją širdžių romybę, kurs įstengs ir audras nutildyti, ir žmonijos nelaimes geran apversti. Kuomet paaiškės ir šios baisiosios karės tikslingumas ir nauda, kuomet apsireikš žmonijai Dievo galybė ir malonė — gal ne vienas iš tų, kurie dabar tyčiojasi iš Kristaus, mušis į krūtinę, kaipo anas kareivis ant Kalvarijos kalno ir tars nužemintai: ištikro, tai buvo Dievo Sūnus. Nenusiminkime broliai!

Viešpats galingas mūsų Apgynėjas,
Dievas Jokubo tai mūsų Globėjas.

*) Giesmė pagal 45 psalmą. "Aušra" No. 43.

SVARBUSIS REIKALAS.

Iš Tautų Biūro sekretoriaus p. Pouvreau esame gavę svarbų ir indomų laišką, kurį dedame ištisai.

Londonas, Spal. 23, 1914.

"Draugo" Redaktoriui
Chicago, Ill.

Gerbiamas Pone:

Būdamas priverstas apleisti ofisą 1 d. rugsėjo, kada Paryžius buvo beveik užimtas aš persikėliau į Londoną, kad būti artimame susinešime su mūsų draugais iš kitur, ypatingai su tais, kurie atėję iš Rusijos, Balkanų ir Amerikos.

Man pasisekė susitikti Londone kai-kuriuos mūsų draugus, prigulinčius prie kitų draugijų, kurios yra sąryšyje su mūsų ofisu ir kurie yra užinteresuoti mūsų darbu link skriaudžiamųjų tautų.

Malonus atsinešimas įvairiose vietose, kur aš buvau užkviestas kaipo atstovas nuo office des Nationalites Anglijoj, paskatino mane žengti toliau mūsų būsiančiame darbe. Man šiandieną yra linksma, kad įžymūs asmens tarpe parlamento narių, profesorių, raštininkų, žurnalistų labai užsiinteresavę tuo klausimu, pritarė mano sumanymams varyti mūsų propagandos darbą. Europos karės laiku Londonas yra labiausiai internacijonalis miestas Europoj. Jam lemta likti vieta visų pasistengimų tarptautiškojo judėjimo, kad įvykdinti ramybės sutartį, paremtą ant pamatų teisybės ir tautų lygybės.

Daugelis anglų draugijų jau tame reikale darbuojas, bet tautų reikale reikia sutverti viešąją opiniją, kuri reikalautų tokios taikos ir nurodytų tikrą būdą tą klausimą išrišti.

Mums reikalinga pradėti čia savo veikimą tuojaus, ypatingai del lietuvių klausimo. Daugelis žmonių nemato skirtumo tarp lietuvių ir lenkų ir tvirtina, kad Lietuva turi būti skaitoma kaipo neatskiriamoji dalis lenkų karalystės, beto jie aiškina, kad lietuvių kalba yra tik iškraipyta lenkiška kalba.

Aš mačiau rimčiausiuose vietose būsinčios Lenkijos žemlapius, kuriuose prie Lenkijos skiriama Lietuva, Baltrusija, Livonija ir Kurliandija. Būtų didelis prasižengimas neparodyti laiku tokių lenkų reikalavimų, arba rusų klaidų. Būtų nemažiau kaip pasikėsinimas ant gyvybės tautos, kuri turėtų kentėti daugiau, neg kitu kartu po Lenkijos valdžia.

Prieš paliekdamas Paryžių aš girdėjau žymiausiose miesto bažnyčiose geriausius kunigus užtariant lenkus — drąsumą, augštą kultūrą, kaipo apgynėjus katalikų tikėjimo per šimtmečius ir tt. Laikraščiai pašventė daug vietos tam pačiam dalykui. Kad pataisyti tą klaidingą nuomonę aš pasiunčiau Prapuolenio knygą tiems žymiausiems katalikų kunigams ir raštininkams. Kas link Lietuvos tuose straipsniuose aš atradau labai daug klaidų ir aš manau jie turėtų būti pataisytais.

Dabar labiausiai reikalinga organizuoti konferencijas, susirinkimus, spausdinti straipsnius svetimuose laikraščiuose ir išdirbti publišką opiniją po Angliją ir *Ameriką*. Aš tvirtai tikiu, kad būtinai reikalinga sudaryti Anglijoj gerą veikiantį komitetą, kuris galėtų padėti mums organizuoti tokias konferencijas ir susirinkimus. Iš antros pusės, būtų labai svarbu, jei lietuvių komitetai veiktų tuo pačiu keliu, kad išdirbti Amerikonų opiniją ir stengtųsi spausdinti straipsnius, liečiančius lietuvių klausimą anglų-amerikiečių presoje Jungtinėse Valstijose. Be memorijalo, kuris turi būti paduotas diplomatiškoj konferencijoj pasibaigus karei, mes čia manome, būtų naudinga išplatinti svarbų leidinį del lietuvių klausimo, antrąją laidą "Le Etude sur la nation Lithuanienne", kuris buvo spausdinta Annales (birželio 1913)ir kuris galėtų būti dapildytas iš naujesnių atsitikimų ir parodant, kokią rolę galėtų lietuvia veikti ateityje. Prancūziškas leidinys vartojant Prancūzijoj, Italijoj, Ispanijoj, angliškas leidinys Britanijoj ir Amerikoj.

Del skirtumo lietuvių ir lenkų, ypatingiausiai tikybos klausimuose, aš manau Lietuvių Rymo-Katalikų draugijos Amerikoj galėtų pasiųsti adresą naujam popiežiui Benediktui XV ir atsišaukimą į sekančias draugijas.

Anglijoj: Catholic Peace Association, 192 Battersea, Park Road, London, S. W.

Prancūzijoj: Ligue des Catholiques francais puor la Vaix 40 rue Franklin, Lyon, France.

Holandijoj: Netherlands Roman Catholic Peace League, 121 Groot – Hertoginnelaan. The Hague (President mgr van de Watering, Archbishop of Utrecht)

Beto kitoms žymiausioms katalikų draugijoms Prancūzijoj, Italijoj, Ispanijoj ir tt.

Paskutiniai atsitikimai parodo, kad tikros ramybės nebus galima Europoj įvesti, pakol nebus išrištas tautų klausimas.

Dauguma taikos draugijų savo veikimo programuose išsiuntinėjo sekančią dekleraciją:

Tautiškumas turi būti godojamas. "Apsvarstant taikos klausimus, tautų reikalavimai visuose atsitikimuose turi būti gerbiami. Tautos rubežiai turi sutikti kiek galint su tautos noru (sentiment). Yra nedora ir bloga politika prijungti kokią nors provinciją prieš norą jos gyventojų. Mes turime saugoties naujų atsitikimų, kokius turėjome Alzacijoj ir Lotaringijoj iš kurių gimtų naujos karės. Augimas vietinės autonomijos principo turi būti platinamas ir to principo pritaikinimas dažnai gali pasirodyti tinkamiausis būdas išrišti nesutikimus keliančius klausimus".

Aš turėjau progos šnekėti su žymiais žmonėmis del būsimos Rusijos politikos. Galiu pasakyti, kad yra dvi skirtingi nuomoni: dabartinė karė, kurioje visos Rusijos partijos sukilo prieš visuotiną priešą, parodys negalimu sugrįžti atgal prie senosios autokratiškos valdžios. Idėjos, kurios viešpatavo pirmoj ir antrojoj, beveik laisvai išrinktose dūmose, manoma ims viršų po karės; visuotinoji autonomija visoms sudėtinėms imperijos dalims buvo pamatinė mintis visų liberalių ir radikalių partijų. Daugelis, kurie žino Rusiją sako, kad autokratija negalės niekados įvykti, koki ji buvo prieš 1905 m. ir kad Rusijos konstitucija gali gauti imperijalizmo formą ir dvasią, kokią parlementinė valdžia paėmė Vokietijoj. Rusija yra manoma neužilgo paliks federacija.

Iš antros pusės yra žmonių, kurie mažai tiki Rusų valdžios prižadėjimams del paliuosavimo skriaudžiamųjų tautų. Rusija neatsižymėjo savo gerais norais praeityje; jos vidujinė politika buvo visuomet vedama biurokratų ir autokratų ir blogas atsinešimas į Suomiją ir į pačios Rusijos konstituciją priverčia žiūrėti su neįsitikėjimu į jos būsimus santikius su tautomis jos imperijoj.

Man jau pasakojo, kad grafas Bobrinski, žinomas panslavistas, nuskirtas caro Galicijos general gubernatoriu, sušaukė Lembergo žmones ir apskelbė, kad Galicija yra rusų lopšys ir delto jie turi priimti rusų kalbą ir kostiumus. "Aš nuskirsiu naujus valdininkus, parlementas turi būti uždarytas, visos draugijos išardytos, presa cenzūruojama".

Ukrainiečių katalikų vyskupas grafas Šeptycki suareštuotas ir išsiųstas į Kurską, neva už agitaciją tarpe ukrainiečių (prieš rusus) ir kad neva skriaudęs pravoslaviją!

Labai sunku gauti privatiškas žinias iš Rusijos, nes visi laiškai, be skirtumo yra aštriai cenzūruojami ir tokiame padėjime aš negaliu susirašinėti su savo draugais apie politiką. Iš antros pusės, rusų oficijalė spauda stengiasi intikinti draugiškas valstijas ir neutrališkas viešpatijas apie Rusijos valdžios gerus norus, aiškindami, kad Rusija nori sutrinti Austriją ir Vokietiją, ne kad išplatinti savo teritoriją, bet kad paliuosuoti tų valstijų skriaudžiamas tautas, kaip ji yra padariusi su Balkanų valstijomis.

Mes labai linkę abejoti apie Rusijos gerus norus ir būsime pasirengę laiku protestuoti prieš kiekvieną pasiryžimą ant tautiškųjų tiesų Rusijos valdžios ar tai Rusijoj ar tai šalyse, kur ji užkariaus, Austrijoj ir Vokietijoj.

Dabartiniu laiku, aš manau, didžiausis pavojus lietuviams yra iš lenkų pusės ir jos norų prijungti prie savo būsimos karalystės etniškai mažumas k. a. lietuvius, latvius, ukrainiečius ir baltrusius.

Koki į juos nebūtų Rusijos pažiūra, vėliau visos tos tautos turi susijungti į vieną sunaikinti Rusijos militarizmą ir imperijalizmą, kuris yra jiems blogesnis, neg Rusijos prispaudimas. Baimė generalės rovoliucijos karei pasibaigus, gali priversti Rusijos valdžią paimti naują politiką, pastatytą ant liberalizmo pamatų.

Be Sir Edward Grey'o, kurį p. Gabrys mano čia susitikti, aš greitai turėsiu progos susitikti Loyd George ir beabejonės jis bus prielankus mūsų užmanymams.

Aš manau p. Gabrys bus čia po keliatos dienų. Man bus labai indomu sužinoti apie įspūdžius, kuriuos gavo bevažinėdamas po Ameriką.

Tikėdamas, jog mums pasiseks mūsų veikimuose.

Su pagarba
Yvonne Pouvreau
Tautų Biūro Sekretorius.

Šitas laiškas primena mums vieną apleistą mūsų dirvą. Mes nesiskelbiame, kaip reikiant amerikonų spaudoje. Galime numanyti, jog būsimoje po karės konferencijoje Suv. Val. atstovų balsas daug galės nusverti likimui atskirų tautų. Savo nuomones tie atstovai rems nuomonėmis amerikonų, kurios apsireiškia jų spaudoje. Taigi mums ir yra begalo svarbu, kad amerikonai ingytų teisingos nuomonės apie mūsų tautą ir jos reikalavimus. Dar ėsant p. Gabriui Amerikoje chicagiečiai suorganizavo Paryžiaus Informacijos biūro skyrių, kuriam ir uždėta buvo priedermės informuoti amerikonų spaudą apie lietuvius ir jų reikalus. (Apie tai buvo rašyta savu laiku "Drauge") Visa bėda tame, kad į komitetą buvo išrinkti tie žmonės, kurie ir taip yra apsivertę daugybe darbų. Taigi ir šitos priedermės ligšiol kaip reikiant negalėjo išpildyti. Gal netrukus pasiseks ir tuo tikslu geriau susitvarkyti. Bet eiti į amerikonų spaudą turi priedermę ne vien tas išrinktasis komitetas, bet ir kiekvienas, sugebąs gerai valdyti plunksną, mokąs anglų kalbą ir galįs prieiti prie Amerikos laikraščių redakcijų. Lenkai tuo žvilgsniu gali būti mums pavyzdžiu. Amerikonų laikraščiai pilni yra straipsnių ir žinių apie lenkų reikalus ir apie laisvąją Lenkiją. Savo laikraščiui anglų kalboje "Free Poland" lenkai suaukoja tūkstančius dolerių.

Mes darykime bent tai, ką galime. Numerius tų laikraščių, kuriuose tilps žinios ar straipsniai apie Lietuvos reikalus prašome siųsti komiteto sekretoriui A. Šlakiui, 3255 S. Halsted st., Chicago, Ill.

"Draugo" redakcija.

KOKIA GERIAUSIA DOVANA GIMINIEČIAMS?

Amerikonai turi paprotį: daryti Kalėdose dovanas savo giminiečiams ir prieteliams. Gražus tai paprotys. Jį priėmė ir lietuviai.

Kokia būtų geriausia dovana ir į Lietuvą giminiečiams pasiųsti, ir čia savo artimiausiems padaryti? Mūsų nuomone, ta tinkamiausia dovana — tai geras laikraštis. Kuomet kiti visi daiktai pasęsta, susinešioja, pranyksta — geras laikraštis suteikia žmogui tokiuos dvasios turtus, kurie nei dilą, nei rudija, ne sensta. Laikraštis teikia žinių, šviečia, linksmina, guodžia, dvasią maitina ir stiprina.

Be to, užsakęs gerą laikraštį, ne tik malonumą ir naudą kitam padarysi, bet prisidėsi prie naudingos spaudos išplatinimo. Tai svarbu ypač šioje gadynėje, kada su tokiu uolumu yra platinama bedieviškoji ir tvirkinančioji spauda. Sakysime, mūsų socijalistai netik patys apsikrovę savo laikraščiais, bet dar inperša juos daugeliui kitų, ne socijalistų (vidutiniškai imant, kiekvienas socijalistų sąjungos narys išplatina 10 egz. socijalistiškų laikraščių). Jeigu mes, katalikai tik pusę indėtume tiek rūpesnio del savo spaudos, kiek socijalistai del savo, tai kaip bematant turėtų pasislėpti visi mūsų tikėjimo ir tautos priešai.

FONDAS, AR IŽDAS?

"Tėvynės" 51-ame N-yje įžangos straipsnyje "S. L. A. ir Lietuvos šelpimo reikalai" išvedama mintis, jog visi trys fondai esą geri: ir "Lietuvos Šelpimo Fondas", ir "L. Gelbėjimo ir Autonomijos Fondas" ir pagaliaus Chicagos seimo įsteigtasis Fondas. Tik kaž kodel šis pastarasis net keliose vietose vadinamas ne "Tautos Fondu", bet "Tautos Iždu". "Tėvynės" redakcija gal ir netyčiomis, bet vis delto labai klaidina savo skaitytojus, kuriems visai ne pro šalį būtų pažinojus tikrą teisybę apie katalikų įsteigtuosius "Tautos Fondą" ir 'Tautos Iždą" ir skirtumą tarp tų dviejų fondų.

"Tautos Iždas" įsteigtas L. R. K. Federacijos jau pernai metais Pittsburge 3-iame Federacijos Kongrese. Kurį laiką svyruota, kaip jį pavadinti: Tautos Fondu, ar Tautos Iždu. Tečiau galutinai nusistovėjo vardas "Tautos Iždo" ir ant Federacijos išleistų 1-centinių ženklelių ir 5-centinių atvirukų stovi vardas "Tautos Iždas".

Chicagos gi politiškas seimas įsteigė "Tautos Fondą", kurs nei su Federacija, nei su "Tautos Iždu" (kurs dabar yra sutvarkytas prie Federacijos, kaipo jos autonomiška šaka) nieko bendra neturi.

Skirtumas tarp "Tautos Fondo" ir tarp "Tautos Iždo' yra aiškus kiekvienam, kurs bent šiek tiek seka Amerikos lietuvių veikimą. "Tautos Fondui" Chicagos politiškas seimas paskyrė du uždaviniu: šelpti lietuvius nukentėjusiuos nuo karės ir rūpinties politiškais Lietuvos reikalais. "Tautos Iždas" gi nei vieno iš tų uždavinių neturi. Jam rūpės tik gyvai kultūriniai Lietuvos reikalai: švietimo, mokslo, dailės, labdarybės ir t. t.

Pašalpų gi nukentėjusiems nuo karės ir aukų politiškiems reikalams "Tautos Iždas" nei priimti nepriima. Tam yra "Tautos Fondas".

Tikimės, jog "Tėvynės" redakcijai dabar paaiškės skirtumas tarp "Tautos Fondo" ir "Tautos Iždo".

ŠKOTIJOS LIETUVIŲ VISUOTINAS SUVAŽIAVIMAS.

Škotijos lietuvių laikraštis "Išeivių Draugas" karts nuo karto paduoda apie tenykščių lietuvių veikimą ir kaip jie atjaučia dabartinius sunkius laikus Lietuvoj. Kad Škotijos lietuviai nemano pasilikti ramiais žiūrėtojais mūsų bendrai tėvynei papuolus karės sukurin apie tai liūdija paskutinių kelių numerių "Išeivių Draugo" pranešimai apie rengimos Škotijos lietuvių prie visuotino suvažiavimo. Mums amerikiečiams atkreipus ypatingą domą į Lietuvą ir į savo veikimą Amerikoje pagelbėti nukentėjusiai tėvynei, pravėjo keli svarbūs Škotijos lietuvių Lietuvos šelpimo nuveikti dalykai nepažymėti.

Dabar paskutiniame 38 "Išeivių Draugo" numeryje užeiname, kad Škotijos lietuviai jau įvykdė Visuotiną Škotijos lietuvių suvažiavimą, atsibuvusį Mossend'yj. Suvažiavimo tikslas: išrinkti komitetą, kuris galūtinai sutvarkytų aukų rinkimą nukentėjusiems Lietuvoje nuo karės, priimtų aukas ir jas tinkamai suvartotų—į Lietuvą pasiųstų.

Suvažiavo atstovai nuo 17 kolonijų, išviso 32. Susirinkimo pirmininku išrinkta p. Bancevičius, raštininku kun. Šveistrys.

Darbuotasi karštai, uoliai su maža pertrauka.

Į komitetą slaptu balsavimu išrinkta 6 žmonės: p. Bancevičius, kun. Norbutas, p. Lebedys, Senikas, Venys ir kun. A. Šveistrys. Kasinin. išrinktas p. Bancevičius, kun. Norbutas ir p. Lebedys kasos globėjais, kurių vardu bus dedami ir laikomi pinigai banke, kol bus galima juos pasiųsti Lietuvon. Aukas siųsti tiesiog Suvalkijon, o jei nebūtų galima — Vilniūn.

Iš kitų svarbesniųjų suvažiavimo rezoliucijų pažymėtina: 1) rinkti aukas visose Škotijos lietuvių kolionijose bent 3 syk tarpe 2-3 mėnesių. 2) rinkliavų dienas pasiskirti pačioms kolionijoms, 3) kolionijų kolektoriams aukas prisiuntusiems bus kasieriaus išduodamos kvitos, 4) visos aukos bus garsinamos laikraštyje.

Delei laiko stokos ir susirinkusiųjų nuovargio politiškais Lietuvos klausimais suvažiavime plačiaus nebeužsiimta. Pasitenkinta vien noru prisijungt prie visų Amerikos ir Lietuvos lietuvių naudingų Lietuvai išmintingų ir protingų reikalavimų Lietuvos politiškuose klausimuose.

Tie visi Škotijos lietuvių nutarimai padaryti visuotiname seime aiškiai parodo, kad visi lietuviai, kur jie nebūtų, giliai prijaučia Lietuvos vargams ir stengiasi jai padėti.

BALSAS IŠ LIETUVOS.

(D-ras A. K. Rutkauskas yra gavęs iš p. M. Dovoina Silvestravičiaus laišką, kurį čia ir dedame.)

Lietuva nugrimzdusi rūpesčiuose, paplūdusi krauju ir ašaromis, prie trenksmo ir žaibo armotų ir kulkasvaidžių nebežino apie savo tolesnį likimą. Nebesenai pakilusi iš miego tauta mažai turi išmintingų ir drąsių apginėjų ir užtarytojų, o daugumas jų dar gimsta ir auga. Dabartinė neskaitlinga inteligentija turi stropiai žiūrėti, idant ateinanti karta atrastų išgelbėtas nors tėvynės liekanas, kurios tebegyvuoja stebuklingu būdu pasilikusios. Reikia taip daryti, idant sekančioji karta su godone, o ne su keiksmu apie mus paminėtų

Turėdami dabar sunkų su pasauliu susinešimą ir su vargais žinias iš Amerikos ir kitų kraštų apturėdami, neišpasakytai džiaugiamės gudrių ir brolišku pasielgimu visų partijų liet. Amerikoje, žengančių iš vieno (? Red.) prie pagelbos tėvynės ne tik su medžiagiškais, bet ir su diplomatiškais užmanymais, kurie labai laiku prieš karės pabaigimą est

(Seka ant 9-to pusl.)

TĖVYNĖS AIDAS

Kaledos

Už jūrių, už marių rytai
Išaušo - pražydo baltai;
Vienmarškė pabudo gamta,
Žiemių grandiniais apkalta.

Ant girių beskleidžias Aušrinė
Ir šaukia: Esmi Pasiųstinė —
Taisykite vieškelį Saulei —
Ji visą nušviezdins pasaulę!

Tyrasis Šviesos spindulys
Žmonijos dėmes apvalys,
Kiekvieno širdis paragaus
Skaisčiausių linksmybių Dangaus!...

* * *

Jau Žvaigždės, gesinamos ryto,
Viena paskui kitą suvyto;
Iširo nakties viešpatystė,
Jos vieton giedra išsivystė.

Ir jau pamaži - pamaži
Diena užtekėjo graži;
Saulutė, pakėlus akis,
Prabilo šviesos srovėmis:

Sveika, prigimtie numylėta,
Apveizdos ranka užauklėta!
Banguok - tobulėki ant mano
Beribės erdvės okeano...

* * *

Vėl niūkso būriai debesų
Ant veido tautų ištisų,
Vėl skriaudos, nelaimės, vargai
Liūliuoja skersai - išilgai...

Ak Viešpatie didis - galingas,
Išgirski maldas gedulingas!
Tegul jau po Kūdikio rankos
Nutilsta - prasmenga patrankos...

Prabangų juodi debesiai
Padanges apniaukė baisiai!
Nejaugi... nejaugi dar jų
Bausmė neatsvėrė krauju?...

M. Gustaitis.

IŠ ATSIMINIMŲ.

Saulė leidos už kalnelio
Geso josios spinduliai,
Aš sėdėjau prie upelio,
Kurs srioveno sau tyliai.

Tuoj ant dangaus sužibėjo
Daugel žiburių šviesių,
Ir mėnulis užtekėjo,
Lyg valdonas jų visų.

Pievos ir miškai pakvipo
Savo maloniu kvapu,
O paukšteliai jau nutupę
Ilsis po medžio lapu.

Vien tiktai lakštingalėlė
Užgiedojo... Taip gražu,
O man gaili ašarėlė —
Vilgė skruostus pamažu.

Gal daugiaus jau nebregėsiu
Savo tėvynės brangios,
Nes rytoj jau iškeliausiu
Iš gimtynės mylimos.

Sudiev tau gamta puikioji,
Kaimai, upės ir kalnai,
Ir tau naktis slaptingoji,
Gal nebgrįšiu jau čionai.

Nebmatysiu, kaip saulelė
Gražiai leisis už kalnų,
Nebgirdėsiu, kaip sesėlė
Sau dainuos tarp žolynų.

Ten kur tolimoj šalyje —
Verks širdis tarp svetimų,
Bet gal lemta bus liūdėti
Atskirtam nuo mylimų.

J. Sakalas.

LIŪDĖSIS.

Liūdna... Širdį taip spaudžia
Skausmai, vargai begaliniai;
Ilgėsis mano sieloje siaudžia,
Nerimastis tik kįla krūtinėj.

Kad turėč aš sparnus —
Pakilčiau augštai
Ir pasiekęs arus
Skrajuočiau liuosai.

Pažvelgčiau dar sykį į Lietuvos šalį,
Gal vaizdus senuosius išvyščiau tenai:
Iš kaimo gimtinio, už jūrių kurs toli
Užgirščiau aš aidą girdėtą senai.

Duokit man galę,
Suteikit spėkų,
Paleiskit į valią
Nekirskit sparnų!

Gal vargais prislėgta vaitoja tėvynė?
Gal priešo žvangieji ten skamba kardai?
Numylėta ir brangi gimtinė,
Gal tavo padangę vien puošia kapai?

Nerimsta širdis
Krūtinėj karštoj
Ir gęsta viltis
Paskendus raudoj.

Priirkit laivelį prie kranto. Greičiau!
Jūrės bangomis aš plauksiu skubiai.
Neūžkit plačiosios, kalbėkit tyliau
Lai vilties laivelis siūbuoja ramiai...

Jon—s.

ŠVENTOJI NAKTIS.

Jau kelios dienos ,kaip žmonių minios traukė Betlėjaus link; pildydami Augusto, Romos ciesoriaus įsakymą, kad visi gyventojai eitų užsirašyti, kiekvienas į savo miestą. Netik viešbučiai, bet ir privatiniai namai pripildyti atkeliavusių, ir vis dar atkeliauja. Vakaras artinos, kada prie Ezero — sūnaus Abramo viešbučio sustojo du pakeleivingu: augštas viduramžis vyras ir jauna moteriškė, sėdinti ant asilo. "Ar čia negalėtumėm gauti vietos pernakvoti, — užklausė keleivis praeinančio tarno, — visur ieškojom ir niekur negavome. Ėsame iš toli ir pavargę". Benėjus pažvelgė į prakilnų keleivio veidą, į nežemiškai malones moteriškės akis ir gailestis sukilo jo širdyje link tų nelaimingų keleivių, neturinčių kur prisiglausti. — "Viešbutis pilnas', atsakė, 'bet eisiu pažiūrėti, gal rasiu kokią vietą". Netrukus sugrįžo, pranešdamas,kad nei mažiausios vietos nėra. Susirūpinęs Juozapas (taip vadinos keleivis) pasisuko į laukus, kur stovėjo senas sugruvęs rūmas, dabar paverstas į kūtę.

Nuėjus keleiviams, Benėjus smagiai triūsės apie namus, nes pirmutinės žvaigždės jau sužibo ant dangaus ir šaltis kas kart vis didinos. Ištisą dieną skaudžiai pūtęs vėjas nutilo. Užviešpatavo gili tyla, rodos, visi sutvėrimai laukė ko tai nesuprantamo didžiai svarbaus. Užbaigęs darbą Benėjus skubiai nubėgo savo kambarin prisiruošti kelionei pas tėvą ir brolį, kurie netolimuose kalnuose saugojo kaimenę. Beeidamas mąstė apie didelę, niekad dar nematytą žvaigždę, kuri taip nepaprastai žibėjo ir vis ėjo į rytų šalį. Taip bemąstant, nei juste najuto, kaip daėjo iki tėvo šėtros. Už valandos, su kitais ten ėsančiais kaimenių sargais sėdėjo aplink ugnį šnekučiuodami. Kaip dažnai atsitikdavo, kalba nukrypo prie didžiosios žvaigždės ir ką gi ji reikštų. "Tėveli", prabilo ilgai tylėjęs Benėjus, "ar dar ilgai lauksime Mesijaus?" — "Viešpaties žvaigždės pranašauja, kad laikas jau arti", atsakė senelis. Artinosi dvylikta nakties; žvaigždės su didesniu skaistumu spindėjo; didžioji žvaigždė einanti į rytus, apsistojo virš stainelės, ėsančios už Betlėjaus. Staigiai didelė šviesa apsupo kalbančius. Erdvėj pasirodė aniuolas, kuris prabilo į nusigandusius piemenis. "Nesibijokit! Štai apreiškiu jums didį džiaugsmą, kurs būs visiems žmonėms. Šiandieną užgimė jums Išganytojas mieste Dovydo". Užbaigus pasigirdo aniuolų giedojimas: "Garbė Dievui augštybėse ir ramybė ant žemės žmonėms geros valios!"

Girios Duktė.

KALĖDŲ BALSAI.

Plaukia oro erdvėmis griaudingi varpų balsai, sukeldami žmonių širdyse neišpasakyto džiaugsmo, vilties jausmus... varpai gaudžia apie gausios malonės įsikūnijimą mūsų tarpe, apie užėjimą naujos šviesos, skaisčios, giedrios ir malonios, apie išsipildymą didžiausio Viešpaties prižado, kurio laukė pasaulis tūkstančius metų, ir viltis jo atsiradimo gaivino nevieną nuliūdusią sielą. Pranašai vaikštinėdami tarpe žmonių skleidė klausančių atydžiai miniai, kad ateis laikai linksmumo, kada žmonėms sužibės skaisti keliarodė - žvaigždė ir visų širdys suplaks begaline meile ir išnyks neapykanta, blogi norai, — vien tik meilė, vienybė tvirtais ryšiais apsups žmonių esybes ir lamė sužibės jų akyse...

Gaudžia varpai garsiai... Jų aidas plaukia, skleidžiasi tarp augštų girių, plačių laukų, veržiasi varpų aidas į puikius rūmus ir šiaudinių stogu apdengtas bakužes, žadina visų širdis, uždeda naujus jausmus, prakilnius geidimus...

Klausosi varpų gaudimo visas pasaulis: klausosi turčius šilko parėduose ramiai sedžiantis tarpe pulko savo šeimynos, klausosi varguolis šaltoje bakužėje rymodamas, klausosi geiduliuose paskendę žmonės, klausosi nusidėjėlis — niekadėjas ir jų mintys nutolsta nuo šio vargingo gyvenimo ir skrenda ten, toli, kur Augščiausio sostas padabintas žibintuvais, žvaigždėmis, skaisčiai žiba. Pasaulių Karalius parėmęs galvą ant rankų dumoja ir mąsto apie žmonių didžias nedorybes apie jų dar didesnį vargą ir jo veidas iš rustaus ir griausmingo pasidaro meilus. Atsiminė Viskąmatąs, kad žmogus silpnas ir nelaimių prispaustas dažnai peržengia įstatus ... Žmonėms reikia tik doro pavyzdžio, paskatinimo... Siunčia Jis savo vienatinį Sūnų ant žemės, kurs begaline meilę parodytų visai žmonijai, kad laimė ne pasaulio nykstančiuose turtuose, bet vien meilėje be krašto be rubežių. Eina Amžinojo Sūnus linksmas, pildydamas Tėvo paliepimą ir lūpas jo šypsosi. Varpai gaudžia, dainuoja, skleidžia linksmus aidus, žmonės skubiai bėga, eina - renkasi į didžią - milžinišką minią ir laukia. Suskambėjo varpai garsiau, sudrebėjo žmonių širdys ir štai augštai ant Dangaus mėlyno skliausto sužibėjo skaisti žvaigždė, kurios šviesa visų akis lyg kokia slaptybė pridengė ir iš augštybių pasigirdo aniuolų balsai, apreiškiantieji laukiantiems žmonėms, kad Dievo Sūnus apsirinko sau už buveinę menkutę kutelę ir nuo šios dienos iš po tos kutelės stogo išeis Tas, Kurs visiems galės laiteikti. Džiaugsmingai galvas, o lūpos šnibžda: Kristus gimė. Kristus Pasaulio karalių Karaliaus Sūnus nužengė ant žemės. Laimė apsigyveno tarpe mūsų. Senai tas buvo, antras tūkstantis metų baigiasi, o Kristus kas metai apsilanko į mūsų pasaulį, kas metai šaukia žmones prie meilės, gerų darbų. Kas metai gaudžia varpai, pranešdami pasauliui didžias linksmybes, ir kas metai žmonės su nauja viltimi laukia Kristaus gimimo savo sieloje ir sulaukę skubinasi prie mažučio lopšelio, kuris priklotas šieno ir šiaudų, apšviestas žvakių mirganėia šviesa stovi Dievo namuose prieš Augščiausiojo sostą. Kristus gimė — meilė užsiliepsnojo.

Nutilsta pasaulio audringų verpetų šniokštimas, aprimsta geiduliai, pranyksta blogi pajautimai, — žmogus atgimęs su Kristumi ingija naują sielą ir apsivelka baltais nekaltybės jausmais. Kiekvienas, kas savo sieloje sutaupė kibirkštėlę mailės prie *Šviesos ir Tiesos,* biaurisi šiais galvatrukėiais prabėgusiais metais savo paklydimų ir, griaudžiu balsu pritardamas varpų gaudimą, siunčia Galybių Karaliui ir Jo Sūnui dėkingumo, meldimo ir vilties žodžius. Bėga amžiai, kartos, tautos keičiasi, žmonės ieško naujų tiesų, klaidžioja ūkanuose, nerimauja, bet sugaudžia galingas varpo aidas, — puikybė dingsta, lenkiasi keliai, nes Kristus išnaujo žengia iš augštybių ir tyliu aiškiu balsu taria: Eikite pas mane, kurie kenčiate, o aš jus paguosiu. Ir siela pasikelia prie Kristaus žodžių ir apleidžia ją geismai.

Gaudžia varpai, plaukia it upės vilnis dienos, metai, amžiai ir iš metų į metus apsilanko pas mus meilės nešėjas —Kristus, ir šįmet už kelių valandų užgirdę varpų gaudimą pakelkime širdis, nes Amžinoji meilė žengia į mūsų sielas ir Kristus kūdikis tiesia mums aleidimo, paguodos, nuraminimo ir santaikos ranką. Tegul mūsų širdyse išdįla visų metų neapykantos jausmai ir sekdami meilės inkurėją tinkamai pagerbkime Kristaus gimimo šventę — Kalėdas.

J.

Žvaigždutē.

Ant skliauto dangaus stebuklingo, paslaptingo sužibėjo skaisti žvaigždutė, sumirgėjo savo sviesa ir visas pasaulis užsimąstė. Nutilo vaitojimai, skausmai, apdžiūvo blakstienos, kiekvieno mintys, pajautimai prie tos ten augštai spindžiančios žvaigždutės...

* * *

Aprimo didžiojo miesto ūžesis ,nustojo barškėję ratai, visi stengiasi kuogreičiausiai pasiekti savo būtą ir savo artimųjų tarpe pasidžiaugti tos žvaigždutės šviesa.

Viename augšto namo kambarėly parėmęs galvą ant rankų dumuoja jaunas vaikinas. Visą savo gyvenimą stengėsi siekti prie augšto idealo, neretai ant savo tako pajusdavo erškėčius, kurie draskė jo jautrią sielą, trukdė jo darbą; bet jis ėjo ir ėjo pirmyn prie savo siekių, augštai iškėlęs savo jauną galvą, tarp žmonių paniekinimo ir pašiepimo, ir šiandieną atsiminus apie savo vargingą kelią liūdnai šypsos jaunikaičio lūpos ir nusiminimas jau apima jo dvasią; bet ten augštai sužibėjo žvaigždė meilės ir atleidimo ir jaunikaičio veidas tampa ramesnis. Jis išvydęs žvaigždutę atsiminė apie viltį, tikėjimą, ir nauji jausmai sukilo jaunikaičio sieloje.

* * *

Nuvargęs nuo sunkaus nuo-

(Seka ant 6 pusl.)

IR TOKIŲ ĖSAMA.

Sceniškas vaizdelis iš moksleivių gyvenimo. Veikiantieji asmenys *Juozas* ir *Jurgis*, abu moksleiviu.

JUOZAS. *(Atsisėdęs prie stalo siuva į švarką sagutę, dainuodamas "Ak, tu jieva, jievuže.... Staiga nutęsia notą, susiraukia ir purto ranką. Apžiūrėjęs pirštą ir kiek patylėjęs).* Bakstelėjau į pirštelį! Jau turbūt toks likimas tos sagutės. Trečią sykį siuvu ją ir vis būtinai turiu įsidurti pirštan. Mat, ėsu siuvėjas ne sulyg amato, bet sulyg reikalo. Ir galiu atvirai prisipažinti, kad iš manęs visai prastas siuvėjas. Įsisiūsiu sagutę berods gerai, bet už kelių dienų, žiūrėk, pimt! ir ištrūko. Ir vėl siūk. Inkirėjo n... *(Tuo tarpu balsas už sienos pradeda nuolatos kartoti amo, amas, amat ir tt.).* Bet ką darysi! Atsilapojęs negali vaikščioti, o įsiūti nėra kam. Tai ir turiu imties už siuvėjo amato. *(Į balsą už sienos).* A, nustok tu su savo amo, amas! Matai, koks latynistas atsirado! Įsitasė, tai ir galo nėra *(Balsas nutilsta).* Bet kas pasidarė su Jurgiu, kad jis taip ilgai nepareina? Metas būtų namie rastis. *(Vartydamas švarką).* Kaip ten nebūtų, o sagutę šiuo sykiu taip įsiuvau, kad nei šuva dantimis neištrauks! *(Ineina Jurgis, rūkydamas).* Štai ir Jurgis. Kas su tavim pasidarė, kad tu taip ilgai... e-e-e! O kas čia! Tai tu ir vėl rūkyti pradėjai?

JURGIS. Pradėjau.

JUOZAS. Ir žinai, kad rūkymas kenkia sveikatai?

JURGIS. Žinau.

JUOZAS. O taip-pat ir kišeniui nemažiau kenkia. Prieg tam toks kvapas, kad kiekvienas gyvas sutvėrimas tolyn traukias.

JURGIS. Žinau ir tai.

JUOZAS. Ot, ir nemylės tavęs merginos, tokio pasmirdėlio! *(Pašiepdamas).* O dar moksleivis! Sakosi, mokslus baigęs mokins kitų gero, kovos su blogais įpročiais! Kaip tu kitus mokinsi, jei pats nesi liuosas nuo blogų įpročių? Ot, kada aš išeisiu į pasaulį, sakysiu "nerūkyk! nes rūkymas į visaką blogai atsiliepia", o kaip pavyzdį blogų rūkymo intekmių nurodysiu tave. Juk suniuresnio ir labiau už tave surūgesnio žmogaus nerasi. Ir viskas.

JURGIS. Klausyk, tu manęs neužganliok ir pamokslų nesakyk, o verčiau imkies darbo ir mokinkis. Rytoj, kaip užklaus mokytojas ką paaiškinti, tai nieko ir nežinosi.

JUOZAS. Tą ir be tavęs žinau. *(Abu sėda prie stalo. Jurgis atsisėda ant kedės, ant kurios Juozas siūdamas sėdėjo. Staiga pašoksta).*

JURGIS. Oi, oi, oi! Kad tave šimts pypkių!

JUOZAS. Kas tau pasidarė, kad paleidai kakarinę, kaip asilas ant Parnaso?

JURGIS. Klausia dar kas! O kam padėjai adatą, kad atsisėdęs įsidurčiau?

JUOZAS. Cha, cha, cha! *(Nutraukia juoką; persiprašinėdamas).* Ne, Jurguti, aš to padaryti nenorėjau. Siuvau sagutę į švarką, tai ir pamiršau adatą ant kedės. Duok ją čia. *(Paėmęs adatą, sega ją į švarko atlagą).* Išmintingai tas pasakė, kurs patarė adatą visuomet su savim nešioti. Nes jei paskutines kelines perplėštum, ką darytum adatos neturėdamas? *(Sėdasi prie stalo ir paėmęs vieną knygą skaito).* "1492 metai, buvo metai, kuriuose Kristopas Kolumbus atrado Ameriką". Hm-m-m... 1492 metai... 1492... O kaszin šiandieną koki diena?

JURGIS. Taip, taip. Pažiūrėk kaip dar toli vakacijos. Ak, kaip nusibodo tas nuolatinis besimokinimas!

JUOZAS. *(Priėjęs prie kabančio ant sienos kalendoriaus nusiminusiai)* . Dar pankias savaitės turime.

JURGIS. Ak, kaip dar toli vakacijos!

JUOZAS. *(Atsidusdamas).* Ak! *(Prieina prie stalo, paėmęs knygą meta ją į šalį).* Ką čia su ta istorija! Verčiau imkimės už chemijos. *(Paėmęs kitą knygą, skaito).* "Varis arba lotyniškai cuprum yra raudonas metalas. Dažnai randamas metaliniame stovyje". *(Kartodamas).* Varis — cuprum, cuprum — varis. *(Patylėjęs).* Taip, taip, Jurgi, o, Jurgi!

JURGIS. Atstok tu nuo mano galvos! Vėlei žiūrėk koks yra varis — žalias ar raudonas.

JUOZAS. Na ką čia! Lyg aš pats nežinočiau koks varis yra. Juk moksleivio kišeniuje kitokio pinigo beveik ir nerasi, kaip tik varinius.

JURGIS. Bet jei kada pasiseks užbaigti mokslą, tai, brol, tik popierines beskaitysi.

JUOZAS. Tuščia tos šnekos. Bet į astronomiją, tai ir nepažvelgiau. *(Paima kitą knygą. Skaito).* "Jupiteris yra penkta planeta saulinės sistemos. Savo didumu ji pralenkia visas kitas tos sistemos planetas. Apsisuka apie savo ašį į 10 valandų". *(Kartodamas).* Jupiteris... 10 valandų... sukasi.. *(Deda knygą į šalį).* Užteks ir tos košės! *(Į Jurgį).* Nors iki vakacijų dar penkios savaitės, bet visvien, Jurgi, ką veiksi ir kur važinosi vakacijas praleisti?

JURGIS. Sakiau, kad tu vėlei atstotum nuo mano galvos! Prikibo, kaip "chewing gum" prie bato, tai nei nenusikratyti. Nesirūpink apie mane, bet apie savo lekcijas.

JUOZAS. *(Supykęs).* Su tavim tai ir pasišnekėti negalima — visad, kaip ežys. *(Paima kitą knygą skaito).* "Apibėgimui kraujo kurio žmogaus kūne randasi apie 6 kvortos užima netoli 30 sekundų laiko. Tai yra, per parą kraujas perbėga s... ngus organus ...

(Seka ant 7 pusl.)

(Pradži- ant 5 pusl.)

bodaus darbo, plačiais žingsniais žingiojo gatve, aprūkęs darbininkas. Be paliovos jis dirbo užiančioje dirbtuvėje, nesykį netekdamas kantrybės manė apie užbaigimą savo gyvenimo, bet koki tai nepaprasta viltis jį gaivino. Jis turėjo šeimyną, žmoną, kurių globėju ir auklėtoju buvo. Šiandieną jis smarkiau žengia, nejaučia šalčio, nei vargo, nes ten augštai ant jo galvos žiba žvaigždė, kuri jam pasakoja, kad pasaulis tai tik liglaikinė vieta skausmų, yra kitas, dailesnis pasaulis, kur amžinoji meilė skleidžia begaliniai malonius spindulius, ir darbininko krūtinėj smagiau plaka širdis ir jisai supranta, kad toji žvaigždutė apie laimę jam šneka ir jam lengviau darosi ant krūtinės.

• • •

Gražiame kambary, ant minkštų kėdžių rimo šilkuose pasirėdžius moteriškė. Jos sunykęs veidas pasakoja apie didelius skausmus, apie nelaimes, kuriomis buvo priklotas jos takas. Ji viena, giminės senai ilsis kapuose. Jai liūdna atsiminus apie prabėgusias laimingas dienas, ir galva jos linksta didžiausio skausmo suspausta, bet štai į langą pažvelgus pamatė, kad linksmai sušypsojo žvaigždutės spindulis. Moteriškė ūmai pašoko. "Ne, negaliu aš nusiminti, kitiems reikia gyventi, kitų ašaras nuo veido braukyti", šnibžda moteriškės lūpos ir greitai apsivilkus ploščiumi bėga ant gatvės ir lankydama pavargėlius užmiršta apie savo skausmus. O žvaigždutė mirga, žiba ir linksmučiais spindulėliais žaidžia. Ji taką pavedė romybei ir nusiraminimui.

• • •

Bet štai žvaigždutė pradėjo gęsti, jos šviesa nyksta. Girdisi baisus ginklų žvangėjimas, kraujas liejasi upeliais. Neapykanta stipresnių ir galingesnių vaso silpnuosius į plačius laukus ir kardu liepia žudyti, plėšti, naikint. Skaudūs vaitojimai skleidžiasi po visas šalis. Ir tarp to baisaus nuožmaus reginio žvaigždutė gedulingai slepiasi už pilko debeselio ir bailiai spinduliukai bėgioja tarp rukų, norėdami surasti sau vietą, kur galima būtų pasėti meilės ir laimės kibirkštį... Girdisi skaudus dejavimas... Pamažu, išpalengvo slenka kelios ypatos, užgirdę vaitojimus skubiai eina ton pusėn ir už valandėlės nutilsta skaudūs balsai ir žvaigždutė nustebinta veizi iš po debesėlio ir mato. Ant plačio sniegu pridengto lauko guli sunkiai sužeistų kareivių, rūpestingomis rankomis gedulingos seselės raišioja jų žaizdas ir paguodos žodžiai širdingai plaukia, ramina ir priduoda vilties tiems, kurie piktų žmonių noru yra išstumti iš brangių padangių ir... dabar skausmuose miršta. Dar skaisčiau sužibėjo žvaigždutė, dar meiliau sužibėjo jos spinduliukai. Jinai išvydo begalinę žmogaus meilę, atsidavimą ir pasiaukavimą, kuris eina paskui neapykantos, piktadarystės ir nusidėjimo ir stengiasi pataisyti jų klaidas.

• • •

Ant karės lauko tolimam kraštely pūgoms ir šalčiams siaučiant susirinko prie silpnutės ugnelės keletas kareivių. Šildo sušalusias rankas. Akys jų aptemę, jausmai užgesę. "Mirtis greičiau apsilankytų" —šnibžda pamėlynavę lūpos— Ar ilgai dar mums čia reiks vargti. O Dieve Visagali, užgirsk, nuramink. Persunku kentėti — šaukia tyruose ir augštai žvaigždė sužibėjo.... Viltis sužibėjo nuvargusių kareivių krūtinėj. Gal Dievas jų šauksmus užgirdo i[illegible]naujo pri[illegible], kad žmonėms primintų apie vieną didį užmirštą dalyką — meilę. Jie viltimi gyvena, jie laukia ir žvaigždutė juos tvirtina.. Paklydo vienas žvaigždės spinduliukas į rūmus vieno pasaulio valdono. Valdonas neramiai miega savo kambary. Sapnai nerimasties jį persekioja, jis girdi žmonių vartojimus, bet garbė jam neleidžia prisilenkt prie tų [illegible]sų. Liūdnai žiba žvaigždutės spinduliukai, bet nejauku jam čia ir jis keliauja ten kur daugiau šilumos, meilės ir tikėjimo.

Jon—s.

Santa Claus ateina ir atneša vaikams Kalėdose įvairių dovanų. Vaikai linksmai Santa Claus pasitinka.

MŪSŲ IDEALAI.

(Feljetonėlis)

Keičiasi laikai, keičiamės ir mes, sako sena lotynų patarlė. Nieko teisingesnio ir išgalvoti negalima... Kas mumyse pažintų tuos karštus, pilnus prakilniausių idealų, gražiausių troškimų jaunikaičius, kokiais mes buvome, na, kad ir dešimts metų tam atgal, sėdėdami ant mokyklos suolo. Ideališkesnių žmonių už mus sunku, regis, būtų buvę surasti visame pasaulyje... Drebėjo mokyklos sienos nuo mūs linksmų, lietuviškų dainų, už kurias dažnai užsitraukdavome net perdėtinių rustybę; su kokia meile skaitydavome draudžiamus lietuviškus raštus, dalindavomės vieni su kitais, kaip kokia didžiausia brangenybe, kuogiliausiai slėpdami juos (raštus) nuo perdėtinio smailių akių, nors ir nevisuomet pasekmingai. Pirmi buvome kovoje su įsigalėjusia anais metais lenkystės dvasia, be pasigailėjimo smerkdami bailesnius draugus, kurie, gelbėdami savo kailį, stodavo lenkų eilėsna. Tik mokyklos mūrai, regis, trukdė mus, neleido veikti, darbuoties lietuvystės idejai, nesykį darėsi net trošku tuose mūruose... Už metų, kitų, galvojome sau, apleisime mokyklos sienas, galėsime liuosai atsikvėpti ir liuosai darbuoties savo nuvargintos Tėvynės labui. Darbuosimės kitaip, negu kad ligšiol darbuojamos senesniųjų. Mūsų grįčiose skambės vientik lietuvių kalba, lentynos ir stalai bus papuošti lietuviškais raštais, mūsų durys ir širdys visuomet bus atdaros pašalpos reikalaujantiems moksleiviams, vienu žodžiu Lietuvos veidas pasidarys lietuviškesnis, mokslus einančioji jaunuomenė nebvaikščios su kiaurais batais, mumyse ras globėjus ir patarėjus, lietuviški laikraščiai neb'stigs bendradarbių ir rėmėjų, nes jau ir dabar, mokykloje būdami, laiko neturėdami, mėgstame šį-tą pabrėžti, bei išversti. Tegul tik veikiau duoda mums mokslo diplomus, bei brandos atestatus, o lietuvių tauta susilauks tokių darbininkų, kokių ligšiol neturėjo. Kunigai, daktarai, advokatai ir kiti kitokie, užleiskite mums savo intekmingas šiltas vietas, o mes mokėsime, kaip sunaudoti jūsų intekmę ir autoritetą žmonių gerovei ir apšvietimui... Vaikščiodami po mokyklos kiemą, dažnai miegdavome panašias svajones austi. Mūsų veidai degė, širdys sparčiai plasnojo, nes jautėme tai, apie ką svajojome, vienu žodžiu turėjome prakilniausius troškimus ir idealus... Bet laikas bėgo... Veikiai praslinko 10-15 metų... Daug kas persikeitė. Persikeitėme ir mes, persikeitė ir mūsų idealai... Išėjome, kaip sakoma, į žmones. Vienas patapome ilgaskverniu, kitas daktaru, trečias taip-sau šiltą gutšelę susisukome... Bet kas atsitiko su mūsų jaunystės idealais, svajonėmis, pasižadėjimais, ar vykdiname juos gyveniman ir kaip? Čia puikiai atsako mūs talentuotas dainius Maironis: — O, dabar nebetaip: vyrai pilno jau proto, turi kambarį šiltą! ko reikia? Neišriš be naudos saiko, grašiais kuproto! Viską parmato aiškiai... ir peikia.

Prie kreidos ir stalelio per naktį darbuojas; Važinėjas po vaišes kaštanais... Taip, arba labai panašiai darbuojamės ir mes, kurie lietuvystės dėlei nevieną smūgį nukentėjome, privargome, po svetimus kraštus prisibastėme... Svečiuosna kaštanais gal ir nevažinėjame, bet mokame nubildėti pas vienminčius draugus 'stritkariu", traukiniu, arba net "makabiliumi", ir persėdėti prie stalelio ikį antrų gaidžių... Vargšas moksleivis veltu baladojas į mūsų duris, jas visuomet randa užrakintas, arba išgirsta lenkišką bei anglišką paaiškinimą, kad "pono nėra namie". Kaip veikiai pamiršome, kad nemalonu yra vaikščioti su kiaurais batais ir praleisti vakacijas mokyklos sienose... "Dziennik Chicagoski", "Narod Polski', "Polak w Ameryce" meiliai yra sveikinami mūsų butelyje, dabina mūsų stalus, mus dažniausiai atlanką svečiai lenkiškai byloja... Kur mūsų idealai, troškimai, svajonės... Keičiasi laikai... Persikeitėme ir mes, tik savo Tautos nenaudai... "Išsiblaivė sapnai! nebegaudo jau vėjo iš augštybės ir žiūri ir mato! Iš tikro... Tauta [illegible]aukė iš mūsų pasišventusių darbininkų, patys svajojome tokiais likti, tuotarpu padidinome lietuviškų buržujų skaičių... Smerkėme šikštuolius ir silpnadvasius, — patys tokiais likome... Jaunystės idealai, troškimai, jūs turite sugrįžti ir indėgti mūsų širdyse naują norą Tėvynei tarnauti.

Lygumų Jonas.

BIBLIOGRAFIJA.

Aitvaras: Rytojun Bežiūrint. Visuomeniai — pedagoginiai straipsniai. "Vienybės Lietuvninkų" spauda ir lėšos. 120 Grand St., Brooklyn, N. Y., 1913. Pp. 174. Kaina 50 centų.

Lietuva yra šalis vargų. Jos gyvenimas, kaip žmogaus krūtinės atdūsiai, pilnas visokių troškimų, rūpesčių. Kasdieną atbunda nauja dvasia, apsireiškia savieji troškimai, o su jais kartu gimsta ir ateities reikalavimai. Kitaip ir negali būti. Mūsų bėdos yra mūsų tikrieji reikalai. Tik reikia apie juos atidžiai mąstyti. Apsileidimas palaimos nesuteikia, dar mažiau palengvina uždavinį, kuris sulyg tiesos, kiekvienam iš mūsų Apveizdos yra skirtas atlikti. Todel mylėkime aktyvį gyvenimą. Darbas suteikia ramumą. Lietuviai nuo amžių yra pratę varguose laimės ieškoti ir tame jie yra galingi. Jų praeities bėdos yra mūsų šiandieninė garbė. Būdami Dievo gimine, jie žino, "kad teisybės viršus vis būt turės — ne varo, kad žūt, kurie mums skriaudą daro, kad mums prašvis rytai aptemę, kad žemė mūsų — didvyrių žemė!.." Bet žodžių gyvenime šiandien nebepakanka. Laikas bėgdamas atmaino viską ir mes atsimainom. Ikišiol buvo manoma, kad tautos atbudimas yra užtektina garantija šviesesnies ateities. Tečiau istorija visai kitaip apie tai kalba. Reikia mokinties iš senovės. Ir Romos imperija budėjo; jos dvasia buvo sparnuota. Bet Roma žuvo. Delko? Delto, kad jos gyvenimas savyje neturėjo palaikančios spėkos. Jų siekiniai kaip ir patys idealai, neturėjo [illegible]ektyviškų realy[illegible]uvo daroma sulyg dievų, bet nieko del dievų. Be idėjos, "nors mes pilni linksmybių — visad neramūs, rūpestingi. O, mama, be dangaus grožybių, rojuj nebūsime laimingi!".

Sugrįždamas prie savo užsibriežto subjekto, būtent recenzijos, reikėtų pasakyti, kad mūsų literatūra, susilaukus p. Aitvaro "Rytojun Bežiūrint" — dar perspaudė vieną supuvusį kiaušinį. Knygą galima padalinti į dvi dali: vertimai ir originaliai straipsniai. Kas del pirmosios dalies, kuri apima 82 puslapių, neketinu daug laiko gaišinti. Tik viena neaišku, delko p. Aitvaras pavadindamas savo raštą "Rytojun Bežiūrint" ir pats viešai atstovaudamas progresistų — pirmeivių siekiams — nepasirinko šiek-tiek naujesnių raštų versdamas juos į lietuvišką kalbą? Mūsų supratime, futuristų mintys daugiau turėtų būti kreipiamos ateitin, negu atgal. O tame karte p. Aitvaras kaip tik priešingai padarė; kalba į rytojų, o mąsto apie praeitus šimtmečius. Pavyzdan, koki lietuviams bus naujiena sužinojus, kad "Tomas Kampanele 17 šimtmetyje turėjo idealą sutverti tarptautinę katalikų bažnyčios organizaciją, surinktinę, bet neapribuotą vyriausio dvasiškio ar popiežiaus valdžia"? Arba kad, "naujosios sriovės negali būti pavojingos nei bažnyčiai, nei valstijai; bet naujoviškumai, bažnyčios įvesti gali ištobulinti religiją (sic!) bei valdymą?" (p. 38-9).

Man regisi, kad p. Aitvaras nekiek nebūtų mūsų visuomenės nuskriaudęs, dar mažiau sumažinęs savo rašto darbą, apleisdamas visus aštuonius, knygos pirmoje dalyje išspausdintus straipsnius. Viena delto, kad jie yra "vertimai", antra — juose nieko naujo nepasakyta.

Ką kitą sužinome skaitydami jo knygos antrąją dalį. Čia bene bus tik lietuviams "nauja pranašystė"?

Straipsnyje — Tautiniai-patrijotinis jaunuomenės auklėjimas" — sužinome, kad: "Mūsų Mokykla bene bus viena labiausiai atsilikusių kultūrinio pasaulio mokyklų... Visa tai, kas vyresnybės tinkamu nepripažinta, kas gyveniman be apšvietos ministerijos antspaudos įsigyvendinti stengtųs — visa tai tos pačios ministerijos draudžiama, net baudžiama už naujųjų kelių ieškojimą"... (p. 116).

Ištikrųjų mūsų šiandieninė mokykla bei jaunuomenės apšvietimo klausimas kaip ir pats gyvenimas, yra daug kame nupeiktinas ir apgailėtinas. Visa mūsų tvarkomoji programa, jei nevisai priklauso nuo ministerijos "gerosios valios", tai bent geroka jos dalis yra apkarpoma, neatsižiūrint nei į mūsų dabartinius troškimus, nei ateities reikalavimus. Be savųjų tiesų tautai yra sunku gyventi. Už tai reikėtų daugiau nukaltinti tas laiko aplinkybes, kuriose gyvename, negu mūsų veikimo pastangų neišteklumus. Mes ir be užmetinėjimų turime širdį pajausti ko mums trūksta ir protą išmanyti, ką turėtumėm veikti, jei to mūsų veikimo spėkos nebūtų varžomos sub poena censurae. Sausi dejavimai, kaip piktas veikimas, palaimos niekam nesuteikia. Jog ir pats p. Aitvaras mato, kad mes šiandieną esam verčiami ne tik savo idėjas kitiems pasisakyti, bet ir aktyvį gyvenimą viešai įstatyti "ant parodos". Mūsų jaunuomenė auklėjama šiandien svetimu būdu, svetimomis idėjomis, svetima kalba" (p. 117). Kas-gi tame yra kaltas? Mes būtumėm nepilnapročiai ,jei nieko neverčiami savo jaunuomenę auklėtumėm sulyg viršpaduotos minties. Iš dviejų blogumų, visuomet reikia pasirinkti mažesnį blogumą.

"Gera mokykla — tai reiškia — mokykla be jokių apribojimų patenkinanti pribrendusį mūsų kultūriniai atsilikusios liaudies reikalą; mokykla ne skatikinė, bet intaisyta sulyg naujausių hygienos reikalavimų ir aprūpinta naujausiais pabuklais ir gerais mokytojais; mokykla, einanti plačiu apšvietos keliu, nevaržoma iš šio atžvilgio jokiomis politikinėmis tautinėmis tendencijomis" (p. 127).

Indomu būtų sužinojus, kaip toji "gera mokykla, einanti plačiu apšvietos keliu" — atrodytų nuo tolo, kurioj viskas yra ir tuo pačiu sykiu, kiek iš konteksto galima suprasti, viskas priverstinai turi būti ignoruojama!

Prisilaikant kitų nuomonių prieisime prie tų išvadų, kurias parodė rusų mokykla. Joje lig šiai dienai viešpatauja principas: ne tiek apšvietimas, kiek auklėjimas svarbu; kad geresnė bloga rašto mokykla su religijiniai-dorine bei tautine pakraipa, negu gera apšvietos mokykla, kenksmingą laisvamaniškumą vaisinanti; kad geresni apižlibiai pirmykščiai pedagogai už apšvietimu "ištvirkintus" mokytojus; kad geriau daug ko nemokinti, o ką mokinti išguldinėti ne peraukštai, tiesos prisilaikant, bet patrijotiniai bei religijinai užbaltinus... Iš tokių auklėjimo bei apšvietimo principų vienas žingsnis, logikos keliu einant prie išvados, jog apskritai imant storžieviškumas ramesnis ir atžagaresnis už apšvietimą. To, rodos, nereikia prirodinėti, bet tik atsižiūrėti į tai, ką toji auklėjimo bei apšvietimo sistema sutvėrė Lietuvoje" (p. 128).

Labai gaila, kad p. Aitvaras, nors ir "logikos" keliu vaikščiodamas, nieko gero nepriparodė. Rusija, matyti, kaip ir kitos krikščioniškos tautos, neišskiriant nei Lietuvos, savo apšvietime prisilaiko etikos pirncipo: *Initium sapientiae timor Domini.* Ir tame nėra nieko blogo. Religija žmogaus gyvenime yra realis dalykas. Kalbėti apie apšvietimą be religijos yra stačiai kriminališkas prasikaltimas prieš tiesą, kurios vardu tas apšvietimas žmogui yra teikiamas. Religija žmogaus nepadaro storžieviu; dar-gi atbulai, ji išlavina apskritoje prasmėje; nurodo jo aukštą pašaukimą ir teikdama priemones pažadina prie darbo, idejos bei savo tikslo atsiekimo. Religija mūsų nesunaikina, o tik sudrutina moralę bei proto jėgą. Apšvietimas be religijos yra namas be pamato. Išvydami Dievą iš apšvietimo ribų, mes sudarkome vaikų ateities gyvenimo harmoniją, kurioj gludinti idėja apie Dievą ir jam paklusnumus jiems yra daug naudingesnė, negu fanatikų falsifikacijos apšvietimo klausimas! Žmogaus gyvenimas yra veikimui. Todel mokykla turi išlavinti ne tik protą, bet ir valią atsargiai prižiūrėti, idant joje vietoje sveikų papročių, bei skaisčiausių palinkimų, neužsiveistų visokie žemumai, tveriantieji paniekinimą ir gėdą. Kalbos stuktūra, kuri sudaro nemenką dalį apšvietimo curriculum, savyje yra nieko nereiškianti ir beprasmė, jei save tesivaduoja aklomis evoliucijos syntezėmis, nepripažįstančiomis žodžių prasmei dvasiškos reikšmės, per kurią žmogus įsikeldamas virš materialinio pasaulio, susijungia su tikruoju savo tikslu — Sutvertojum. Žmonijos istorija mokykloje tereiškia fantasmagorijos šešėlius, jei nėra mokinama kaipo principų illustracija dieviškos Apveizdos gyvenimo pasaulyje. Mokslas, kaip nekartą prityrimais buvo priparodyta, žmogų tegali vedžioti iš vienos pelkės į kitą, jei jis yra aiškinamas be fundamentalinių realybių dvasios viešpatijoje ir tveriančios Dievo galybės! "Be Dievo kur žengti? Tamsioji naktis, naudinga tik piktadėjams. O kur suspaustiems ir geros vilties, kas stiprins tarp audrų ir vėjų?"

Mūsų mokyklų "prastuma", lyginas viešajam Lietuvos gyvenimui. "Iš vienos pusės liaudėje veikia storžieviškumas, šeimyninis despotizmas, siekiąs žiaurumo, nėra visuomenės naudos supratimo, žmogaus vertenybė ir asmeninė garbė silpnutės; iš kitos pusės jon įsiėdė vergiški papročiai, klopiškumas, laukiniai prietarai ir burtai, nešvarumas, apsileidimas, nerangumas, aklas pasitikėjimas padavimais ir kaipo pasekmės to — stoka sumaningumo, energijos, atkaklumo ir tvirtūmo net ir asmeniniam labui atsiekti. Prie šiandieninių pasaulinės konkurencijos varžytinių, tokie tautinio būdo bruoai grūmoja mums įvairiausiais nenusisekimais" (p. 139).

Čia kaip matome, naujuose žodžiuose atkartota visa senoji pasaka.

Kaipgi mums reikia apie tai manyti, antraip tarus—kokios priežastys sudaro tą mūsų "nemalonų" gyvenimą su visais jo prastais apsireiškimais, bei papročiais. Atsakymas aiškus. Mūsų tėvynė, kaip jau pradžioje šio rašto pasakiau, yra šalis nesuskaitomų rūpesnių, vargų. Kiekvienas lopšelis yra aplaistytas karčiomis motinos pasišventimo ašaromis! Kas nepažįsta ašarų? Visas mūsų gyvenimas raudose paskendęs. Žmogus gimsta verkdamas ir miršta dejuodamas. Ir taip yra gerai. Gyvenimas, kuris ne-Lietuva patekus po "brolių vaikų, kurie Adome nusidėjo. pažįsta ašarų, nėra gyvenimu sparnais", ilgai per amžius be vilties vaitojo. Saulė tekėdavo ir užsileisdavo, bet jos šviesūs spinduliai mūsų nepaguozdavo. Iš plačiųjų praeities rubežių ir didžiosios senekų garbės, mums šiandien tepasiliko "milžinų kapai" ir išblyškęs veidas. Ilgai miegojome be žado. "Tik kaukia šiauris, kala pančius ledų, užklodamas rūbais nakties"! Tad, man-

ding, laikydami prieš akis visus augščiau paminėtus faktus iš savo praeities gyvenimo, mes neturėtumėm patys savę perdaug pašiepti. Jei tiesa, kad pavienio žmogaus išsitobulinimui yra reikalaujama keliolikos metų ir ingulto pasišventimo "savę pergalėti" — tai visai būtų neprotinga "norėti", idant liaudis susidedanti iš pusketvirto milijono, laike 15-20 metų, savyje apreikštų visokius "grynumus" bei "tobulybes"! Tautos pažanga, kaip ir pavienio asmens susilaukiama darbe, kantrybėje ir laike. Šuoliais prie laimės niekas neprieina; reikia budėti, laukti. Ir laimingieji daug kenčia. Aitvaro lietuviams padaryti užmetinėjimai del jų "vergiškų papročių, laukinių prietarų... aklo pasitikėjimo padavimais ect., plačiau yra apsilenkiantys su abelnais prityrimo faktais. Daleidžiant, kad žmonių papratimas yra antras prigimimas — galima pasakyti: Be prietarų bei aklų pasitikėjimų, neapsieinama nei "apšviestųjų" tautų tarpe. Pavyzdan, iš Londono yra pranešama, kad bėdnesniuose miesto distriktuose, viena ketvirta vaikų dalis, dėvia visokius viliones bei agnasėlius, save apsiginti nuo visokių ligų bei nelaimių. Oficijališki tyrinėjimai Chicagoj, New Yorke ir kituose dideliuose Amerikos miestuose suteikia tuos pačius rezultatus — ir "prietarų žingeidumas" nepasibaigia vien bėdnųjų tarpe. Iš šio atžvilgio, "akli pasitikėjimai", nėra išdalinti ant ekonominių aplinkybių. Tiesa, kartais minkštuose ruimuose jų gali būti šiek-tiek maželiau, negu surūkusiose bakužėlėse, bet skirtumas daugume yra nedidelis, o ypatybėje jo visai nematyti. Visi šių laikų "prietarai bei akli pasitikėjimai padavimais", yra pagonijos tikėjimo pasekmės. Krikščionystė juos pergalėjo, bet nevisur iki šiol teišnaikino. Kada anglai "pačiupinėja medį" norėdami apsilenkti su "bad luck", jie prisišaukia medžių dievus, kuriuos jų proseneliai garbindavo prieš krikščionystės Britanijon invedimą. Rusijos mužikai dar ir šiandieną laidodami savo numirėlius, "indeda pinigų ant kelionės" per Styką pereiti. Kai-kuriose Prancūzijos dalyse ir vidurinėj Europoje, ūkininkai Visų Šventų vakare uždega žvakę ir maistą sudeda ant stalo "bėdnųjų dūšelėms". Kuomet neperlabai seniai viename Turkijos mieste gatvėkarių linija tapo atidaryta, buriai susirinkusiųjų žmonių, neišskiriant nei valdžios tarnų — sudegino ant vėžių "nekaltą avinėlį", pirmiau, negu gatvėkariai jomis pradėjo bėgioti. Graikijos kalnynų apielinkėse kuomet naujas tiltas yra pastatytas, inžinieriai pervejа per jį gaidį ar katę ir tik vėliau keleiviams yra leidžiama vaikščioti. Tad kaip matome, visas pasaulis tais "prietarais bei aklais pasitikėjimais" yra užsikrėtęs. Ir sunku yra su jais kovoti. Nei Bažnyčios rūstingas balsas, nei mokslo priparodymai, nei iš šalies visokie persekiojimai — prietarams akių dar neužspaudė. Tvirtinti būk tik pas vienus lietuvius tebeviešpatauja visokie "burtai" yra negražu, neprotinga ir neteisinga.

Reikia baigti. Suvoždamas p. Aitvaro knygą, neturiu vilties, dar mažiau tesidžiaugiu kritiką apie ją parašęs. Tik norėčiau, kad ateityje panašūs raštai, kalbantieji apie mūsų viešąjį gyvenimą, daugiau tokioje *sui juris* formoje nebepasirodytų. Kalba sunki, sakiniai vietomis susipynę, neaiškūs — skaitant žmogus jautiesi lyg su plugu varydamas gilią vagą. "Draugo" skaitytojams nepatariu ją pirkti.

Statkus.

(Pradžia ant 5 pusl.)

3-4 tūkstančius kartų" *(Kartodamas)*. **Trisdešimts sekundų... trįs-keturi tūkstančiai... kvortų... bėga...** *(Žiovauja)*. **Žinai ką, Jurgi? Duok parūkyt.**

JURGIS. **Ką?!**

JUOZAS. Sakau duok **parūkyt.**

JURGIS. Tai toks iš tavęs paukštis?! O ką tu man pirma sakei? Kaipgi tu kitus mokinsi, atkalbinėsi nuo rūkymo? Pasakyk tu man tą!

JUOZAS. Kaip mokinsiu, tai nerūkysiu. Dabar nei mokinu ką — pats mokinuosi. Matai kokią stirtą knygų tik šį vakarą per rankas perleidau.

JURGIS. Nėr ką sakyti, geras mokinimos! Pauostė, kaip žydas tabokos, ir atliktas kriukis.

JUOZAS. Klausyk, Jurgi. Kaip ten nebūtų, o ir pačiam nebūtų tokios gėdos, jei abu rūkytuva.

JURGIS. *(Rezignuojančiai)*. O gal ir tiesą sakai. Gerai. Pažiūrėsime, koks iš tavęs pypkorius. *(Abu užsirūko po papirosą)*.

JUOZAS. *(Rūkydamas)*. Rūkymas būtų geras dalykas. Juk tai pigiausias pasitenkinimas ir pasilinksminimas, kokį dabartinėse aplinkybėse galime gauti. Eik kur į teatrą — brangu. Kaip tyčia, dargi nėr kuo užsimokėti. O čia už kelius centus visą vakarą gali dumti, nelyginant, kaip koks garvežis. *(Kosėja)*. Bet kokie smarkūs tie dūmai!

JURGIS. Taip, taip. Važiuok į kokį nors pasilinksminimą — visur brangu. Tu čia, berods, gerai išvažiavai su tuo iš rūkymo pigiu pasitenkinimu.

JUOZAS. *(Rūko, kosėja, atsistoja, šluosto ašaras)*. Po šimts pypkių! kaip tu gali rūkyti ir nebijoti tokių smarkių dūmų? *(Bando rūkyti, bet užsikosti ir smarkiai susiraukia)*.

JURGIS. Kaip matyt, iš taves nekoks pypkorius. Cha, cha, cha! Nesiraukyk, kaip bezdžionė pipirų pauosčius!

JUOZAS. Tu, Jurgi, turbūt ėsi ne iš molio sutvertas, bet iš geležies. Dumia ir kad nors susirauktų.

JURGIS. Vis tai, vyruti, pripratimas. Ir aš, kada užsirūkiau pirmą sykį, maniau, kad dangus su žeme susimaišė: galvoj tik ūžia, tik viskas aplinkui sukas. Bet po kelių bandymų viskas buvo gerai.

JUOZAS. *(Dar bando rūkyti, bet užsikosti, spiaudo, rankos dreba. Silpnu balsu)*. Nebegaliu daugiau.

JURGIS. Rūkyk, rūkyk! Juk tai pigiausias pasitenkinimas ir pasilinksminimas. Cha, cha, cha! Nejaugi jo taip greitai išsižadėtum? Na, rūkyk-gi! Koks gi ant galo iš tavęs vyras?

JUOZAS. *(Meta papirosą, krinta kedėn)*. Ką nori daryk, o daugiau nebegaliu. Nuodykis pats, jei tau patinka, o aš nebenoriu.

JURGIS. Na, ir kas čia tau pasidarė — pirma pats taip iš rūkymo gerėjaisi, o dabar puti į antrą dūdos galą. Nagi, nagi.

JUOZAS. Ot, pasidarė tas, kad daugiau tabako nei į rankas nepaimsiu. Juk tu pats matei kas su manim dėjosi.

JURGIS. Užsitraukė kelis dūmus — ir apsisuko galva, kaip vištiukui. Cha, cha, cha!

JUOZAS. Jurgi, mesk ir tu rūkęs. Norėjau tave paimti, kaipo blogų rūkymo intekmių pavyzdį, bet tu dar geresnį pavyzdį gali paimti iš mano ką tik rūkymo. Prižadėk, kad daugiau nerūkysi.

JURGIS. Tu, mat, viena, o aš kita.

JUOZAS. Jurgi, del savo sveikatos ir kišeniaus naudos, mesk rūkęs!

JURGIS. Kai gi čia taip staiga pamesi. Rūkiau, rūkiau, o tuojaus ir ne.

JUOZAS. Jurgi, būk vyras! Kam sveikata ir kišenius neapeina, lai tas rūko. O tu dar moksleivis...

JURGIS. Tai kas, kad moksleivis. Manai, kad moksleiviu būdamas jau nieko ir negali daryti? Meni, kad rūkysiu, tai ir moksleiviu nebebūsiu? Pasakė!

JUOZAS. Niekus mali. Būsi moksleiviu ir rūkydamas, tik nebūsi pavyzdingu, o prastu moksleiviu.

JURGIS. *(Pašokdamas)*. Ką? Aš negeras?!

JUOZOS. Mesk tu tą savo nuolatinį karščiavimąsi. Velei būkime gerais, o ne prastais moksleiviais. Aš prižadu pavyzdingai mokintis, o tu prižadėk neberūkyti. Juk, žinai, patiems bus ramiau ant sąžinės... .

JURGIS. *(Abejodomas)*. O gal tu ir tiesą turi.

JUOZAS. Duok dešinę! Lai nelabasis dumia pypkę, o ne mes!

JURGIS. *(Išsiima iš kišeniaus pakelį su papirosais)*. O ką gi su tais?

JUOZAS. *(Paima pakelį, meta į žemę ir sumindo)*. Štai ką!

(UŽDANGA)

J. B. K. ir A. L.

GRAŽINA*)

Adomas Mickevičius būdamas Ščersovo pas gr. Chreptavičių mėgo lankyties jo knygynan, kuriame radosi daugybė senovės kronikų veikalų. Juose užsiinteresavęs ir daug skaitydamas, pagamino istorišką medžiagą apysakai, kurią vėliau, taip apie 1823 m. atspauzdino, užvardinęs "Gražina" — istoriška apysaka. Gr. K. Przezdzieckio rankraštyje "Gražina" buvo užvardinta: "Korybut, książe Nowogrodka", (poema z dziejow litewskich). Vytauto vietą turėjo užėmęs Keistutis, o Gražinos — Karina.

Kadangi poemos prierašuose bei paaiškinimuose Mickevičius nurodo kai-kuriuos istoriškus veikalus, kaipo tai Stryjkovskio ir Bielskio kronikas, Kotzebuės "Preussens aeltere Geschichte" (Riga 1808), Beckerio "Versuch einer Geschichte der Hochmeister" (Berlin 1807), Moguncijos Vincento kroniką ir Duonelaičio keturias "Meto" dalis, su priedu vokiško vertimo ir moksliškais paaiškinimais pagarsintas Rėzos, Karaliaučiaus universiteto profesoriaus, taigi tuo atžvilgiu daeiname prie to išvedimo, jog A. Mickevičius ištikrųjų atsidavęs buvo istoriškoms studijoms apie Lietuvą ir jog minėta istorijos medžiaga pasinaudojo aprašymui varžybų, kilusių iš nesusipratimo del išlygų, kokios tuomet buvo tarpe Keistučio ir Koributo, Sieversko kunigaikščio, o vėliau tarpe Vytauto ir Koributo už Naugarduką arba Naupilį 1382-83 metais.

Tečiau minėtuose kronikų veikaluose nėra paminėta apie imtynes už Lidą tarpe Vytauto ir Koributo, tai, be abejonės, tą žinią pasėmė iš kroniko Dlugošio veikalų. Tada pirmąjį bei originalį užvardinimą "Koributas" permainė į "Lietavarą", "Vaidilą", Algirdo patarėją, į "Rimvitą", o Gražinos" personažą sutvėrė kaipo naują ir originalį, maž-daug pasiremdamas tuo, jog galėjo būti panašios didvyrės (didžiūnės) egzistavimas. Prie to reikia dar pažymėti, jog pamatiniai atsižvelgiant į tą viską, o ypačiai senovės mūšių bei karių laikuose, panašūs asmenys gan dažnai atsitaikydavo. Štai ką patsai Adomas Mickevičius istoriškuose savo paaiškinimuose prie "Gražinos" apie tai sako: "Būdas ir pasielgimas Gražinos gali nevienam išrodyti per daug romantišku, nesutinkančiu su anų laikų papročiais, nes, kaip rašėjai pasakoja, padėjimas moteriškių pas senovės lietuvius buvęs gan vargingas. Jos gyvenusios paniekinime, veik kaip nelaisvėje. Kitapus vertus, pas tuos pat rašėjus randame suvis priešingų žinių. Ir taip ant prūsiškųjų papročių ir ant senovės pinigų, pripažinta Schuetz (Kotzebue, Belege und Erlaeuterungen, T. I. pusl. 291), matęs paveikslu apvainikuotos moteriškės, iš ko galima numanyti, kad toj šalyj kadaisiais moteriškė viešpatavo. Daug tikresnes, nes iki mūsų laikų užsilikusias, turime žinių apie garbingas, pagodotas vaidilutes: apie Gėzaną ir Kadiną, kurių drapanos ir palaikos dar ilgai buvo užlaikomos krikščioniškose bažnyčiose. Pasakojo man pažįstąs gerai tėvynišką istoriją p. Onacevičius, kad rankraštyje vieno kroniko iš Volyniaus yra papasakota apie garbės vertą pasielgimą moterių vienos lietuviškos piles. Išėjus vyrams į karę, jos pačios vienos gynė piliess mūrus, o negalėdamos apsiginti nuo priešo, geriaus velijo pražūti, negu pakliūti nelaisvėn. Panašiai rašo Kromeris (Polonia sive, etc., pusl. 206) apie atsitikimą pilyje Pullen"...

"Gražina", kaip pamatysime peržvalgoje, veikia gan svarbią rolę, nes visas veikimas remiasi ypatingu jausmu, kurs nieku kitu nėra, kaip tėvynės meile. Tasai tėvynės meilės jausmas taip tvirtai "Gražinos" poemoje įsigyvaves, jog veikiantysis asmuo net savo gyvastį aukoja už tėvynę. Svarbiausia yra tai, kad poemoje nę vyriškis — kunigaikštis aukauja gyvenimą už tėvynę, bet didvyriu yra moteris — kunigaikštienė, Lietavaro pati — Gražina. Taigi, tuomi galime patvirtinti, jog "Gražina" ištikrųjų yra istoriškasai vaizdas, atvaizdinantis garsios mūsų tėvynės praeitį, kurios laikuose ne tik vieni vyrai gynė tėvynę ir už ją aukavo savo gyvastis, bet kas svarbiausia, jog moterys neatsilikdavo užupakalyje jų ir tuo būdu tūluose atsitikimuose daug didesnes pergales laimėdavo iš karštos meilės ir savo pasiaukavimo tėvynei.

Kadangi minėtos poemos autorius savo dvasia atskleidė prieš mus užmirštus laikus, prikėlė kai-kuriuos kūnus iš apžėlusių ir samanomis apaugusių kapų, atgaivino miegantį jų kraują ir uždegė jų širdis karšta tėvynės meile, taigi neprošalį bus mums susipažinti su tuo svarbiu mūsų garsios praeities dėjų veikalų — "Gražina".

Veiksmas atsibūna dvare vieno iš garsesniųjų kunigaikščių, viešpataujančio keturioliktame šimtmetyje Naugarduke arba Naupilyje*).

Vieną naktį prie pilės bokšto pribūna nedidis šarvuotų kryžuočių-pėstininkų būrys, išsiųstas įsakymu Brolijos Kryžiuočių, kuriuos Lenkijon parsikvietė mozūrų kunigaikštis Konradas, "kad gintų Mozūriją nuo prūsų ir lietuvių"; apsigyvenę-gi Kulmės žemėje, tie kryžuočiai pasidarė baisiausiais priešais ne tik Lietuvos, bet ir visų aplinkinių krikščioniškų kraštų; visi anų laikų kronikai, išmetinėja tai brolijai gašlumą, nuožmumą, puikybę ir mažą rūpinimosi tikėjimo dalykais"... Kronikas, lotynų kalboje štai ką rašo apie vieną atsitikimą, kurs buvo tarpe Lietuvos kunigaikščio: Tais laikais, kaip girdėjau iš lupų iš tikimų žmonių, kryžuočiai, plačiai, viešpatavjantieji Prūsų žemėje, apskelbė Lietuvos kunigaikščiui karę ir lupte išlupo iš jo dalį valdybų. Kad atgauti savastį, kunigaikštis prižadėjo jiems, priimsiąs katalikų tikėjimą. Kada kryžuočiai nenorėjo klausyti, tarė jiems kunigaikštis lietuviškoje kalboje: "matau kad jums nerūpi tikėjimas, tik rūpi pinigai, ir delto geriau užsiliksiu prie savo stabmeldiškojo tikėjimo"... Kad kryžuočiai atsižymėjo neapsakomu nuožmumu ir kitais nežmoniško pasielgimo būdais, apie tai geriausiai liūdija A. von Ketzebue savo rašte, labai akyvame Lietuvos istorijos tyrinėtojams. Del to tai lietuviai baisiai neapkentė kryžuočių ir tiesiog galima tarti, jog toji neapykanta buvo prigimta jų būdui. Taigi, kunigaikščio Lietavaro sargyba, pamačiusi ir pažinusi atvykusius kryžuočius, iš jų —

Juokauja, šaipos; o vienas sušuko:
"Ko šits šunspusė vėlai teip atjojo?...
Storas, nuo kraujo lietuvių sutuko!
Kad be tarnų, tiktai vienas čia būtų,
Ašmenimis kardo tuo, pervėręs širdį,
Stumčia po tiltu, tegul ten bepūtų!"*)

Kuomet kryžuočių — pasiuntinių vyresnysis suteikė kunigaikščio vyresnybei žiedą, kurs turėjo apreiškti jų kelionės siekį, niekas iš vyresnybės nedrįso eiti į kunigaikščio rūmus ir pranešti apie kryžuočių-pasiuntinių pribuvimą, nes būta nakties laiko. Tuomet pažadino seną Rimvitą, kurį Lietavaras labai gerbė; dieną ir naktį viešpačio būtas jam vis būdavo atdaras, taigi jis ir apreiškė kunigaikščiui Lietavarui apie kryžuočiius-pasiuntinius.

Lietvars rūškans prie stalo stovėjo,
Mislio; tai klausė vėl, galvą pakėlęs,
Ką apie siuntinius Rimvits kalbėjo,
Dūsavo ruoštais, tai raudo, tai balo,
Vėl vaikščio greitai, pakilęs, ant galo,
Žiburį priėjęs taisyti pradėjo;
Rodosi taiso: pridengia su sauja—
Žiburys suvis spindėjęs paliauja.

Kunigaikštis del to šviesą gal užgesino, kad nenorėjo, idant senas Rimvitas atidengtų jo širdies, jausmų paslaptį, kurią prie šviesos galėtų išskaityti iš nerimastaujančio jo veido. Bet gi tame apsiriko, nes kuomet prisiartino prie lango, mėnuo aiškiai nušvietė jo veidą ir Rimvitas galėjo viską išspėliuoti. Skubiai atsitraukė nuo lango ir paliepęs Rimvitui duris uždaryti, sekančiais žodžiais į jį atsiliepė:

"Atmeni, sako, patsai Rimvituli,
Kai pernai raštai iš Vilniaus parėjo —
Vytauts Lidos kunigaikščiu uždėjo
Mane, ir visą palaimos tą šalį
Tuos plotus žemės, kurie man priguli
Be dovanos jojo, į pačios dalį,
Jis, kad parodyt, jogei labo geidžia,
Lyg savo lobį, žemes man apleidžia".

Rimvitas tai patvirtino. Tada Lietavaras išdavė paliepimą Rimvitui, idant viskas būtų sutaisyta tiesiog eiti karėn, kad užėmus padovanotą turtą; bet gi tas žygis turėjo atsibūti naktyje, taigi Rimvitą apėmė abejonių šešėliai. Ir kodel ne dienoje? Iš to visko Rimvitas aiškiai matė visas Lietuvos paslaptis ir—

Kad tik vieną jų dalį
Tarnui, atvėręs, parodo kaip reikia;
Kitą-gi, nors valandoj teip karštoj,
Tylint, krūtinėj giliai užkovojo.

Rimvitas dasiprotėjo, kad Lietavaras eis prieš Vytautą ginkluotas ir lies nekaltą savo viengenčių kraują. Širdgėla perimtas perkalbinėjo Lietavarą, bet jis savo patarėjo neklausė, geidė gi kuogreičiausiai atlikti žygį ir su kryžuočių pagelba užpulti an Lidos ir ją pasisavinti, kaip pačios dalį. Rimvitas to žingsnio negali pagirti. Kad kunigaikščiui teisingai pripuola tie žemės plotai, Rimvitas apie tai neabejoja, bet kam gi su Kryžuočių gauja daryti sandarmę tame dalyke ir su jais eiti prieš savuosius? Ne! Rimvitas ant to nesutinka.

Todel išdrįsęs: viešpatie, surinka,
Amžiuje mano nenoriu, kad duotųs
Brolius prieš brolius matyti ginkluotus!...
Vakar mųs kardas į vokiečių sprandus
Čipo, o šiandie, kad gint juos, galandas'?...
Niekai gyvent be vienybės — teisybės,
Bet niekiau būt su kryžuokais vienybėj.

Kad ir sandara yra šventa, —
Vienk kryžuoką-gyvatę per amžius
Nenumalšįsi aukos būdu jokiu:
Maža jau prūsiško aukso suglamžius,
Žemių, žmonių ir šeip lobių visokių?
Vis alkana da, ir, kad primanytų,
Valanda viena visus mus išrytų.

Taip perkalbinėjo Lietavarą Rimvitas Bet neapykanta tramdė jo sąžinės balsą. Velti buvo seno patarėjo perkalbinėjimai. Lietavaras nori atkeršyti Vytautui, nes Vytautas savo prižadų nedalaiko. Kadangi Vytautas pažadėjęs buvo atiduoti Lietavarui Lidą, kaipo pasogą iš priežasties Grazinos vedimo, nūnai tečiau pasirengęs stovi ties Vilniu ir po priedanga, kad Lidos gyventojai nenori pripažinti Lietavaro už savo viešpatį, taigi Vytautas nori paimti Lidą atgal, o Lietavarui suteikti jos vieton "smiltis Rusijos, ar pelkes Varegų". Del to gi Lietavaras sudarė sandarą su kryžuočiais ir turi nuo jų apturėti 3,000 šarvuotų jočių ir 6,000 knechtų-pėstininkų, su jais ir savo kariuomene eiti ir apimti Lidą. Jokios perkalbos negali nuo to žingsnio atitraukti Lietavaro, taigi paliepia Rimvitui, idant nevilkinant sušauktų kariuonenę. Jaunas kunigaikštis negali tverti iš pavydo, kad Vytautas yra turtuose paskendęs, kad del jo iš visur plaukia turtai ir grobiai, kad jo palociai Vilniūje arba ties Trakų ežeru esą daug puikesni, negu kryžuočių tvirtainės, kad "jį[illegible] trą Mindaugą puotose garbina[illegible] čiai", kad nepasitenkina tuo ir no[illegible] giau, štai, —

Ar seniai Vytauts naminėje karė
Algirdo sūnų iš Vilniaus išvarė,
Ir, patsai sostą užėmęs, norėtų
Da,rties, kad jo siuntinys, tartum vaikas
Krivo-Krivaičių, valdyti galėtų,
Žemint ir augštint, ką nori...

taigi dabar yra laikas padaryti tam viskam galą. Išitikimas Rimvitas matydamas, jog negali padaryti, eina kariuomenės sušauktų, bet pirm to jis užeina pas kunigaikštienę, kuri

Buvo duktė tai Lidos kunigaikščio —
Išrinktas žiedas iš viso aplinkio.

Ji ne tik vienu gražumu buvo pagarsėjusi, bet ir darbais nuveiktais tėvynės labui. Josios stovyla buvo išdidi, puiki; ūgiu lyginosi Lietavarui ir panašiai, kaip jis mėgdavo jį žaismes. Nesykį ji ima, —

Būdavo, noriai trimytą ir plieną,
Taip ant žemaitiško žirgo*), po tankų
Mišką ji, būdavo, kartą nevieną,
Vyriškuos rūbuos, su sakalu ranko,
Jodo, medžiodama drąsiai, per dieną.
Kad namo žirgą pailsusį varo,
Tankiai akis naupiliečių apgauna,
Ir nesyk garbę, lauke ir ant dvaro,
Tik kunigaikščiui pritaikančią, gauna.
Permanyt nieks neįstengia Gražinos:
Draugė juokuos, nuliūdimuos paguoda,
Ji nevien meile su vyru dalinos —
Šelpia darbuos jį, rodas jam paduoda.
Paprastai, sutartis svarbiausios, karė
Niekados be josios žinios nesidarė;
Nors akylai nuo tarnų, nuo ponų
Įtekmę savo padaryti vengė —
Ir artimiausi, pirmiausi prie šono,
Nieko dasekt apie tai neįstengė.

Taigi, išmintingas Rimvitas numanė, prie ko reikia panašiame atsitikime kreipties ir pasitikėjo, jog ji savo intekme nušvies neapykanta apniauktą Lietavaro mintį ir atitrauks jį nuo praliejimo viengenčių kraujo ir nuo sandaros amžinų tėvynės priešu, kuriuo buvo kryžuočiai, ir Lieavtaro vardas, kad liktų nesuteptas baisia gėda, Gražina tuojau paskubo į Lietavaro kambarį. Ilgai kalbėjosi, bet viskas buvo be pasekmių ir kuomet po ilgai valandai sugrįžo, paliepė garmui, kad palieptų pasiuntiniams-kryžuočiams gabenties ten iš kur jie pribuvo; pasiuntinių-kryžuočių vyresnysis tuomi inirto ir jautėsi taip įžeistas, jog grąsino atgręžti savo kariuomenę ir su ja užpulti Naupilį.

Rimvitas jau turėjo po ranka karžygius, kurie kiekvieną valandą būdavo visuomet pasirengę stoti prieš vokiečius ir kuomet rytmetyje, pranešta, kad kryžuočiai slenka pilies linkon, Gražina svyruoja, bet gi skubiai apsirėdo į miegančio vyro šarvus ir stoja lietuvių kareivių priešakyje. Bet gi ginklas jos rankoje nėra nepavojingas; neveizint į lietuvių karžygiškumą ir narsą kryžuočiai buvo jau arti pergalės; persigandę lietuviai-karžygiai nebežinojo ką bepradėti: ar pasiduoti ar ne? Bet vienu sykiu pamatė jotį, kurs —

Ant juodo žirgo, juodai apsirengęs,
Leidos nuo kalno, baisingai surikęs,
Kaip kad Perkūns leistų žaibą įpykęs.
Įjoj į priešų pulkus ir pradingo
Jų eilėse; visur riksmą, kaukimą
Platina smūgiai jo kardo baisingo,
Ir numanom, katrų šoną jis pr'ima:
Ten šašoks lekia, ten vyras pragaišo —
Arklius ir žmones į krūvą sumaišo.
Kaipo kirtikai, jei kirst ima šilą,
Aplink, girdėti, bildėjimas kįla,
Sudreba medžiai, kad pjūklai juos graužia,
Girdis, kaip pakirstą medį parlaužia;
Šilui praretus, pro prasvaistą ilgą
Matyt kirtikai, ir plienas kaip žvilga —
Teip kertant, tiesian perdėm kelią platų,
Lietuviai jotį pas save pamato.

Dėja! per vėlai pribuvo. Kryžuočių komturas, ieškodamas po lauką Lietavaro, jau susitiko su tuo, kurį laikė už kunigaikštį:

Lietavaras kardą iškėlęs jau turi;
Komturs Perkūno ginklu į jį taiko.
Sudreb lietuviai, į vadą pažiūri:
Dieve, jau kardo delnuose natlaiko;
Komanas žirgo iš rankos paleido,
Puola nuo balno, jau alpstančio veido,
Svyrant, ištraukt nebegal iš po šašoko,
Kad jam savieji pagelbon prišoko.

Tuojau jotis atsigręžė į komturą ir kardą paleidęs, kirto į jį taip, jog komturas nuvirto nuo balno. Po to pasiskubino prie lietuvių-karžygių vado, kurs pribūnant jam krito iš po kumturo kardo; atstumė visus tarnus ir dvarėnus, vieną tik Rimvitą prie saves pasilaikė ne ilgai su juo kalbėjo.

A. Tamoliūnas.

Toliaus bus

---

*) Lenkiškai parašė Adomas Mickevičius, lietuvių kalbon išvertė Jonas Jonila. — Skaityk antrąjį jo pluoštą: "Veikalai, veikalėliai ir vertimai eilėmis", pusl. 123—169; taipogi peržvelgk pluošto galė ir istoriškus Mickevičiaus paaiškinimus prie "Gražinos", pusl. 170—181.

*) Naupitė arba Naugardukas, slovėniškai Nowogródek, miestas Lietuvoj, kitados buvo sostinė jetvingių, paskiau rusinų. Laikuose Batiaus Naugardukas buvo išgriautas totorių. Totoriams prasišalinus Naugarduko pilė vėl tapo užimta Lietuvos kunigaikščio Ardvilo, Mantvilos sūnaus.. Apie tai Stryjkovskis taip rašo: "o kada (lietuviai) persikėlė per Nemuną, už 4 mylių rado gražų ir augštą kalną, ant kurio pirmiau buvo Nowogródek, sostinė rusiškųjų kunigaikščių, sugriauta caro Batiaus. Tenais Ardvilas užėdjo savo sostą; vėl atnaujino pilę ir, kad nebuvo kam ginti, apėmęs be praliejimo kraujo didelius plotus rusiškųjų žemių, pradėjo rašyties Didžių Naugarduko Kunigaikščių". (Stryjkovskio kroni[illegible] leid. Karaliaučiaus). Pilės griūvėsiai rėpso[illegible] Mickevičiaus paaiškinimas).

*) Citatose paliekame originalę rašybą.

*) Žemaitiški žirgai, kuriais taip atsižimėdavo lietuviškieji jočiai, turbūt, nebuvo taip silpni, kaip kad šiame dieną. Verta paminėjimo prie šios progos senovišką liaudainelė apie Keistučio žirgą. Neturint lietuviško originalo, Jonas Jonila išvertė iš lenkų į lietuvių kalbą, sekančiais

Žirgai totorių neblogi būtų,
Voikiečių kardo tik vardas;
Lietuvoj augs žirgas Keistučio,
Lietuvoj kaltas jo kardas.
Žirgelis kuinas, kuinas, nedidis,
Kardą kalvis prastai kala;
Bet ko, Keistutį jojant išvydęs,
Vokietys ir turkas bala?
Kad prieš Keistutį atsispirt geidžia,
Tur trupėt vokiečių plianas;
Kad ant totorių žirgą paleidžia,
Nebeištrūksta nė vienas.
Mat, kardas jaučia [illegible] rankos drūtį,
Kad po priešų [illegible]
Mat, jočio širdį, [illegible]
Ir žirgas jau[illegible]

...ČIŲ VAKARAS.

...Petrą Spaustuką susirinko ...ažas burelis jaunimo. Vaikai apsėdę stalą veda ginčius apie dabartinę karę, vieni linkėdami pasisekimo rusams, kiti prijausdami Kaiserio ūsams, susiriesdami giria vokiečių karei vius, kanuoles, Kruppo dirbtuvės. Prieinama ir prie labai smarkių ginčių. Jau štai rodosi tversis už kuodų ir kaip gaidžiai pradės pešties, bet pažvelgus jaunikiams į skaistų būrelį mergužių, susispietusių prie krosnies ir bailiai veižinčias į įsikarščiavusius jaunikius, pranyko buvo didvyrių narsumas ir vienas po kito slinko artyn prie skaisčiaveidžių būrelio.

"Geriau sudainuotume ką nors, vietoj kalbėti apie tuos prūsokus"— patempus viršutinę lūpą lyg piktai sako Marytė.

"Ir negėda tau apie dainas kalbėti—jūk adventas. Kūčių vakaras, gal tu prie cicilistų prisirašei,—pašokus nuo kedės kirto Barbė.—Lietuvoj mat kiaules šėrė, o Amerikoj advento laike dainuoti."

"Sučiaupk lūpas"... buvo pradėjus Marytė, bet Jonas Tarškulis, pamatęs kad čia gali užvirti tikra amerikoniška marmalienė, atsistojo tarp supykusių merginų ir juokaudamas pradėjo jas erzinti "Ti—ti—ti—ti— supyko dvi katyti, ir štai akutes draskyti! Merginos paraudonavo, kaip kepti vėžiai ir jau būtų movę kokį stiprų žodį Jonukui, tiktai laimė tas greit permainė savo kalbą ir rimtai-rimčiausiai pasakė: "Kūčių vakaras negalima taip užniek praleisti, geriaus sėskitės visi ratu, o tas kuris turi miklų liežuvį į vidurį ir tegul porina pasakas."

"Gerai, gerai, mielai sutiko visi". Subildėjo sėdynės ir aplink Jonuką susidarė nemažas ratas.

"Kas sakys?", klausia Jonukas.

"Vidurinis, vidurinis", sušuko merginos.

"Gerai šelmiui", atsiduso lengvai Marytė, paminės jis dabar katės. "Ilgas liežuvėlis, išvež" pridūrė jos priešė Barbė.

Jonukas pastovėjo valandėlę, pabraukė ponosimi ranka, pasuko neėsančius uostus, atsisėdo ant sėdynės, atsišliejo, koją ant kojas uždėjo ir...

"Gyveno Bobutė ir senelis, bobutė turėjo vištytį, o sen....

"Nereikia! žinome! suriko visi. Mes nemaži vaikai, mums geresnių papasakok.

"Apie Kalėdas. Kūčias,—storu balsu tarė Ignas.

"Gerai, klausykit. Senai labai senai, kuomet dar nebuvo nei geležinkelių, nei mašinų, nei garlaivių, didžio okeano saloje gyvena dvi seseri, kurios labai mokytos skaitėsi. Jos turėjo plonučius liežuvėlius, kuriais, it varnas karkdavo, žmonės sakė, kad jos ėsą raganos, jų vardai Mary.....

"Gana, jau su tokia pasaka", šuriko persigandusios Marytė su Barbe, "apie Kūčias, Joneli, geriaus sakytum".

"Klausykit, dabar ištikrųjų pasakysiu jums pasaką. Viename Lietuvos sodžiuje, kuriame man teko kelis syk apsilankyti pažinau vieną šeimyną. Buvo tai geri, meili žmonės...

"O kaip pavardė?", žingeidžiai užklausė Uršė.

"Greit pasensi, kai daug žinosi", atkirto Baltras.

"Labai man reikia"....

"Klausykit, jeigu noritė, kad pasakočiau.. Taigi tie žmonės buvo geros širdies ir aš juos labai gerbiau. Kur buvęs, kur nebuvęs vis pas juos užsukdavau, ypač susimylėjome mes su Kaziuku jų sūnumi, kuris buvo vienų metų su manimi. Linksmas, kaip paukštelis, gyvas malonus buvo Kazelis. Išeisime būdavo kur į laukus, niekas skardžiau mūsų neužtraukdavo dainel's, nueisime į kokį sodžių pas draugus, mudu su Kaziuku smarkiausiai pašokdavome, pasiausdavome, jaunimas taip štai ir seka paskui mus. Ir merginos mylėdavo, netaip kaip mūsų Marė su Barbė, tuojaus būdavo užkalbins, gėlelę prisegs .

"Gal ir mes sektumėm, kad liežuvėlį suturėtum", atsiliepė užgautos merginos.

"Tai tri... draugavome ...je gyvenome, vienas kito mintį atspėdavome, paremdavome nelaimėje, o tų nemažai mums prisiėjo pergyventi. Vieną žiemos dieną, o buvo tai Kūčių vakaras, atsimenu tą dieną, kaip šiandieną, išsiunte mane tėvai į miestėlį parvežtų Kūčioms reikalaujamų daiktų. Šaltis buvo neišpasakytas, sienos medžiai braškėjo. Užsivilkau gerus kailinius, apsijuosiau juosta, kepurę užmoveș ant galvos sėdau į vežį ir nuvažiavau į miestėlį. Greitai, rodosi, atlikau savo reikalus, bet nuėjau pas vieną-kitą aludininką, suradau draugų ir nors tai buvo Kūčių vakaras išgėriau kelius stiklus. Nuo šalčio galima, maniau sau. Gerai jau po puspiečių išvažiavau iš miestelio. Oras dar labiau atšalo, pradėjo snigti. Važiuojant man namo sumaniau apsilankyti pas Kazį sušilti truputėli, o gal besikėminėjant ir oras prasiblaivins, o kad nelabai buvo iškelio, pasukau arklį ir už valandos buvau pas savo draugą. Kaziuko tėvai labai nustebo pamatę mane tokioje dienoje ir užklausė ar neatsitiko kas nors blogo su namiškiais, nes tokioje dienoje bereikalo niekas nevažinėja, toks vėjas, sniegas jog tuč tuojaus ir audra gali pakilti. "Visi sveiki, gyvi atsakiau drąsiai, atvažiavau pažiūrėtų kaip Kazelis sveikas, senai mačiau, tai labai pasiilgau.

"Gerai vaikeli, pasakė seniai ir mes su Kaziuku pradėjome tartis apie Kalėdas, kaip jas linksmiaus praleisti, kur į svečius nuvažiuoti.

"Žinai ką Jonai, tarė Kaziukas ar nenuvažiuot ir mums šiandieną pas Dičkius, tai nustebintume merginas, kaip tu manai, Jonai.

"Kūčių vakaras, netinka, naman reikia važiuoti, atkalbinėju draugą, ir žiūrėk, kaip oras subiūro."

"Mes tik valandėlę, namo dar suspėsi, per dvi-tris valandas ir atliksime visą darbą.

"Ir kas čia gali būti blogaus pamaniau, juk mes nieko blogo nemanydami pavažinėsime ir vėl sveiki, gyvi sugrįšime naman, netokiose pūgose važinėdavome mes su Kaziuku.

Sėdome į vežį ir pasileidome važiuoti. Nespėjome pravažiuti varsto, kaip pakilo smarkesnis vėjas ir prasidėjo baisus pustimas. Buvome pamanę grįžti namon, bet gėda, juk čia mums pažįstami kiekvienas kelmelis, takelis, visur mūsų išvaikščiota išvažinėta. Paraginau smarkiau savo arklį, bet sunku buvo jam išbėgti per užpustytą kelią, pabėgęs 20—30 žingsnių ir vėl apsistoja. Pūga-vis siaučia, vėjas kaukia, baisiai pusto, nematyti nieko. "Blogai, Kaziuk, tariu draugui, reikia grįžti."—"Reikia Jonai, nes tokioje naktyje galima ir paklaidžioti, namie gi lauks su Kūčių vakarienė". Pasukome atgal ir palengva pradėjome važiuoti, kaip mums rodėsi namo, bet pravažiavome geras dvi valandi, o namų kaip nesimato, taip nesimato. Šaltis gi jau išvisur pradėjo mus lamdyti. — Net dantys barško.

"Kas bus Jonai, juk mes turbūt paklydome", jau nusigandęs klausia Kaziukas.

"Palauk reikia paieškoti kelio, su tais žodžiais išlipau ir važio, praėjau kelius žingsnius, sniegas, sniegas ir sniegas, niekur nieko negalima pamatyti, sugrįžau į vežį ir susiglaudę su Kaziuku kalename dantimis. Baugu pasidarė.

"Jonuk žiūrėk, kas ten žybtelėjo, staiga užklausė Kazys, žiūrėk tai vilkas, o pats jau dreba.

"Degtukų turi?", klausiu draugo, jie sako ugnies bijo.

"Dvi dėžuti" — atsako.

Arklys pajautęs nelabuosius pradėjo prunkšti ir kiek galėdamas traukė mūsų vežį per pusnis.

"Du, trys, keturi, penki žiburiai, šnibžda Kaziukas, Jonai greičiau cuės nelabiejai".

Vėjas siaučia, akių, negalima pakelti, arklys baisiai alsuodamas vos ne vos pavelka veželį, o tie žiburiukai vis arčiau ir arčiau žiba. Kazelis prisiglaudęs prie manęs dreba nuo šalčio.

"Jonai, Jonai, ar žinai ką, mano kaltė, aš tave išvadinau iš namų, žinai ką Jonai aš paliksiu čia, o tu važ"...

A. a. kun. A. Kaupo paminklo pašventinimas. 4 gruodžio, 1914 m.

"Tylėk — pertraukiau draugo klejojimą,— abiem, tai abiem. Nutilo Kazelis ir daugiau neatsiliepė, jaučiau tiktai jo sunkų kvėpavimą.

Jaučiau kad ir žiburėliai jau nebėtoli, baugu buvo atsigrįžti, greičiau pasiekti kokį nors gyvenimą, būtą.

"Jau jie čia, šnibždėjo Kazys. Atsipeikėjau.

"Briežk dėgtukus ir rėkk kiek tik turi spėkų ir aš rėksiu." Kazelis pradėjo degtukus braižyti ir rėkiame kiek galime, bet mūsų balsai žuvo tarp vėjo kaukimų ir išrodė tokiais silpnais, menkučiais, kad vargiai galėjo kas juos užgirsti

"Sustojo", girdžiu Kazio balsą.

"Rėkkim, rėkkim," šaukiu ir vėl rėkiame ir vėl šaukiame

Ūmai mūsų arklys pradėjo skubiau judėti, kas tai smilktelėjo mano galvoje, turbūt kelias. Ištikrųjų išvažiavome ant kietesnio kelio ir pasileidome zovadą, žiburėliai pradėjo po truputį pasilikti ir visai pranyko.

"Kaziuk, kas tau"? Ir vėl tyla. Pradėjau jį grebelioti, užėjau jo nusvyrusią galvą, supratau, kad po kelių valandų šalčio, baimės apalpo.

Pradėjau dar smagiau raginti arklį, kuris ir beto bėgo zovadais. Už valandėlės, kitos pastebėjau žiburius, bet tai buvo ne tie, kurie mums švietė lauke, tiktai gyventojų trobose, privažiavus arčiau pamačiau,, kad atvykome į kokį tai man nežinomą sodžių. Apsistojau prie pirmos trobos. Suloja šunis ir iš trobos kas ten išėjo.

"Kas čia? užklausė.

Pasisakiau, kad ėsame paklydę. "Viešpatie tu mano, gailestavo žmogus, ir kaip jums vaikeliai taip ir pasitaikyti galėjo, Kūčių vakaras ir tokia nelaimė". Tuojaus geraširdis žmogelis pradėjo trustis apie mūsų arklį, o mums liepė eiti į stuba. "Dėde, mano draugas baisiai sušalęs, jis negalės išlipti iš važio."

Išėjo iš grinčios daugiau žmonių, kurie ūmai Kaziuką inešė į vidų Moteris ir merginos pradėjo apie jį rūpintis. Paguldė į lovą, ištrynė vaidą, rankas ir neužilgo Kaziukas atsipeikėjo, praveręs akis bailiai pradėjo dairytis aplink, bet išvydęs žmonės aprimo.

"Turbūt jus vaikeliai ir Kūčių nevalgėte, aimanavo senutė, šeimyninko močia, toki naktis ir kur tu rėgėjęs važinėti, už durų išėjus galima paklysti, palaukit vaikeliai aš jums tuojaus šį-tą parengsiu. Ko stovit ir žiopsot, subarė vaikus senutė, parengkit stalą.

Sugrįžus šeimyninkui pradėjau teirautis, kur mes esame ir artoli iš čia į mūsų kaimą, ar negalima būtų sugrįžti šį vakarą namo.

"Ii—i—i vaikeliai, bus 18 verstų ir kur jūs tokioj naktyj, reikės čia nakvoti, vistiek Kūčių nebegausite namie. Užkąskite pas mus, ką Dievas davė, tuo netikėtus svetelius ir pavaišinsime.

Reikėjo apримti, ypač kad pūga siautė be perstojo, o čia ir Kazelis nuo visų tų baisių valandų nekaip jautėsi.

Apsilę, atsilseję, susėdomo už stalo. Kazelis baisiai buvo perbalęs, negeriau ir aš atrodžiau, bet nuoširdžiai gerų žmonių imami pavalgėme ir neilgai trukus sugulėme.

"Kaip Kazeli, klausiau draugo, turbūt namiškiai labai rūpinasi mūsų belaukdami'.

"Gal piktasis mus supainiojo, atsiliepė Kazelis, Kūčių vakaras, o mes net kur atsidūrėme, ką pamanys namie. Kol gyvensiu, daugiau Kūčių vakare niekur nevažiuosiu šposų daryti.

"Sveteliai prašome amerikoniškų Kūčių paragauti —pravėrus", duris nuoširdžiai užprašė šeimyninkė, pertraukdama Jono pasakojima—"Lietuvoj pas tėvelius valgėt, o čia pakučiuosime sykiu. Vis ramiau bus".

"Ačiū tamstai, tai nors syki Kūčias Amerikoj paregėsime — pasigirdo balsai".

"O kaip su pasaka?, kas atsitiko su Kazeliu? kaip užsibaigė? O gal čia tikra teisybė? klausinėja žingeidžiai Jono jaunimas.

"Pasaka ar nepasaka tai manykit kaip sau norit, o mums su Kazeliu ant rytojaus sugrįžus namo prisiėjo nuo tetušių štai kokį pamokslėlį užgirsti..... Bet gana apie pasakas. Eime kūčiuoti, kad kviečia, žinote, kad Amerikoj dusyk neprašo.

Suėjo visi į kitą kambarį, kurio vidury stovėjo aptiestas balta staltiese didelis stalas. Karštos srubos bliudas, keletas torielkų su silkėmis, žuvų puošė jį. O kas visus nustebino, tai balti Kalėdų plotkeliai.

"Dievulėli tu mano, ir plotkelių lietuviškų yra, suploję rankomis šukterėjo merginos. Gal iš Lietuvos kas atsiuntė?

"Vakar gavau laiškėlį, gyrės šeimyninkas, storą tokį, atplėšiau ir taip net širdis sudrebėjo. Indėta tėvelių keletas plotkelių. Na, pamaniau, reikės Kūčias kelti ir sukviesti sasavo pažįstamus. Nepykit kad ne viskas kaip Lietuvoj, mat Amerikoj sunku prisirengti. "Ačiū, tamstai, Petrai, ir už tokias Kūčias", džiaugiasi visi spies damės aplink stalą. Na", Joneli dabar turbūt nevažiuosi niekur merginų gązdinti, nes niekas kitų Kūčių neduotų, šiepia merginos.

"Gana jau gana juokų, prie Kūčių rimtai visi", perspėjo Jonelis.

Šeimyninkas lietuvišku papročiu atkalbėjo maldelę, paėmė plotkelę ir pradėjo su visais dalyties, linkėdami vieni kitiems laimių, ir greičiaus sugrįžti Lietuvon ant Kūčių.

"Kažin kada galesime grįžti, liūdnai pratarė Jurgis, matai kokios ten baisenybės dedasi, nelinksmas Kūčias ten valgo.

Nuliūdo visi ir kiekvienas, valgydamas tas netikėtai parengtas Kūčias Amerikoj, skrido mintimi į savo tėvyškę, kur sunkūs laikai užėjo. Nutilo merginos, nevienai ant blakštienų sužibėjo ašara, ir Jonelis kaip tai liūdnas pasidarė.

Tyliai pasriebė sriubos, užkando žuvies ir padėkavę šeimyninkui už "česnias", tyliai išsiskirstė į namus

K—a

NAZARINIETIS ATEINA!

Vak... ...inos, paskutiniai ...liai apšvietė Naigalėjęs pasakyti. Užpuolė kas iš užpakalio ir pirm neg galėjo atsigrįšti peilis liko suvarytas į petį, kad ir netikėtai užpultas gynės kiek galėdamas. Bet taip sunkiai buvo sužeistas, kad ir milžiniška jo spėka nieko negelbėjo. Sugrobę pinigus užpuolikai prasišalino, palikdami mirštantį žmogų ant kelio. Praslinko kelios valandos baisios kančios, pradėjo klajoti apie kūdikystės dienas, apie motiną ir Nazarinietį.

Taip jį atrado apie vidurdienį kaimynas, kuris keliavo tuo keliu. Atsargiai indėjęs Dovidą vežiman grįžo į miestą. Neilgai nelaimingasis begyveno. Prieš pabaigą atsipeikėjo, jam pamačius motiną jo akįs prisipildė ašaromis. "Kad ne tu, matušė, mirčiau ramiai, pratarė silpnų balsu," bet dabar, kas rūpinsis tavimi? — Balsas nutrūko. Pažvelgė į kalnus kur taip dažnai žaidė vaiku būdamas. "Kaip tamsu daros, sušnabždėjo, matušė — ar Didis — Nazarinietis —". Neužbaigė, nutilo amžinai. Saulutė liūdėjo už kalnų mesdama paskutinius spindulius ant dviejų būrių keleivių. Vienas ėjo iš miesto, lydėdamas Dovido lavoną, antras artinos link miesto. Susitiko prie vartų labi mini. Vėjas ir medžiai, lyg prijausdami ką tai nepaprastą nutilo. "Ir kada Viešpats pamatė ją pasigailėjo jos ir tarė, neverk! Ir priėjęs palytėjo lavoną sakydamas "jaunikaiti, sakau tau kelkis". Taip sako šventraščio žodžiai. Ir akys, kurios taip nesenai buvo užmerktos amžinu miegu atsidarė regėti Viešpatį gyvasties. Jau saulutė visai pasislėpė kada į miestą inėjo žmonių minia, šaukdama:" Didis pranašas kilo tarp mūsų ir Viešpats aplankė savo žmonės". Žodžiai pagauti šimtu kitų balsų pripildė visą apielinkę ir aidas nuskambėjo toli, toli už kalno Taboro Nes Nazarinietis ėjo prošalį.

Girios Duktė.

ŠIS-TAS IŠ ITALIJOS PADANGĖS.

Rymas, I. Oras čionai neblogas. Sulyginant su Lietuva išrodo tarsi pas mus po *"Ačparai"* (8 rugsėjo). Naktys šaltokos vos tik 4-5 šilumos, o diena, jeigu tik saulėta, termometras šoka iki 18-19 šilumos. Suvis būtų nebloga, juolabiau, kad nebėsant pečių, pasinaudojus saule, galima ir pašildyti ir prišildyti sau kambarį kartą jisai į saulę. Ugsnyje neduok Dieve čionai gyventi. Italų turima net priežodžio, *kur saulė neineina, išten gydytojcs neišeina"*. Tik dėja, vargas, kad nūnai žiemos laiku, kone dien į dieną lija — o dregnumas tai reumatizmo lizdas, kurio čianai niekas išvengti negali — juolabiau atei vis. Italai pripratę prie savo oro, jiems 5-6 šilumos laipsniai kambaryje, tai niekis, o mus, pripratusius prie kurinamų kambarių, vargina labiau, negu Lietuvoje 15-18 šalčio laipsnių.

Pačiam mieste, sulyginant su pernykščiais metais — tuštumas, kadangi ačiū karei svetimtaučių kaip ir nėra, kas Rymui labai ir labai kenksminga. Rymas tai *"suvartojimo"* miestas. Nei čionai fabrikų, nei pramonės, viską jie traukia iš kitur, dar-gi *"šventenybės"*: paveikslėliai ražančiai, karunkos, medalikėliai ir tt. pareina iš Torino, Miliano, Florencijos ir Venecijos. Rymiečiai naudojasi tik pardavinėdami — jie tik ir laukia *"svetimtaučių" ir* lupa kainas. Užteks pakisus, kad gatvių pardavikai, būtinai kelis kartus užsiprašo daugiau ir be abejo daiktą, už kurį prašyta, sakysim penketa lyrų paimama už pusę lyros, o kartais ir už ketvirtainį. Tik pagyvenęs čionai supranti žmogus, kaip besąžiniškai yra išnaudojami ateiviai. Ir didelėse sąkrovose, kame, sakysime, *tvirtos* kainos ir tenai galima išderėti.

Apsigyvenusiam čianai, kad nebūti išnaudotu, reikia būtinai turėti savo, sakysim pažįstamus krautuvininkus, kur jau nuolatos ir imti. Patėmytina, kad "savasis" neprigaus. Italai pirkliai gerai supranta savo reikalą. Savo klientus jie godoja ir kad bent kartą-kitą ėsi pas jį ką pirkęs, visuomet sutikęs tave pasisveikys, pasiūlys tau laiką.

Patsai Rymas, nieko savo neturi. Pastatytas tyruose jisai turi aplink tik ganyklas, ką vasaros metu išdžiūsta. Nei laukų, nei daržų čionai nerasi ir viskas atvežama iš kitur ir viską Rymas išperka-suvartoja.

O vartoti čionai yra kam, by tik būtų kas. Rymas kaipo katalikybės sostinė, kaipo sostinė Italijos — savaimi turi turėti, daugybę *dvasiškių, pasaulinių ir karės* valdiškų įstaigų, taip-pat ir dvasiškų, pasaulinių *karės* valdininkų, kurie gyvena tik iš pinigo.

Kaip jau minėjau Ryme šiemet rudenyje, turtingų Europos ar Amerikos keleivių kaip ir nėsama, todėl gyvenimas čionai labai vienodas, ilgus. Viskas sukasi tik apie karės lauko žinias. Italai labai mėgsta ir supranta politiką. Laikraštis tai antroji duona rymiečio (sakau tik apie politikos laikraščius). Nūnai, karės metų atsirado daug tik šiam laikui politikos laikraščių ir tai žiūrėk, jau ir išpirkta. Kiek pavėlavęs nusipirkti, kaip tik negausi. *"Non ce"* (nėra) tik ir girdisi, užklausus pardaviko.

Bažnytinis gyvenimas eina savo keliu — pamaldos bažnyčiose kaip ir pernai, mokslo įstaigos atidarytos, mokslas eina tik moksleiviai nevisi grįžo, didumą Prancijos kunigų likosi tėvynėje, o kiti niekados jau nesugrįž, nes, kaip kareiviai puolė karės laukuose.

Tečiau pereitąjį nedėldienį sukrutėjo visas katalikiškas Rymas. Šv. Tėvas Benediktas XV pirmą kartą ,po savo išrinkimui, viešai pasirodė šv. Petro bazilikoje ir suteikė palaiminimą rymiečiams.

Buvo 3 valanda po pietų. Bazilikos garmėjo žmonėmis. Leista tik su bilietais, kurių išduota į 40 tūkstančių. Iš Vatikano rūmų šv. Tėvas atėjo į Baziliką į ŠŠ. Sakramento koplyčią — iš tenai perėjo į stovinčią kiek toliau Šv. Motinos Sopulingos koplyčią (Pieta) iš kur, iš po uždangalo, buvo įnešamas ant *"sedia gestatoria"*, per visą bažnyčią iki Šv. Petro grabui, priešai kurio buvo pritaisytas tam tikras aukštas "sostas". Šv. Tėvui atsisėdus ant tojo "sosto", vardan rymiečių ir Rymo kunigijos prabilo kardinolas — vikaras Pampili. Jam pabaigus prabilo Jo Šventenybė. Pradėjęs ir pabaigęs šv. Povilo žodžiais į rymiečius *"Ačiū sakau Dievui, nes jūsų tikybė garsi visam pasauliui"* (I. Rom. 8). Šv. Tėvas suteikė palaiminimą minioms ir tuo pat keliu ant "seda gestatoria" grįžo į savo rūmus.

Reikia pažymėti aiškią Jo Šventenybės iškalbą ir tvirtą Jo balsą, kuris girdėjosi ištolo.

Negaliu čionai praeiti tylomis įtalų būdą, kuris mums gan keistai kartuntai atrodo. Taigi pasirodžius Šv. Tėvui, ir palaiminimą suteikus ir grįžtant — visa bažnyčia rankomis plojo, skepetaitėmis mosavo ir šaukė *"Eviva il papa re"* (Lai gyvuoja popiežius-karalius), parodydami tuom savo nepatenkinimą dabartiniu Rymo politišku stoviu ir vis dar neišrištu Rymo klausimu.

Kun. K. Prapuolenis,

Ryme 25 XI, 1914.

...aldžia rusiš-...ėtų pirm laiko ...ūsų gyvenimą ..., apie mūsų poli-...kultūriškus reikalus, ...rių užtarnavome ne ...iau už lenkus ir kitas ...ūtas po Rusijos galinga valdžia.

Su džiaugsmu atradome "Drauge", No. 38 (o gal tas esti ir kituose lietuv. laikraščiuose Amerikoje) įžanginį straipsnį po antgalviu "Tautiečiai!" su parašais įžymesnių lietuvių, kviečiančiu visų partijų tautiečius į visuotiną lietuvišką politišką seimą*) del aprūpinimo pagelbos tėvynei ėsančiai pavojuje. Cikagoje ant dienos 21, 22 rugsėjo š. m.

Mes dar nežinome apie nusprendimus šito seimo, tik galime duoti atsakymus į kaikuriuos klausimus, kurie bus svarstomi seime.

Suprantama, kad iš priežasties stokos tinkamos medžiagos nebegalima bus baigtinai diskusija išrišti, kad spauda turės nurodyti tolesnius kelius ir žingsnius, kuriais išpuola eiti, idant pavojūje savo tautai padėti.

Paduodami užklausimus tame "Draugo" straipsnyje duodame ir savo atsakymus:

1. "Reikalingumas suvienyti visos Lietuvos sritis vienon administratiwėn vienaton."

Atsakymas. Rusiško ginklo pasisekimas ir kariuomenės skaitlingumas gali gvarantuoti kad po Rusijos viešpatavimu Lietuva bus suvienyta taip Didžioji, kaip ir Mažoji, po prūsų valdžia dabar esanti. Stengimas prie Lietuvos vienybės esti iš abiejų pusių ne tik tautiškas, bet ir kultūriškas: literatūra, dailė ir tt. Apie tą dalyką Dūmos atstovas M. Yčaš ir garbingas Dr. J. Basanavičius su p. Malinausku laikraščiuose kalbėjo.

2. "Atskirimas Suvalkų gubernijos nuo Lenkijos ir santykiai lietuvių su lenkais.

Atsakymas. Atsitikus Lenkijos autonomijai bus ji tik del etnografiškos Lenkijos. Lenkai tą numanydami, neturės prie Suv. g. pretensijos. (? Red.) Ir dabar jie, apmąstydami savo autonomiją, piešia savo poltiškus žemlapius, kurie mažne sueina su etnografiškais. Ponas Česlovas Jankovskis savo brošiuroje "Polska etnograficzna", spaudintoje nebesenai Varšuvoje, paduoda žemlapį būsimos Lenkijos; ten nepriskyrė nei Suvalkų gub. nei kitų lietuviškų kraštų. Po lenkiškus laikraščius kritikai tos brošuros gana bešališkai rašo, kad bereikalo autorius prie Lenkijos priskyrė jau visai suvokietintus kai-kuriuos kraštus Prūsuose arčiau Gdansko.

3. "Priskyrimas Prūsų Lietuvos prie Didžiosios Lietuvos".

Atsakymas mažne toks, kaip ir į pirmąjį punktą."

4. "Lietuvos autonomijos klausimas".

5. "Priemonės Lietuvos autonomijos išgavimui".

Atsakymas ant tų dviejų klausimų. Dar 1905 m. dalyke Lietuvos autonomijos buvo paduotas nuo lietuvių iš Vilniaus memorandumas Vidurinių Reikalų ministeriui Petrograde. Memorandumas buvo valdžios priimtas ir atspausdintas kaipo dokumentas valdžios organe 'Pravitelstvenyj Viestnik" Petrograde.

6. "Santikiai lietuvių su latviais".

Atsakymas. Santykiai jų neblogiausi, tik visados latvia laiko savę už kultūringesnius. Daugel vietose Lietuvoje lietuviai prisilaiko prie latvių (draugystėse, rateliuose ir t. t.), o Lietuvoje laitviai prie lietuvių (kaip tai Vilniūje prie draugystės Rūtos") Apart to latviai remia savo praeitį ant Lietuvos istorijas, nes buvo valandos bendro veikimo, teipojau savinas panašų alfabetą kaip lietuviškas, kas matyties iš daugel spaudinių.

7. "Santykiai lietuvių su baltrusiais".

Atsakymas. Nors šiandien tie santykiai esti nebiauriausi, bet galima pasitikėti, kad jei baltrusiams pasisektų tautiškai atsigauti, tai su jais smarkesnė bus kova, negu su lenkais, nes parubežyje su jais lietuviai slavonizuojasi baltrusų naudai. Gali būti, kad biaurus paprotys su lietuvių kultūros kilimu susistabdys.

Amerikos lietuvių triusas apie tuos klausimus ne maž galėtų tėvynei padėti. Pageidautina tik būtų vienybė darbuose, be kurios sunku ką padaryti. Dabar lietuviai tėvynėje tą numanydami sustiprėjo, vienydami visas partijas.

M. Dovoina — Silvestravičius.

*) Lietuviškas žodis "suėjimos" inėjo į kitų kalbas iškraipytas, kaip "seimas". Bet tat reikėtų lietuviams susiprasti nemanant, kad tai būtų svetimas žodis lietuviškai kalbai pasavintas. M. D. S.

KLERIKALIZMAS.

Kiek mūsų tautininkai ir socijalistai turėjo bereikalingo vargo, kiek prisikamantinėjo, pripyko belandžiodami po visus užkampius, beieškodami to nabago klerikalizmo! O kiek reikėjo prigadinti niekuo neprasikaltusio balto popierėlio, sulaužyti nekaltų plunksnų, rašalo bereikalingai išteplioti, kiek galvosukio prisiėjo turėti, kiek brangaus laiko reikėjo praleisti aprašymui to klerikalizmo — tai tik tegali pasakyti juodos dvasios, sukinėjusios apie rašančiųjų garuojančias makaules.

Tautininkai su socijalistais įsitikrinę klerikalizmo blėdingumu, jo niekšiškumu, šiurkštumu, nepaklusnumu, negražumu visas pastangas dėjo: bėgioj, šukavo, rėkė, kaip už liežuvio pakarti, ieškojo, gaudė, kaip įmanydami, kad jį pagavus kuogreičiausiai nugalabinti, pasmaugti, pakarti ar kitokį jam staigų galą padaryti. Kai-kurie laikraščiai perspėjo aiškindami, kad tokio tautininkų su socijalistais ieškomo klerikalizmo visai nėra ir jųjų medžioklė—ieškojimas neatneš jiems pageidaujamų vaisių, nes dar neatsitiko, kad kas nors tuščiame maiše ką nors rastų.

Tautininkai su socijalistais kitų perspėjimų neklausė. Jie visuomet pasitikėdavo savo spėkomis ir gabumais.

Žūt-būt, bet klerikalizmą surasti turime. O jei nesurasime, galėsime ir patys jį padaryti.

Ir leidosi kas gyvas į visas puses klerikalizmo medžioti. Suprantama, kad jų medžioklė kartais virsdavo į gan juokingą komediją. Pamatydavo kartais krūmuose bebėgantį zuikį, o kad zuikis greitai bėgdavo, tai tautininkai su socijalistais nė uodegos ilgumo nepastebėdami, visi vienu balsu sušukdavo:

— Tai klerikalizmas! Vykim, vykim!

"Klerikalizmas" ausis suglaudęs bėga.

— Ei, turėk, turėk! Tulia-tulia, pui! a-ūūū! čiupk! griebk čia! ai-ai!

Žiūri tautininkai su socijalistais į išskėstas rankas — uodega nutruko, "klerikalizmas" krūmuose dingo. Oi, bėda-bėdulė! Ir taip per kiauras dienas nusikamavę grįždavo namon, nei vilties neturėdami klerikalizmo pagauti.

Katalikai žingeidaudami bėgioja po vidurį, sukinėjasi, klausinėja viens antro — kur tas "slaunasai" klerikalizmas, kaip jis atrodo, kokios jo plunksnos, gurklys, snapas, kokios kojos, kaip ilgi sparnai, kaip jis skrenda...

Kaip tautininkų su cicilistais troškimas klerikalizmą pagauti, jį pasmaugti ar galvą jam nusukti, taip ir katalikų geismas jį pamatyti, pačiupinėti, o iš uodegos gal kokią plunksną peštelt, būtų niekais nuėję, jei čia nebūtų pribuvęs į pagelbą tautininkų gudrumas.

— O ar negalime mes klerikalizmą ir patys sau pasidaryti? — tarė jie gudriai akute mirktelėję. — Reik kiek nors pasilsėti nuo tų visė besivaikymų!

Tarta — padaryta. Ir padarė mieste R. klerikalizmą. Nors tas darbas nešvarus, provokacija atsiduodantis, bet kas tai tautininkams kenkia? Bile klerikalizmas būtų!

Ir vieną mielą rytą R. mieste katalikai išvydo, kad jie tapo juodai užtepti, o ant jų kaktų tautininkai uždėjo parašą "klerikalizmas". Iš nusistebėjimo ir po šiai dienai tebestovi išsižioję...

Dūda.

S. L. R. K. A. REIKALAI.

PAKVIETIMAS.

Prašome atsiųsti delegatus į metinį Susivienijimo Lietuvių Rymo-Katalikų Amerikoje Chicagos apskričio susivažiavimą. Į Chicagos S. L. R. K. Am. apskričio ribas ineina šios keturios valstijos: Illinois, Indiana, Michigan ir Wisconsin. Kiekviena kuopa gali siųsti po vieną atstovą nuo kiekvienos dešimties toje kuopoje ėsančių narių. Delegatai privalo turėti nuo savo kuopų mandatus. Šis metinis susivažiavimas įvyks nedėlioje, 3 d. sausio 1915 metų, 2 val. po pietų, šv. Jurgio parapijos salėje, Chicagoje. (Kampas 32nd place ir Auburn ave.)

Apskričio raštininkas
K. Pakštas.

KLAIDOS ATITAISYMO ATITAISYMAS.

"Draugo" num. 47, ant pusl. 8, atitaisoma klaida, būk So. Bostono šv. Kazimiero draugystė, dalyvavusi New Yorko Seime, prigulinti prie S. L. A., taigi ji ir esanti "tautiška" draugystė.

Kad "Draugo" skaitytojai nebūtų bereikalingai klaidinami panašiomis informacijomis, šiuo pranešu, jog joki šv. Kazimiero Draugystė So. Bostone, Mass., prie S. L. A. nepriguli ir S. L. A. net savo kuopos neturi So. Bostone. Ten yra tiktai S. L. R. K. A. kuopa.

S. L. A. Sekretorius
A. B. Strimaitis.

LAI ATSIŠAUKIA.

29-as Seimas atsibuvęs Waterbury, Conn. nutarė išmokėti pomirtinę a. a. Jono Šveisčio, buvusio nario 79 kp., gyvenosio tuomet Lag Harbor, L. I. N. Y. Iš jo giminių yra likę gyvais, kiek patirta, jo moteris ir sūnus. Rašiau laiškus ant pirmiaus paduoto antrašo, vėlionio moteriai ir sūnui, tečiaus abu laišku sugrįžo. — Todel malonės jo moteris ar sūnus atsišaukti ir gaus minėtą pomirtinę.

Susiv. Sekr. **J. S. Vasiliauskas.**

Susivienijimo prakalbos.

Nedėlioje, 6 d. gruodžio, šv. Kryžiaus parapijos svetainėje įvyko prakalbos S. L. R. K. A. 85 kuopos. Prakalbų vedėjęs p. J. Palekas paaiškino prakalbų tikslą ir perstatė p. A. J. Sutkų publikai, kad išaiškintų S. L. R. K. A. dabartinį stovį. P. A. J. Sutkus plačiai kalbėjo apie susivienijimo reikalus, ir išaiškino svarbą prie jo prigulėti, nurodydams organizacijos naudingumą.

Antras kalbėjo p. J. Palekas, kuopos pirmininkas. Jis taip-pat išdėstė aiškiai pašalpos skyrių ir ragino prie jo dėties, užbaigus kalbą prisirašė prie viršminėtos kuopos 3 nauji nariai.

Geistina panašių prakalbų dažniau parengti.

Geras klausytojas.

NEUŽSIMOKĖJĘ NARIAI SUSIVIENIJIMO L. R. K. AMERIKOJE.

Už 4-tą bertainį 1914 m.

Visų skyrių, įskiriant vaikus.

1 kuopa Jieva Valinčienė, Juozas Kupstas, Agota Norienė, Agota Kupstienė, Ona Aleksienė, Katrė Burbienė, Ona Makauskienė, Tafilė Vaitkuniutė, Ona Vaitkunienė, Jieva Pileckienė, Antanas Vaitkūnas, Marė Margelienė.

2 kp. Aleksandra Zataveckienė, Jurgis Antanaitis, Ona Antanaitienė, Kostantas Šveikauskas, Vincas Smalenskas.

4 kp. Margarieta Mikšiutė, Katrė Višniauskienė, Agota Raimilienė, Motiejus Šukevičius, Mikas Meškelevičius, Juozas Maknavičius, Ona Dirvelienė, Povilas Salinis.

7 kp. Alzė Spudienė, Antanas Navikauskas, Agniešką Navikauskienė, Julė Grieštaravičiutė, Kastė Juškevičienė, Magdė Mikulčienė, Marė Kuprevičienė, Marė Lukoševičienė, Ona Klimavičienė, Agota Mačiutienė, Ona Urbonienė, Pranė Seibutienė, Pranė Rimaršikiutė, Veronika Parulienė, Tafilė Baranauskiute, Viktė Marcinkevičienė.

9 kp. Petronė Blazaitė, Ona Kučinskiutė, Kazys Auge, Pranas Kukeckis, Marcelė Bartnikiutė už 3-čią, Antanina Pelkaučiutė.

10 kp. Juozapatas Briedis, Kazimiera Sungailienė, Kazimiera Baublytė, Juozas Tilla, Alzė Guzikauskienė, Agota Prankunienė, Jonas Baltraitis.

11 kp. Petras Katkevičius, Jonas Danis, Antanas Bažinskas — truksta įstojimo, Anielė Dudžiutė, Ona Vilkienė, Vladas Vilkas.

13 kp. Antanas Valantiejus.

15 kp. Jonas G. Petkus.

16 kp. Tamas Grigalius, Juozas Berneckas, Marė Grigalienė — kalta įstojimo.

17 kp. Marė Bekampienė, Katrė Barinskienė, Agota Sendžikienė, Pranė Bužienė, Mikas Levickas, kun. V. Vizgirda, Petronė Skamaročiuvienė — už 2-rą — Vincas Vaškevičia, Magdė Navickienė, Petronė Šulkauskienė, Marė Ališauskienė, Juozas Berneckis, Marė Stankevičienė.

18 kp. Marė Babarskiutė, Marė Vasiliauskienė, Ona Rašimienė.

20 kp. Zofija Valiušienė, Barbora Šačiutė, Antanas Valiušis.

21 kp. Juozas Švagždys, Jonas Švagždys.

22 kp. Stasys Vilkevičius, Antanas Verbickas, Motiejus Dobrovolskis, Jonas Baltrušaitis, Vladas Valkevičius, Bernardas Zegorskis, Jonas Čižius.

23 kp. Aleksandras Vaitiekūnas.

24 kp. Juozas Arbačauskas.

25 kp. Juozas Pajaujis, Magdė Černiauskienė.

26 kp. Antanas Klemanskis, Pranas Čereškevičius, Adolfina Ribokienė, Zofija Baltrušaitė, Cicilija Gauronskaitė.

28 kp. Jieva Katkevičienė, Dominikas Katkevičius, Ona Juozaičiutė, Marė Jusevičienė, Viktė Miliauskienė.

29 kp. Aleksandras Butkauskas.

30 kp. Alzė Genevičienė, Pėtronė Kulikauskienė, Jurgis Petukauskas, Ignas Stoškus, Julė Andriulienė, Mikas Klimavičius, Jieva Janšauskienė.

31 kp. Ona Storpirštienė, Ona Matulaitienė, Agota Jankauskienė, Juozas Žalis, Paulina Čekauskienė, Marė Gotautienė, Ona Dubinskiutė, Ona Žarnauskienė Vincas Strielkus, Antanas Ramanauskas, Marė Ramanauskienė, Jurgis Krapaitis, Ona Lesčinskienė, Ona Vitkauskienė, Agota Lapinskienė, Magdė Švedienė.

35 kp. Pijusas Žataveckas.

36 kp. Ona Gečaitė, Marė Milinevičienė, Magdė Pridotkienė, Alena Radzevičiutė, Ona Liudzienė, Marė Goberiutė, Gendruta Srielkiutė, Alzė Garionitė.

39 kp. Petras Čepas, Jieva Kerienė, Antanas Dargis, Pranas Karvelis.

40 kp. Petras Kvietkauskas, Jieva Levanavičiutė.

42 kp. Marcelė Kunčaitė, Česnavičienė, Anielė Puišiutė.

45 kp. Uršulė Misevičienė.

46 kp. Magdė Kazlauskienė, Ona Žilinskienė.

47 kp. Motiejus Kuprevičius, Viktė Kavaliauskienė, Andrius Bubnis, Agota Bubnienė.

48 kp. Julius Dikavičia, Kazimiera Stonaitė, Barbora Ivinskienė, Juzefa Butkauskienė, Rožė Stankevičienė, Feliksas Dychavičia, Kazys Bukauskas, Katarina Dargevičienė.

50 kp. Pranė Kuncaičiutė.

51 kp. Simas Gataveckas, Marė Kazlauskienė, Jonas Abromavičius.

56 kp. Jonas Velička, Pranas Povilionis.

58 kp. Kazys Rulis.

60 kp. Gasparas Laučius.

61 kp. Antanas Česnavičius, Mikas Povilionis, Pranas Ruuta.

62 kp. Magdė Šalčienė, Juozas Kudirka.

64 kp. Povilas Pliuras.

65 kp. Marė Aukštakalniutė, Simas Tarcila.

66 kp. Dominikas Petšokaitis.

68 kp. Pranė Juškienė.

71 kp. Ignas Žutautas, Motiejus Dubliauskas, Juozas Žadeika, Jonas Žadeika, Juozas Mariukas, Mikas Karevičius, Kazys Yievičius, Vincas Bandzevičius, Jurgis Bakauskas, Juozas Masilionis, Petras Versiackas, Idzidorius Dobilaitis.

73 kp. Jonas Katarasas.

74 kp. Elenora Černiauskienė, Uršulė Norkunienė, Rozalija Medonienė,

75 kp. Veronika Kuncaitė — už 3-čią bert., Antanina Tamošienė, Ona Matulevičiutė, Jonas Tumosa, Pranas Bartuška, — už 1 bert., Agota Beliauskienė, Marcelė Tumosiutė, Antanina Tumosiutė, Jonas Barčiauskas.

77 kp. Ona Daukšienė, Magdė Vaičiulienė, Magdė Gabrienė, Juzė Petrauskienė, Anastazija Antanaitienė, Veronika Vaičiulienė, — už 2-rą bert., Liudvika Maižiešienė, Ona Gabrienė, Jonas Marcinkevičia, Barbora Kupauskienė, Katrė Andriulienė, Jieva Giedraitienė, Jurgis Šatas, Jonas Abukas, Viktė Pilkonienė, Aliena Antanaitienė, Jonas Vaičiulis, Petras Daukšys.

78 kp. Marė Stankevičienė — už 3-čią bert.

79 kp. Pranas Čikonis, Marcelė Čikonienė.

80 kp. Feliksas Baliukonis.

85 kp. Stasis Anučauskas, Elenora Anučauskienė, Kun. Čepauskienė, — truksta įst.

89 kp. Aleks. Pateckis, Alfonsas Tarcila, Pranas Treigys, Jonas Slezas, Povilas Bugenis, Kazys Jakniūnas, Uršulė Jakniunienė.

90 kp. Juozas Rugelis, Liudvikas Degutis, Juozas Vancevičia, Mikas Valiulionis, Agota Rugelienė, Ona Pežienė.

91 kp. Jonas Jokubinas, Antanas Kanišauskas, Mikas Miklinavičia, Matas Juodis—truksta įst., Kazys Pivarūnas, Antanas Siaurokas, Antanas Jakštas, Jurgis Vaitukaitis, Jonas Sluksnaitis, Pranas Depšis, Anufras Katilius, Pijus Puodžiukaitis, Pijus Karvelaitis, Jonas Jančys — už 3-čią bert., Jonas Statkus, Bronis Kazinauskas.

93 kp. Marcelė Balsienė, Petronė Koveckaitė, Magdė Jurkaitė.

94 kp. Kazys Abromavičius, Katrė Stašinskienė, Ona Jesaitienė, Alzė Stulginskienė, Gendr. Gurnevičienė, Magdė Gaupšienė, Petras Kerdaitis, Jieva Seikauskienė, — už 3-čią bert., Marė Dvilaitienė, Vincas Rauklys, Jonas Urbonas, Marė Vigilevičienė, Agota Baltrušaitienė, Paulina Vaičiulaitė, Juozas Baltrušaitis, Ona Lukoševičienė, Antanina Leikauskiutė — už 3-čią bert., Andrius Milašauskas, Kazys Bradauskas, Jonas Bundolas, Petras Karbašinskas, Ona Matošienė, Ona Balaikienė, Aleksandras Jasiūnas, Jurgis Baleika.

97 kp. Skolestika Rupletaitė, Ona Miliauskienė, Valerija Kriviutė, Adelė Žuravlienė, Juzė Kraunelienė, Magdė Pazereckiutė, Rozalija Lukoševičiutė, Antanina Arlauskienė.

99 kp. Magdė Ramanauskienė, Nikodimas Overlingis.

100 kp. Petras Radzevičia.

101 kp. Antanina Plesnienė, Petras Bruožas.

103 kp. Antanas Kasparavičius, Petras Medžiukevičius, Jonas Ciškevičia, Erazmas Medziukevičia, Stasys Klimaitis, Emilija Krajerienė.

106 kp. Magdė Norkaitė, Vincas Butkevičius, Ona Liutkaitė, Kazys Kavaliauskas, Petronė Starkaitė, Ona Junuškaitė, Petras Alionis.

107 kp. Jonas Šlikas, Kazys Kazemėkas.

109 kp. Jieva Tumolienė, Katrė Petruškevičiutė, Ona Balčiunienė, Agnieška Grupiutė.

110 kp. Paulina Kozintienė.

114 kp. Petras Žadeika, Alžbieta Mačionienė.

115 kp. Alžb. Beganskienė, Kazys Gimbutas.

116 kp. Magdė Rašimienė, Petronė Barčiukė.

119 kp. Zigmas Kondrota, Pranas Labanauskas, Anielė Tvajoniutė, Justinas Tyla, Zosė Savičiutė, Juozas Mikalaičiunas, Dom. Taraškevičius, Jurgis Žynis.

120 kp. Marė Mešķauskiutė, Matas Skučas, Julė Žvikienė, Magdė Žuraukiutė, Alzė Šeckiutė, Juozas Zujus.

121 kp. Jonas Belevičius, Tamas Versiackas, Antrius Dzedulionis, Stasys Saulėnas, Ignas Alekna, Jieva Marčiulionutė, Augustas Jankauskas, Romanas Staniulionis, Jokubas Staniulonis.

123 kp. Jurgis Šilingis, Kazys Stadelnikas.

124 kp. Juozas Vektoras, Juozas Brazinskas, Mikolas Zaparackas.

125 kp. Stasys Šimkus.

127 kp. Antanas Kasparavičius (iš kur? Antanas Žylis, Pranas Augulis.

128 kp. Marė Zalpienė, Jonas Špokas.

132 kp. Jieva Pileckienė, Petras Jančauskas.

133 kp. Juozas Zalkauskas, Jonas Andrikaitis, Antanina Dambrauskienė.

134 kp. Marė Masaitienė, Juozas Teiberis, Marė Daviniutė, Matas Sabis (iš kur?) Jonas Straigis (iš kur jis?).

135 kp. Jonas Lukoševičius (iš kur?) Marė Lukoševičienė iš kur?

137 kp. Kazys Daugis (iš kur?) Marė Domeikienė už 3-čią bert., Petras Verčekauskas, Martynas Benaitis, Viktoras Gremba, Vladas Grigonis, Ona Remenčiutė, Adomas Versiackas, Aleksand. Kelpšas, Vincas Šmickus, Paulina Armonienė, Ona Domeikienė.

138 kp. Juozas Miškinis, Baltrus Antanaitis, Domicelė Tilinienė.

139 kp. Antanas Račkauskas.

141 kp. Alfonsas Kmiliauskas, Pranas Paskarnis, Liudvikas Vatkus, Povilas Vermauskas, Jonas Grinkevičius, Ona Samsoniutė, Povilas Brazinskas, iš kur?)

142 kp. Stasys Liuiza, Aliena Liuizienė, Anielė Venskauskiutė.

146 kp. Kun. A. Deksnis, Rozalija Čirvinskienė.

148 kp. Juozas Apiekis, Kazys Čivas, Jonas Vitkūnas.

149 kp. Juozas Juškevičius.

150 kp. Adelė Liutkevičiutė, Stanislava Medelinskienė.

Vaikų Skyriaus nariai.

1. kp. Jonas Makauskas, Juozas Makauskas, Magdė Aleksiutė, Juozas Petrauskas, Albinas Noras, Marė Noriutė, Albina Latoniutė, Magdė Praleikiutė, Zabelė Lekeckiutė.

2 kp. Juozas Jesevičia, Motiejus Jesevičia, Agnė Miliauskiutė, Julė Jesevičiutė.

9 kp. Petras Rašimavičius.

11 kp. Jonas Šeštokas.

17 kp. Viktoras Saivukas, Matas Saivukas.

18 kp. Albertas Giliukas už 3-čią bert.

75 kp. Pranas Tumosa, Juozas Tumosa, Vincas Tumosa, Antanas Tumosa, Kazys Tumosa, Pet. Piličauskiutė, Paulina Didbarzdžiutė.

77 kp. Alzė Kukauskiutė, Agnieška Žakiutė už 3-čią bert.

94 kp. Juozas Baltrušaitis, Stasė Bernotaitė, Valerija Vilkontaitė.

108 kp. Kostantas Brusokas.

119 kp. Petras Černiauskas, Rafolas Čerbauskas, Albina Kondrotaitė.

152 kp. Vincas Strimas, Petras Bobinks.

SUSPENDUOTI NARIAI UŽ 3-ČIĄ BERTAINĮ.

Kurie bus išbraukti jei neužsimokės iki 25 d. Sausio 1915 m.

1 kp. Ona Pajaujutė, Stasys Tamulis.

4 kp. Tafilė Kigulienė.

8 kp. Petras Vilimaitis.

9 kp. Alžbieta Baltušaitė.

10 kp. Tamas Malinauskas, Zofija Tamkevičiutė, Juozas Kinčius.

11 kp. Alžbieta Kaminskienė, Petronė Pauliukonienė, Jonas Šeštokas, Ona Stoškuvienė, Petronė Pasinskienė, Juozas Jasinskas, Jonas Šilingis, Veronika Ulevičienė, Petronė Abraitienė, Magdė Klimašauskiutė, Petras Vaitiekūnas.

12 kp. Simas Višniauskas.

13 kp. Petronė Greblikiutė, Ona Lazauskienė.

16 kp. Kazimiera Kriminskaitė, Jonas Bacevičia, A. Marcinauskiutė.

17 kp. Alžbieta Bartuliutė, Ona Spilgienė.

20 kp. Jonas Utkauskas, Ona Markuniutė.

21 kp. Antanina Užubietienė, Rožė Petrauskienė, Petras Urbonas, Kazimiera Urbonienė; Antanas Samsonas, Jurgis Jankevičius, Antosė Pladinskienė, Ona Pakarkliniutė.

22 kp. Jonas Dusevičius, Vladas Bradauskas, Jonas Stulginskas.

23 kp. Jonas Zakarauskas.

24 kp. Juozas Budzeika.

28 kp. Rožė Grakauskienė, Rožė Stankevičienė.

31 kp. Agnieška Mockaitienė, Simonas Rudaitis, Jurgis Šimkonis, Jonas Butėnas.

38 kp. Ona Vizbarienė.

40 kp. Pranas Cekavičia.

41 kp. Apolionija Cedukienė.

42 kp. Jieva Barkauskienė, Juozas Gegužinskas, Stasys Gegužinskas, Agota Pervažiutė, Alzė Mencevičienė, Antanina Masaičiutė.

46 kp. Juozas Rutkauskas, Petronė Juodsnukienė, Viktoras Slankauskas.

51 kp. Juozas Žemaitis.

56 kp. Juozas Guviškis, Pranas Abromavičius, Juozas Benevičius, Antanas Berentas, Vincas Abromavičius.

57 kp. Marė Alikonitė, Juozas Mickevičius, Juozas Kruvelis.

60 kp. Monika Ivanauskienė.

61 kp. Kazys Baranauskas, Stasys Mikelionis, Ona Mikelionienė.

62 kp. Marė Jasinskienė.

63 kp. Mikas Stočkūnas.

67 kp. Juozas Bakutis.

68 kp. Motiejus Bažilikas.

71 kp. Petras Marčiukonis, Stasys Biknius, Falašius Patašius, Vincas Kulikauskas.

74 kp. Katrė Bubnienė.

75 kp. Jonas Švelnis, Paulina Karpavičienė, Jonas J. Struckus, Ona Struckiutė, Marė Kazlauskiutė, Apolionija Švelnienė.

77 kp. Marė Stakelienė, Barbora Žakienė, Marė Paciukonienė.

81 kp. Ona Spiridavičienė.

85 kp. Augustas Saldukas, Tadas Stelmokas, Povilas Pocevičia, Barbora Jerozaitė, Uršulė Puodžiunaitė, Emilija Trakimaitė.

89 kp. Apolionija Batkaitė, Domikas Navickas, Marė Kaveckienė, Antanas Kaveckis.

90 kp. Jonas Žilinskas, Marė Žilinskienė, Juozas Razinauskas.

91 kp. Juozas Brazauskas, Jonas Miklinavičia, Juozas Grigonis — už 1-mą ir 3-čią, Kazys Šidlauskas, Motiejus Liutkevičius, Pranas Palkus, Antanas Mocevičia, Juozas Gauronskis, Petras Balnevičius, Antanas Paulius, Kazimieras Egeris, Kazys Daunis, Juozas Matusevičius, Aleksandras Bekšas.

94 kp. Marė Vištartienė, Tamas Vištarta, Pranė Jaconienė, Petronė Jonaišienė, Povilas Pačis, Barbora Pačienė, Jurgis Stanašauskas, Katrė Gudauskienė. Jurgis Ambrozevičius, Ona Meinertienė, Juozas Veiveris, Petronė Jurgaičiutė, Domicelė Augustinienė, Jonas Grimaila, Ona Poleikienė, Rožė Stanišauskienė, Marė Preitekienė.

96 kp. Marė Balionienė.

97 kp. Agota Jevarauskienė, Aliena Čuladienė, Albina Nanartoniutė.

98 kp. Veroniką Lingaitienė už už 1-mą ir 4-tą bert.

99 Petras Šilvitis.

102 Jonas Petraitis.

103 kp. Marė Liutkauskiutė, Kostantas Kaitys, Jurgis Taruška už 2-rą ir 4-tą bert.

107 kp. Petras Jenauskas, Domicelė Janauskienė, Bolesius Aleksandravičius.

108 kp. Povilas Kulis, Hipolitas Seibutis, Petras Valantiejus.

109 kp. Antanas Griškevičius, Judviga Stankevičienė, Marė Nevuliutė.

110 kp. Adomas Kozintas, Dom. Varabauskas.

113 kp. Pranė Galickiutė, Marė Jurgelaitienė.

114 kp. Jonas Navašinskas, Maižešius Dikša, Jieva Dikšienė, Kazys Židonis, Antanina Jermalienė.

115 kp. Martynas Vasiliauskas, Marcijona Šimkaitė.

116 kp. Viktė Seniauskienė, Magdė Masiukevičiutė, Antanina Kubiliutė.

119 kp. Juozas Kondrota, Juozas Overka.

120 kp. Barbora Rinkevičienė.

121 kp. Marė Matoniutė.

123 kp. Juozas Liutkus, Jokubas Dulka, Stasys Jokubinas.

124 kp. Jonas Dapkevičia.

125 kp. J. Juknius, Juozas Bungarda.

128 kp. Taklė Zalieckienė, Tafilė Petručioniutė.

130 kp. Marė Cipuliauskienė.

132 kp. Ona Jonaičiutė, Magdė Mileikiutė.

136 kp. Vincas Zavišius.

138 kp. Ignas Strielkauskas.

139 kp. Antanas Valinčius.

141 kp. Viktoras Lauciavičius, Antanas Tautkevičius.

142 Juozas Černauskas, Veronika Bučkoniutė.

144 kp. Marė Neverienė.

148 kp. Edvardas Sabaliauskas, Alzė Apeikienė.

150 kp. Marė Černiauskaitė, Vladas Kurpinskas.

Pavieniai: — A. Krenčius, kun. L. S. Kolesinkas, O. Milimienė, F. Sabaliauskas.

Vaikų skyriaus suspenduoti nariai.

9 kp. Antanas Jucas.

21 kp. Marė Pledinskiutė.

75 kp. Edvardas Franka, Marė Savickiutė.

77 kp. Antanas Paciukonis.

90 kp. Morta Kristopaitė, Liud. Kristopaitė, Kazimiera Kristopaitė.

114 kp. Antanas Dikša.

119 kp. Katrė Jekaičiutė.

150 kp. Rožė Liutkevičiutė.

Susiv. Raštininkas,
J. S. Vasiliauskas.

BUS LIUDNOS
KALEDOS

Šįmetą jūsų giminėms ir draugams Tėvynėje. Delto jūs turitė neužmiršti kad keli doleriai nusiųsti jiems šventems priduos jiems daug džiaugsmo ir gal būti apsaugos juos nuo alkio ir šalčio, kuris randasi prie jų durų.

Dabar yra laikas siųsti pinigus į Tėvynę kada jie ten reikalauja ir neužmiršk kad apsisaugoti nuo sugaišimo siųsk seną ir ištikimą.

PEOPLES STOCK YARDS
STATE BANK
Ashland Ave. & 47th St. Chicago

Seniausia, didžiausia ir stipriausia banka vakaruose nuo Stock Yardų.

ĮSTABŪS ATSITIKIMAI SU RAULU KŪČIŲ NAKTYJE.

(Kaip kas skolinta iš M. Gorkio "Roždestvenskij Razskaz").

Erdvė. Juodas, parietęs stimburį kipšas plaukioja erdvėse, kaip koks meteoritas. Kramtė savo ilgus nagus, veidą turėjo taip surauktą, kad į jį pažiūrėjus darėsi koktu ir šiurpulys pasiekdavo padus, o gįslose tuomet lyg švinas varinėjosi. Matomai, buvo blogame ūpe. Nors jo dūmos būdavo visuomet juodos, kaip jo paties skura, panaši į šikšną, bet šiandieną jautėsi kokį tai nerimastį. Paskutiniais laikais ypač jam nesisekė. Kiek jau sykiu bandė nusileisti ant dėdės Samo žemės ir ten varyti visokias šunybes, o pasekmės to viso buvo menkos, mažai reiškiančios. Atsiradus ant žemės sniegui, nutupdavo ant jos ir pastebėjęs burius į bažnyčią einančių žmonių, užbėgdavo jiems už akių, sukeldavo viesulus ir drėbdavo sniegu į akis. Bet žmoneliai tik atsikrankšdavo, trepteldavo koja ir kaip nieko nėsant ėjo kur jiems pridera, kiek intraukę kaklus.

— Šelmiai, nei sniego nesibijo, — su vėju sukaukdavo kipšas.

Kiek nusiramindavo pažvelgęs į Europos šalį. Ten jo šetoniška pagelba nereikalinga. Ką jam ten beveikus? Ką jis ten turėjo nauja beišnešti? Ten pragaras ir be jo. Ten žmonės naudodamies naujaisiais mokslo išradimais žudė viens kitą, o jų širdyse neapykantos dvasia pasekmingai auklėjama.

Tiesa, jis ir Amerikoje turi šiokius-tokius pasisekimus, pasėdamas kerštą žmonyse. Bet teįstengdavo vien mažumą į savo pinkles pagauti. Didžiuma jo į ausį šnibždėjimų neklausė ir sykį užrėmę gerą darbą, jo kurstymų neatbodavo. Laimė, savo ypatingoje globoje turėjo keletą sau pagelbininkų laikraščių pavydale, bet kas iš to, kad rimtesnieji žmonės tik nusijuokdavo tuos laikraščius pamatę, daugiausiai į turinį nei nesigilindami. Nesisekė ir gana.

— Dabar Kūčių vakaras ir, žiūrėk, jie Kalėdas sutinka, kaip visuomet tinkamai, su piktumu mąstė.

Ir paėmė jį noras nusileisti ant žemės, pažiūrėti ką ten žmonės veikė. O gal pasiseks kokį šposą kam nors iškrėsti? Žaibo greitumu pasiekė žemę, savoms suktybėms areną.

Nutūpė ant pat miesto. Bet ant nelaimės žmonės jau buvo sugulę. Į vagių, plėšikų būrį neturėjo noro maišyties. Tad slankiojo gatvėmis ieškodamas sau naujos aukos. Žiūri — pro vienos stubos langą tęsiasi šviesa.

— Kas gi čia galėtų būti? — užsidavė sau klausimą.

Stengdamasis surasti atsakymą ant to klausimo, prisilinko prie lango ir pažiūrėjo pro jį. Mato — suveltais plaukais, atsiraitojęs prie stalo sėdi Raulas ir ką tai rašo. Matyt rašymas Raului nekaip sekėsi, nes antakiai buvo suraukti ir nuolatos kramtė plunksnakočio galą. Taip buvo užsimąstęs, kad nei nepastebėjo, kaip žiūrintis pro langą kipšas išsišiepė ir pradėjo juokties balsu panašiu į šunies urzgimą. Savotiškai nusijuokęs, kipšas papūtė per nosį ir prasilinksminęs tarė:

— Noroms ar nenoroms, bet Rauluti, šianakt susilauksi svečio.

Taip pasakęs apsidairė ar nesiranda kur kokio plyšio. Surado ir pro jį šmakštelėjo į kambarį. Antsyk Raulo kambaryje pasklido baisi smarvė. Bet Raulas per savo didį užsiėmimą smarvės nesuuodė. Kipšas pasiraivė, išsirietė, priėjo prie Raulo iš užpakalio ir savo išdžiuvusia ilgais pirštais ranka sudavė per petį.

— Na ką, drauge, fabrikuoji "Keleiviui" ar "Naujienoms" korespondenciją? — tarė savo girgždančiu balsu.

Raulas nuo dasilytėjimo kruptelėjo, pažvelgė atgal ir išsižiojo iš nusistebėjimo.

— Nepažįsti ar ką, kad taip žiūri? sukinėjosi juodasis.

— Na ir ko tu čia atsibaladojai ir dar mane draugu vadini? — prašneko kiek supykęs Raulas. — Aš nesu joks tavo draugas — aš tik esu socijalistų draugas.

— Vadinkis kaip tau patinka, aš nieko nevaržau, aš, kaip ir tu, laisvas, — gerinosi nelabėlis. — Nemanyk, kad aš jau toks baisus ir niekam netikęs, kaip kad kunigai mane piešia.

— Kad tu jau toks geras, kodel gi taip pasmirdęs, kad net šlikštu darosi, — raukydamos tarė Raulas.

— Ne ką, drauge, darysi, tai prigimtis, — teisinosi kipšas.

— Ir vėl mane draugu vadini? Sakau tau, kad tokio pasmirdėlio draugu nenoriu būti, — nerimavo Raulas.

— Na ir ko tu čia taip purtaisi? Visi kipšai jau nuo seno socijalistais virto.

— Meldžiamasis, ten durys ir nešinkis iš kur atėjai, — supyko Raulas. — Atslinko neprašytas ir dar čia kabinėsis. Lauk!

Bet čia ir kipšas užsirūstino. Susiraukė ir jo akys piktai sužibijo.

— Ha, ha, ha! — piktai nusijuokė. — Žiūrėkit, jis mane nori išvaryti! Mane, prieš kurį lenkiasi ne tokios galvos, kuris vaikščioja kur jam patinka, kuriam tik reikia panorėti ir tokie Raulai į dulkes subirėtų! Te, te, te! Ką jis užsimanė, — lauk!

Ir pradėjo kuliais vartytis, įnoktis į pat Raulo veidą. Raulas persigando ir žiūrėjo nustebusiomis akimis, nežinodamas kaip čia nuo tokio negeistino svečio nusikračius.

— Ko-gi tu, ant galo, nuo manes nori? — užklausė nerimastaudams.

Kipšas pamatė, kad jo gązdinimai turi geras pasekmes ir kiek apsistojo.

—Nebijok, prieteliau, aš tau sakiau, kad aš netoks prastas, kaip gali atrodyti. Kad nebūtum toks stačiokas, aš tau daug ką gero galėčiau padaryti.

— Na ir ką-gi tu galėtum gero padaryti, tu, smarvė? — abejojo Raulas.

— Vis tu apie tą smarvę; juk tavo, drauge, fabrikuojamos korespondencijos dar didesniu kvapu atsiduoda, o aš nieko nesakau, nei tave kaltinu.

Raulas nekantriai pažiūrėjo į prirašytus popiero lakštus.

— Žinai, — tęsė kipšas, — kad aš galiu daryti ką aš noriu. Jei tik tu to panorėtum, galiu padaryti tau mažą operaciją, kad iš tavęs būtų kiek, sakysiu, mandagesnis žmogus, negu, kad dabar esi, varydamas iš namų tavo geriausį prietelių. Nori?

— Nežinau apie kokią tu čia operaciją kalbi — baimijosi Raulas.

— Na, suprantamas, apie širdies operaciją. Nesibijok, nesibijok, — ramino juodasis. — Nieko blogo nėra. Sakysime turi širdyje kokius nepageidaujamus jausmus, — aš tau juos galėčiau lengvai ant visados išrauti. Panašias operacijas aš labai retai darau ir turėtum būt dėkingas, jei aš tau ją padaryčiau.

Raulas dairėsi abejodamas.

— Nesibijok, — drąsino, — tas visai lengvai padaroma. Pasakyk pradžiai kokį nemalonų jausmą prašalinti ir tuojaus išbandysime.

— Gerai, velniokšti. Ar galėtum tai padaryti, kad aš nieko nebijočiau? — prasidrąsino.

— O, tas visai lengva. Reikia tik baimę iš širdies išrauti.

Biesas prisiartino, ištiesė savo ilgus pirštus prie Raulo kairiojo šono ir ūmai trūktelėjo. Raulas pajuto mažą širdyje diegulį ir jam antsyk pasidarė ramiau.

— Išties, tai lengvas dalykas, — tarė jau be baimės. — Gal tu man ir dar ką padarytum? — Sakysime, ar negalėtum iš mano širdies prašalinti rūstybės diegą? Juk tai padarysi?

— Kodel ne, kodel ne, — sutiko kipšas.

Ir vėl jis priėjo prie Raulo, atkartojo ką pirmiau darė ir Raulas pajuto tokį pat diegulį.

— Žinai ką, tu šiek tiek atsargiau operuok, nes betraukiant rustybę sujudinai daug kitų jausmų. Sakysime, kad ir pavydas, ir tas tęstelėjo.

— Niekis. Galime ir jį prašalinti.

Bet ištraukus pavydą, Raului pasdarė silpna ir jo širdis iš pamatų sudrebėjo.

— Ar tu prastas operatorius ar tie jausmai taip susipinę, kad man širdis taip sudrebėjo pavydą betraukiant. Saumeilė vos beužsiliko pavydui beišlekiant.

Kipšas sutiko išrauti ir savy meilę. Bet prašalinus savmeilę Raulas susmuko ir liko be žado.

— E-e-e! — nustebo juodukas. — Še tai, kad nori! Jau ir po Raului. Nabagas, matyt, tiek ir teturėjo jausmų, ką jo gyvybę palaikė. Ką aš su juo dabar darysiu? Neštis su savim, atiduoti kitiems biesams kaipo žaislą? Iš to mums nebus naudos. Kad jį kur! Nieko šviesesnio širdyje neturėjo, kas jo gyvenimą šildytų. O gal jam sugrąžinti tuos jausmus ir lai jis toliau gyvena? Juk jis galėtų mums nemaža patarnauti ir daug kuo mūsų darbą palengvinti. Taip, vėlei aš atiduosiu, ką nuo jo pasiėmiau ir lai sveikas besidarbuoja.

Taip nutaręs kipšas atsargiai sudėjo į Raulo širdį išrautuosius jausmus, išnaujo ji atgaivino. Tai padaręs pro plyšį smuko laukan, po erdves skrajoti. O Raulas, kaip buvo, taip ir liko Raulu.

Pužas.

ŠIS TAS.

Tautininkai, matyt, nemažiau bijosi, ir nenori pripažinti tautiškojo Amerikiečių katekizmo, kaip ir Katalikų Bažnyčios katekizmo.

* * *

"Lietuva" nenustoja katalikus vadinusi klerikalais. Na, kažin ar "Lietuva" neužsigautų, jei visą "Lietuvos" štabą pradėtume vadinti (kiti tą daro) smalaviriais? Nedaryk to, ką nenorėtum, kad kiti tau darytų" — prikergtume prie lekcijos "Lietuvai".

* * *

Tautininkai visuomet giriasi, kad juos spaudžia iš dvėjų šonų — katalikai ir socijalistai. Pamiršta, kad ir kitiems tas pat. Katalikus atakuoja tautininkai ir socijalistai, o pastaruosius katalikai su tautininkais.

* * *

Socijalistai apskelbė kryžiaus karę tautininkams. Štai P. Butkaus nepatentuota socijalistams prisiegos forma: 'Aš metu tautininkams pirštinę. Aš, tautininkas ir patrijotas, prisižadu tol nepadėti kardo, kol visa nelemtoji tautininkų gauja neišnyks nuo šios žemės paviršiaus. Amen".

* * *

Gal kas nusistebės, kodel socijalistas pasisako esąs "tautininku ir patrijotu" Well, tai socijalistų sekretas. Anuomet New Yorko mitinge vienas socijalistas, kad iškirsti šposą, pasisakė esąs net kataliku. Ką jie taip darydami mano atsiekti, vieniems socijalistams tėra žinoma.

* * *

Truputis apžvalgos iš tautininkų su socijalistais karės.

New Yorke, laike mitingo, socijalistai apsupo tautininkus ir tie kapituliavo palikdami užstovu Paukštį. Manė, visgi Pauktšis galės nors oru iš socijalistų "nevalios" pabėgti. Vėliau tas manymas išsipildė. Paukštis socijalistams matant pakilo ir atskrido atgal pas išvaikytus tautininkus.

Cicero, Ill. socijalistai sumušti ir pozicijas užėmė tautininkai. Čia vėl daug tautininkams patarnavo kitokis žinomas paukštis — Šarka.

Chicagos L. Dr-jų Sąjungoj socijalistai nugalėjo tautininkus. Pastarieji betvarkėje atsitraukė į saugesnes pozicijas.

Baltimore, Md. tautininkai susijungę su katalikais visai lengvai užėmė priešų pozicijas, taip kad socijalistai per savus laikraščius pakėlė protestų balsą.

Englewood, Ill. socijalistai išvyti.

Kitur susirėmimai tebeina su mažesniais vienų ir kitų pasisekimais.

* * *

Kažin ar negerai socijalistai padarytų, jei Perkūno bylai surinktus pingus paskirtų į savo fondą? Kaip girdėt, Perkūnas pašalpos nebercikalauja. O antra, gal tos aukos nežūtų, kaip kad revolfucijai surinktieji pingai?

* * *

Kaizeris susirgo. Betaisydamasis geležinį kamštį, turėjat pamiršo įsitaisyti geležinę sveikatą.

* * *

Kaip kariaujančioje Europoje nenorėjo padaryti santaikos Kalėdų šventėms, taip ir musų srovės nenorėtoja kovoti Kalėdoms ateinant. Dargi apie santaiką nei kalbos nepakelta.

* * *

Koi kas Worcesteris turi įmenybę aukų Tautos Fondui gausingumu. Bet, girdėt, kitos kolonijos rengiasi Worcesterį "subyrėti".

Pužas.

MŪSŲ JAUNIMAS.

LINKSMŲ KALĖDŲ VYČIAMS.

Pilni gyvybės, pilni jausmų ir velijimų laukiame tos nepaprastos šventės, lankančios jau daug amžių. Nors tą pačią šventę turėjome pirm 12 mėnesių, tečiau jausmai kaipo pavasario augmens pilni naujos gyvybės. Nevien patys su džiaugsmu laukiame, bet džiaugsmu norime pasidalinti ir su visom savo numylėtom ypatom, siunčiame dovanas, siunčiame velijimus pagal išgalėjimo ir sumanymo.

Laukiant tų romybių švenčių noriu ir aš pasiekti su velijimais "Vyčius". Veliju romybės, linksmybės, brolybės, kaipo doros židinių, ir peno dvasiai ir sveikatai. Veliju apsilenkti nedorų vakaruškų, žaislų; o labiausiai šalinties nuo netinkamos nuomonės draugavimų, klausimo plepalų. prakalbų, kur suerzina žmogaus nervus ir kenkia sveikatai.

Visuomenės akys į Vyčius yra atkreiptos ir jau Vyčiai, eidami doros keliais, gali išvest ne vieną ir klystantį. Taigi veliju Vyčiams suruošti dorus vakarus, kurie atneštų garbę Vyčiams ir Tautai.

Visuomet su Vyčiais,

M. A. Norkūnas.

KUN DR. GUSTAIČIO PASKAITA APIE SOCIJALISKĄ KLAUSIMĄ.

"Drauge" jau buvo rašyta, kad "Vyčių" IV kuopa (Dievo Apveizdos parap.) įsteigė dėžutę į kurią kiekvienas narys turėdamas kokį klausimą, parašęs ant karčiukės gali įmesti, nepasirašęs savo vardo.

Klausimų sumesta nemažai. Daugybė iš jų net labai svarbūs. Svarbesniems klausimams atsakyti kviečia specialistus (žiūrint koks klausimas).

Vienas iš klausimų buvo toks: "kas tai yra socijalizmas ir iš kur jis paeina", buvo aiškintas gerb. kun. dr. M. Gustaičio 10 gruodžio Dievo Apveizdos mokyklos svetainėje. Turinys paskaitos maždaug toks:

1.) Merkantilizmo sistėma XVI—XVII amžiuje. Manyta, kad toji šalis turtingiausia, kuri daugiau turi aukso, sidabro. Valstybės, neturinčios savo kasyklų, jas pavaduodavo manufaktūra ir vaizba.

2) Pr Quesnaijus XVIII a. nurodė žemdirbystę esant pirmiausiu ekonomijos šaltiniu, nes tiktai žemė tebeduodanti naujus turtus, kurios pramonė vien tik perdirbinėje, o prekyba paskleidžia. Todel reikėjo žemdirbius visai paliuosuoti nuo mokesčių, kad pasekmingiau galėtų produkuoti turtus.

Čia nurodyta pora indomių pavyzdžių iš baudžiavos laikų Lietuvoje.

3.) Kiek veliaus A. Šmito sistėma statė žmogaus darbą ir jo gabumus pirmiausiu turtų gamintoju. Tad reikią ekonomijos dalykus paliuosuoti visus nuo var žančių ypatų įstatų.

Tasai mokslas gyvenime žinomas vardu liberalizmo. Geros jo pusės tai baudžiavos panaikinimas vakarų Europoje. Blogos pusės — neapribuota liuosybė, nutiesusi kelią kapitalizmui ir proletarijatui.

4.) Reikėjo dalykus taisyti — išlyginti bedugnę tarp vargo — skurdo ir kapitalo prabangų. Atsirado įvairių nuomonių, kaip komunizmas, anarchizmas, nihilizmas, socijalizmas ir k. Pirmas, kuris bandė tas palaidas sistėmas sutvarkyti ir moksliškai pamatuoti buvo Karolius Marksas (1818—1883).

Savo mokslą jis išdėstė veikale "Kapitalas", kurio pirma tomą išleido jis pats, o kitus du iš likusių raštų, jam mirus, išleido Engelsas.

Ši sistėma paremta filozofijos ir ekonomijos pamatu. Tarp daugelio gerų minčių ir gerų norų, jame yra dvi pamatinės klaidos: materijalinis monizmas ir viršvertės teorija. Uoliais Markso mokslo sekiotojas yra socijaldemokratų partija. Nurodyta pora jų taktikos klaidų: tai destruktyviškas griovimo darbas, savotiškas klerikalizmas t. y. perdaug kišasi į bažnyčios ir kunigų reikalus, ypatingai turėtų gi rūpinties darbininkų reikalais.

Nurodyta keletas kritiškų pastabų apie Lietuvos socijalistus, ypač kad laikosi teorijos Markso, arba kitų šalių programos, kuri netinka vietos gyvenimo sąlygoms.

5.) Krikščioniška socijalinė mokykla. Jos tvėrėjas vysk. Ketteleris. Jo programinis veikalas: Darbininkų klausimas ir krikščionybė. Kiek vėliaus pasirodė Leono XIII enciklika: "Rerum Novarum". Sulig šios sistėmos vyriausiais socijalinio klausimo vykintojais yra: Bažnyčia, valstybė ir visuomenė. Bažnyčia tikėjimo ir doros mokslu bei parama; valstybė įstatais ir globa: visuomenė draugijomis ir akcija (veikimu).

Žinoma visako ir negali aprašyti, nes kalbėtojas socijalinį klausima aiškino viršui valandos.

Ir ta valanda taip greit prabėgo, lig viena minutė. Prakalbai pasibaigus žmonės nenoriai skirstėsi, matyt norėjo kad pan ši kalba tęstųsi toliau. Nežiūrint to, kad mes ir nepratę klausyti moksliškų prakalbų, tečiau minėtą vakarą būtumem su didžiausiu pasišventimu išklausę antra tiek. Kalbėtojas kad ir nelengvus dalykus, bet mokėjo paduoti taip prieinamoj formoj, kad visiems buvo suprantama ir visi sekė prakalba, su didžiausiu atsidėjimu. Matyti, kun. Gustaitis yra gerai su tuo klausimu apsipratęs ir turi nemaža žinių. Kiek žinome jisai tą klausimą išguldinėja jau kelinti metai 8-oje klasėje Marijampolės vald.. gimnazijoje (draugę su apologetika). Nežiūrint šalto oro ir apmokamo inėjimo (kiekvienas išskyrus "Vyčius" turėjo pirkti "Tautos Fondo" ženklelį už 5c.,) žmonių prisirinko pilnutė svetainė.

Pageidaujama, kad "Vyčiai" dažnai rengtų panašias paskaitas.

Leonardas Vytis.

"TAUTOS FONDO" REIKALAI.

Susitvėrė Tautos Fondo komitetas:

(46). **Newark, N. J.** — pirm. — Kazys Vaškevičius, Vice-pir. — Matas Milukas, Susinešimų rašt. — Vladas Leščinskas, Finansų rašt. — J. Brazauskas, Iždininkas — Stan. Pranis. Iždo glob.: — Jonas Knisis, J. Kralikauskas.

BENDRAS CHICAGOS T. F KOMITETŲ SUSIRINKIMAS.

Nedėlios vakare, gruodžio 20 d., įvyko bendras Chicagos Tautos Fondo komitetų pasikalbėjimas apie veikimą Tautos Fondo labui. Dalyvavo atstovai nuo penkių T. F. komitetų: 1) Bridgeporto, 2) Apveizdos Dievo parap., 3) Town of Lake (Šv. Kryžiaus par.), 4) Douglas Park apylinkės, 5) Šv Mykolo par. (North Side).

Susirinkimą. paaiškinant jo tikslą atidarė p. P. Mažeika. Pritariant visiems susirinkusiems p. P. Mažeika aprinktas pirmininku, raštininku aprinktas J. Kaupas. Pilnesniam tojo T. F. komitetų apskrities valdybos sąstatui darinkta p-lė U. Jokubauskiutė už vice-pirm.

Daug kalbėta ir tartąsi apie tinkamą ateinančių metų Lietuvių Dieną (4 d. Kovo, Šv. Kazimiero d.) pažymėjimą. Atrasta reikalingu kiekvienoje lietuvių apgyventoje apylinkėje turėti tinkamus tai dienai apvaikščiojimus su aukų rinkimu Tėvynės reikalams ir skatinimu lietuvių prie tautiškojo veikimo.

Nemažai praleista laiko besvarstant apie surengimą toje dienoje t. y. "tag day". Prieita prie to išvedimo, kad surengimas Chicagoje "tag day" yra pageidaujamas. Išdirbimas plenų tos dienos tvarkai atidėta ant sekančio T. F. komitetų susirinkimo. Tuo tarpu nutarta, kad vietiniai T F. komitetai kreiptųsi į moterų ir merginų dr-jas, kad parūpinus tinkamą skaitlių ženklelių pardavinėtojų. Perdavinėtojoms ženklelių bus suteikiamos tam tikros dovanos.

Taipgi aptarta privalumas rengimo bent vieno žymesnio koncerto Tautos Fondo naudai. Tuo tikslu nuspręsta kreipties į gerb. Chicagos vargonininkus ir chorus, kad jie teiktųsi atkartoti kantatą "Broliai" ir programą pamargintų kitokiais dalykais. Susižinojimui su vargonininkais ir parūpinimui tinkamos svetainės išrinkta komisija, į kurią inėjo: S. P. Tananevičius, P. P. Baltutis ir J. Kaupas.

Aptarus kitus smulkesnius T. F. komitetų darbus, visi išsiskirstė, nusprendžiant sekantį susiriųkimą padaryti 31 d. sausio (nedėlioje), 7 val. vak.

Raštininkas **J. Kaupas.**

TAUTOS FONDO ATSKAITA.

Aukotojų Surašas:

Aukos surinktos per Lietuvių Dieną, Baltimore, Md. (pris. J. S. Vasiliauskas) $74.84

Auka nua Dr-jos Saldžiausios Širdies V. J. iš Export, Pa. (pris. kun. A. Jurgutis) 100.00

Aukos surinktos Lietuvių Dien. Waukegan, Ill. 152.08

Auka n[illegible]
Vartų P. S. [illegible]
Waukegan, Ill.

Auka Dr-stės M[illegible]
Šv. Ražančiaus, [illegible]
Ill. •

(Viso labo pris. Kun. [illegible]
kauskas) $1[illegible]

Aukos surinktos per L[illegible]
tuvių Dieną, Brockton (Montello Mass. (pris. J. Vaičiūnas) 125.00

Aukos, surinktos šv. Juozapo par., Scranton, Pa., (pris. kun. Kuras) 141.61.

Auka nuo V. Zubrio, Dunloop, W. Va., (pris. "Katalikas") 1.00

Aukos surinktos Forest City, Pa. (pris. kun. A. Yanušas) 20.60

Auka nuo Dr-jos Susivienijimo Brolių Lietuvių, Chicago, Ill. (pris. M. Kliostoraitis) 25.00

Aukos surinkt. Liet. Dien. Visų šv. par., Chicago, 79.40

Uždarbis nuo vakaro šv. Onos Dr-jos, Chicago, Ill. 26.90

Aukos surinkt. laidotovėse A. Galvanausko 8.65

Aukos surinkt. per vakara šv. Onos Dr-jos, Chicago, Ill. 21.59

(Viso labo $136.54. pris. K. Klimavičius, iš Chicago, Ill. (Roseland).

Aukos surinkt. Liet. Dien. Westville, Ill., (pris. Ant S. Vaitkus) 30.00

Aukos surinktos Donora, Pa. (pris. kun. M. J. Kazėnas) 39.30

Aukos surinktos Port Washington, Wis. (pris. Jonas Markauskas) 52.75

Aukos surinktos Kingston, Pa. (pris. kun. J. V. Kudirka) 266.75

Aukos surinktos per Liet. Dieną ir tt. Girardville, Pa. (pris. Juozas Raibikis) 75.74

Aukos surinktos Mahanoy City, Pa. (pris. V. Jusaitis) 109.47

Viso labo aukų įplaukė $1,364.68.

ATSKAITA UŽ ŽENKLELIUS.

Rocheste, N. Y., už T. F. ženklelius, prisiuntė kun. J. Kasakaitis $15.00

Kingston, Pa., už ženklelius, prisiuntė kun. J. V. Kudirka 40.30

New Philadelphia, Pa., už ženklelius, prisiuntė A. Aukštakalnis 30.00

Viso labo — už ženklelius įplaukė $85.30

ABELNA SUTRAUKA.

Aukų įplaukė $1,364.68

Už ženklelius įplaukė 85.30

T. F. pirmiaus pagarsinta atskaita 4,363.43

Viso labo įplaukė Tautos Fondan $5,813.41.

Viršminėta atskaita parodo tiktai įplaukusius pinigus per Tautos Fonda raštininka. Tautos Fondo iždininkas paduos pilną Tautos Fondo atskaitą visų įplaukusių pinigų, su lig šiam laikui, ateinančioj savaitėj.

Yra kolonijų kurie savo aukų dar neprisiuntė Būtų geistina, kad visos tos lietuvių kolonijos, kurios dar neprisiuntė aukų, greitu laiku prisiųstų jas į Tautos Fonda. Tautos Fondo aukos sušelps nukentėjusius nuo karės lietuvius.

Adv. A. A. Šlakis
Tautos Fondo Raštininka

P. S. Malonėkite siųsti aukas Tautos Fondą šiaip: —

Išrašykite "čekį" arba "money order" ant vardo B. Vaišnoros, Pittsburgh, Pa., ir pasiųskite Tautos Fondo Raštininkui ant šio antrašo:

Adv. A. A. Šlakis, 3255 So. Halsted st., Chicago, Ill.

Mahanoy City, Pa.

Kun. V. Dargis	$25.00
Viktoras Lapinskas	$5.00
A. Benevičia	$3.00

Po $2.00: P. Kubertavičius, A. Bartuška, Ig. Mocejunas, J. Benelinckas, F. Pangonis, M. Staniukynas, A. Banisevičius, V. Jusaitis, M. Lapinskas.

Po $1.00: A. Žitkus, M. Aidukaitis, J. Maciulekas, A. Suchockis, K. Lapinckas, K. Stravinckas, J. Zablianckas, J. Ambrozievijus, V. Traskauckas, J Andrijauskas, M. Geleželė, J. Šlažclė, P. Navickas, S. Anuševičia, J. Jurkša, A. Kazlauckas, A. Kligis, J. Jasenauckas, F. Sabaitė, J. Neverauckas, M. Benevičienė,

A. Naginionienė, V. Banevičienė, J. Andriulienė, V. Supranavičienė, O. Jukertienė, M. Lapinckienė, N. Adukaitienė, X., M. Moskaitienė, E. Draskinienė, V. Pangonienė, K. Litvailienė, J. Reketys, K. Pangonis, K. Priedžius.

Smulkių aukų	$4.89
Bažnyčioje	$91.89
Už ženklelius	$33.33
Viso labo	$122.22.

Vietinio komiteto raštininkas
V. Jusaitis.

Chicago, Ill.

Aukos surinktos 26 dieną lapkričio p. M. Meldažio svetainėje.

Po $5.00 aukavo: K. Montvila, J. Zaunora .

Po $2.00: K. Bakštas, J. Mickevičia, M. Meldažis.

Po $1.00 aukavo: P. Klovickaitė J. Blinas, V. Pastarnokas, P. Bernotavičia, E. Pukaitė, J. Rokas, P. Ulis, M. Danevičiutė, P. Valienė, J. Kaminskas, R. Zaura, P. Ribickis, M. Kučinskaitė, J. Šėmis, J. Tamošauskaitė, V. Masilunaitė, M. Vinckunas.

Viso Stamb.	$33.00
Smulkių	$23.31
Už ženklelius	$20.11
Už knygeles	$6.50
Viso labo	$82.98.

26 lapkr. 1914. Aušros Vartų parap. bažnyčioj, Chicago, Ill.

Kun. K. Ambrozaitis	$25.00
A. Banevičiutė	$5.00

Po $1.00 aukavo: J. Bladikas, S. Žibas, S. Gadleikis, S. Majeras, P. Šematulskis, A. Varanauskas, P. Cibulskis, B. Jovaišas, J. Joudikis. P. Mažeika, M. Česnavičia, V. Gadleikis, N. Tamušauskaitė, K. Pralgauskiutė, A. Petrulaitė, O. Mežalaitė, O. Gabraitė, A. Kleveckaitė, O. Jovaišiutė, V. Mačiukonaitė, A. Leščauskiutė, M. Krasauckaitė, E. Pupkiutė, G. Laškaitė, V. Zauraitė.

Stambiomis	$55.00
Smulkių aukų Aušros Vartų bažnyčioje surinkta	$13.84
Viso labo	$68.84.

Athol, Mass.

Kun. Pr. Meškauskas	$25.00
Salomeja Žebrytė	$5.00

Po $2.00: O. Budriunaitė, J. Šleivis, P. Undrulis. J. Gailiunas.

Po $1.00: M. Agurkaitė, A. Makštelytė, A. Nevedauskas, A. Petrulis, M. Urbonaitė, J. Mastavičius, A. Jasinskas, I. Gotautaitė, A. Indreliunas, A. Grigaliunas, J. Gildutis, T. Janikevičius, J. J. Čebatorius, F. Janikevičius, V. Matulis, A. Nenorkas, K. Kubilius, O. Šaučiunaitė, J. Kilkytė, E. Krikčiunaitė, R. Gotautaitė, M. Varabauskytė, M. Panevėžytė, A. Vinčiunaitė, O. Giedraičiutė, D. Karoblis, K. Morkevičius, S. Vidugiris, J. Rastauskas, J. Indriliunas, A. Alekiavičius, J. Lauškaitė, K. Matulytė, D. Matulis, K. Vatkevičius, P. Garbuzaitė, O. Janulytė, J. Puščis, P. Pinigis, M. Kapišaitis, A. Paldauskaitė, A. Davidonis, K. Griciunaitė, K. Vasiliauskas, O. Tamošauskaitė, D. Čibas, J. Vikaris, M. Griciunaitė, Vincas Glebauskas, L. Rimšaitė, J. Belekis, A. Vaičikauskas, A. Baronas, O. Šakienė, P. Rimša, A. Dargelis, J. Stanevičius, A. Petrauskas, K. Urbonas, M. Mauručaitė, M. Šalkauskas, P. Strepėkas, R. Kumštis, V. Latvienė, A. Vinčiukas, J. Aidikonis, K. Sabalskis, J. Baronas, J. Tamonis, P. Puščis, J. Tamošauskas, A. Rudis, M. Indriliunaitė, A. Nevedauskas, J. Baltrėnas, B. Augštikalnis, J. Nevedauskas, J. Gabrėnas, K. Melaika, J. Butėnas, J. Dudis, J. Roziukas, P. Vatkevičius, L. Petronis, F. Lapienė, J. Sarapas, L. Grigaliunas, M. Vaismužis, J. Petrulis, K. Litvinas, O. Rakevičiutė, J. Leščinskas, K. Mažeikienė, C. Nevedauskienė, K. Griciunaitė, G. Likaitė, V. Žitkevičiutė, P. Pinigaitė, M. Braškytė, P. Vaičikauskas, J. Česnulevičius, V. Sabaliauskas, C. Girčiutė, A. Grigas.

Ant. Kenešis. $.75.

Po $.50c.: M. Alekiavičienė, M. Morkunienė, O. Švilpokaitė, K. Klibauskas, J. Radvinskas, A. Ečis, F. Našlėnaitė, Rapolas Vaicelionis, V. Dragunaitė, M. Dragunaitė, St. Talakauskaitė.

Laike Atholio jaunimo susirinkimo 7 d. lapk. susinkta	$1.05
Lietuvių Dienoje teatras parenta Lietuvos Vyčių 10 kuopos davė pelno	$29.15
Smulkesnių aukų	$19.93
Tautos Fondo ženkleliai	$17.50.

vargintos tėvynės labui, — nepaisant į jokį atlyginimą, bet kartais, dar ir prisiklausyta buvo visokių prikaišiojimų.

Veikalas buvo atvaidintas labai gerai, atsižvelgiant į kliūtis, kurias reikėjo pergalėti.

Ir į vakarą nedaugiausiai atvyko. Dar matyt, nevisai išgaravęs iš mūs svetimas rangas, nes svetimtaučių visoki susirinkimai remiami labai smarkiai. Reikia visgi nenusiminti, nes susipratusiųjų kuopa vis auga kas kart didyn.

Kiek Tautos Diena davė pelno bus pagarsinta laikraštyje.

Pakelevingas.

MONTREAL, CANADA.

Šv. Kazimiero Draugijai nutarus paaukoti "Tautos Fondui" 25 dolerius, nejauku buvo ir Vytauto klubui užmerkus akis praeiti pro šalį, ypač, kad nutuko žmonių kruvinu centu ir ašaroms, viliojant prie "likerių" ir alučio. Kilus sumanymui, pakilo dar dešimts klausimų, kad taip aukštai draugijai nepritinka alkaniems duonos, sušalusiems skrandos pirkti, bent jau zomčinius batukus, arba ant galvos karališką peruką įtaisyti. Vėl, kam siųsti? — Mat, lietuviai surinkę pinigus automobiliais juos pravažinėsią, nuo caro už juos kryžius pirksią, gal geriau pasiusti per islamą, ar per Egypto chedivą, ar Abisinijos meneliką.

Kitas naujas klausimas — kaip juos vežti?: laivai skęsta, orlaiviai suplyšta, tai galutinai nutarta apačia Ramaus okeano knisti tunelių ir tiesti gelžkelį, kad pro kraštą Siamo išlindus tiesiog į Babilonijos bokštą. Žmonės nuo ilgų laikų ujami ir kvailinami norint, ačiū Dievui, jau jie tokiais nėra, kaip pavasario laukia, kad kartą išsiveržus ir drakonų valdžios, su kuriais konkuruoti neturint jų akių ir dantų be abejo sunku.

Artinasi galas metų, ir ligšiolinių valdonų kinkos dreba. Kad išvengus pavojaus, jau jie turi sustatę visą komitetą ir, kad nedavus progos nariams liuosai išsirinkti, už jį iškalno agituoja. Pirmininku stato tą, kuris iš viršaus žino, ką susirinkimas privalo nutarti, raštininku tą, kuris ir be sueigos žino, kokius protokolus surašys. Tik kažin, kaip jiems pavyks nuolat žmonės savo siekiams panaudoti.

Beto minėtas kliubas, kad iš "likerių" geresnę apyvartą padarius, sutraukiant prie baro didesnį būrį tėvų ir nušutusių motinų, sumanė daryti specijalius, su svaiginančiais gėrimais, balius vaikams. Tik jau didesnio apjakimo parodyti negalima. parodyti negalima.

M—is.

MONTREAL, CANADA.

Bedarbės ne mažta, bet nuolat didinasi. Ne tik lietuviai, ir apskritai svetimtaučiai, bet net vietiniai gyventojai nusimine. Daug yra jau neturinčių iš ko misti, laimė dar, kad gauna valgio pasibarguot, arba koks pažįstamas pasigailėdamas į namus priglaudžia. Kai-kurie lietuviai pradeda pardavinėti pirmiau įnigytą nekilnojamą turtą. Reikalingi maistui produktai, norint, atpigo, bet pinigų maža.

Miestas pilnas kareivių, kurių pirmiau visai nematyt buvo. Raiti, ypač peksti diena į dieną mankštinasi. Dar vis nauji užsirašo. Viešose vietose, sankrovose iškabinėti agituojantys apskelbimai. Jungtinių valščių vokiečiai gąsdina, kad užpulsia Kanadą. Bet kanadiečiai iš to juokiasi, ėsą, laukia kol Detroit upė užšals, tai mano ledu pereiti. Vokiečius, austrus dibtuvės atstato nuo darbo, kitus suareštavę laiko tam tikruose namuose po apsauga kareivių. Sako juos vežšią kaipo nelaisvius į girias prie darbo. Ir lietuviai kai-kurie pirmiau užsirašę vokiečiais tapo iš dirbtuvių išvyti.

B—s.

BROOKLYN, N. Y.

S. L. R. K. A. New Yorko valstijos apskričio buvo laikytas susirinkimas 29 d. lapkričio, Karalienės Aniolų parapijos mokslainėj.

Susirinkimą atidarė 4 val. vak. p. K. Krušinskas, Raštininko M. Tulobas perskaitytas protokolas, priimtas. Potam išrinkta nauja valdyba, kurion inėjo P. Montvila — pirmininku, M. Tulaba — raštininku. Skaitytas raportas apie 108 ir 8 kp. rengimą prakalbų ir del daktarų tirinėjimo sveikatos stovio naujai iš tojančių narių. Nutarta į busimą susirinkimą 27 d. gruodžio paraginti visas katalikiškas draugijas, kuopas, chorus ir parapijas, kad prisiųstų savo atstovus. Nutarta seimuose S. L. R. K. A. nepriimti skundų ant parapijos atstovų, kaip ikišiol būdavo, iš ko kildavo daugybės nesutikimų. Kitas susirinkimas bus Apreiškimo Pan lės Švenčiausios parapijos svetainėje. Į komisiją rengti prakalbas išrinkti M. Tulabas ir P. Montvilas. Protokolai turi būti skelbiami organe.

Pirm. **P. Montvila.**
Rašt. **N. Y. Tulaba.**

CHICAGOJE.

ROSELAND, ILL.

Praėjusioj nedėlioj, Visų Šventų parapijos vakare, kurio svarbiausią dalį atliko Scenos Mylėtojų Draugija iš Cicero, Ill. gauta apie 60 dolerių pelno už ką pasidarbavusiems to vakaro labui tariame nuoširdų ačiū.

Visų Šventų parapijos komitetas ir klebonas.

ROSELAND, ILL.

Nedėlioj, 20 d. gruodžio, Visų Šventų parapijos svetainėje vakare buvo vaidinta "Genavaitė". Vaidino scenos Mylėtojų draugija iš Cicero, Ill. Abelnai imant aktoriai roles atliko gerai. Ypatingai gerai išėjo Genavaitės ir Goliaus rolės.

Autraktuose buvo skambinama ant piano, griežiama ant smuiko ir dekliamuojama eilės.

Vienam Visų Šventų parapijos mokiniui susirgus jo vietą užėmė p-lė Jadviga Urbiutė Šv. Kazimiero vienuolijos mokinė. Ji savo gabumu ževėjo publiką.

Žmonių buvo apie šešetą šimtų. Visi apleide svetainę pilnai pasitenkinę.

Ten buvęs.

"Vyčių" paskaita.

"Vyčių" IV kuopa Dievo Apveizdos mokyklos svetainėje 17 d. gruodžio surengė prakalbas. Buvo aiškinamas vienas iš klausimų rastų dėžutėje t. y. "Kokią naudą Lietuvai atnešė katalikybė". Klausimą aiškino p. Julius Kaupas, Bridgeporto "Vyčių" pirm. Kalbėtojas aiškino ta klausimą, pasiremdamas istorijos faktais. Turinys maždaug toks:

1. Lietuvių nekultūringumas prieš priėmimą katalikų tikėjimo. Čia priminta lietuvių papročiai, garbinimas dievaičių ir t.t.

2. Kokiu keliu lietuviai tapo apkrikštyti. Pasakyta, kad lenkai ne tiek tuo tikslu krikštijo lietuvius, kad jiems suteikus tikrą, gerą katalikų tikėjimą, bet daugiausiai, kad užgriebus Lietuvą ir ją saviems tikslams sunaudojus. O katalikybė jokiu būdu negali būti kalta. Tikėjimas geras pats savimi, tik jo platinimo būdas, kokį vartojo lenkai ir kryžuočiai, buvo netikęs.

3. Kaip pakilo kultūrą po priėmimo katalikybės Lietuvoje ir kitur. Čia prirodyta, kad tuo laiku, kada dar Lietuva buvo nekultūringa, nepažimo kas tai yra dailė ir mokslas, tuo tarpu kitos tautos kultūroje jau gana toli buvo nužengusios. Pagaliaus, kada Lietuva tapo apkrikštyta, tai pradėjo sparčiai kilti kaip kultūroje, dailėje taip ir moksle. Ir šiandien pagoniškos tautos daug žemiau stovi kultūroje, už Lietuvą ir kitas krikščioniškas tautas.

Apie kalbos indomumą ir turiningumą galima spręsti iš virš paduoto turinio Kalbėjo gyvai ir aiškiai.

Po prakalbos buvo paprastas "Vyčių" susirinkimas. Nutarta prisidėti prie "Bridgeportiečių Vyčių" rengiamo šeimyniško vakarėlio Naujiems Metams patikti.

"Vyčių" Leoardas.

MATERŲ SUSIRINKIMAS.

S. L. R. K. Moterų Sąjungos, pirmos kuopos susirinkimas atsibus sausio 3 d. 1915, šv. Jurgio svetainėj ant 32 Pl. ir Auburn ave. Visos arės teiksitės pribūti, kadangi bus rinkimas kuopos valdybos ir daug svarbių dalykų yra aptarti.

Su pagarba .

Pirm. **U. Jokubauskiutė.**

REDAKCIJOS ATSAKAI.

M. J. Urbonui. Eilės mums netinka. Ką su joms daryti

M. Makasevičiui. Apie rašybos klausimą rašant reikia pačiam būti gerai su juo susipažinus. Kitaip raštas negali atsiekti, geidžiamojo tikslo. "Pastabų" į "Draugą" dėti negalėsime. Dedame į arkyvą.

Mediniui. Tamsta nori savo korespondenciją atitaisyti klaidas, apie kurias mūsų skaitytojai nieko nežino. Maloniekitė kreiptis į tą patį laikraštį, kuriame tie "melai ir nesąmonės" tilpo.

SKELBIMAI.

BIZNIERIAMS.

Mes norime patėmyti visiems biznieriams, kurie parduoda Trinerio Amerikos Elixirą karčiojo vyno Angelica Bitter Tonic, kad šios gyduolės a užkrautos karės taksais.

Joseph Triner, 1333—1339 So. Ashland ave., Chicago, Ill.

NATURALIS PASIPRIEŠINIMAS.

Kiekvienas turi daugiau ar mažiau jėgos pasipriešinti ligų užpuolimams, tai yra, kai-kurie žmonės yra lengvomis ligų aukomis, tuo tarpu kaip kiti visuomet atstovi jas. Ypatos, kurios negali atstovėti jų, privalo pabandyti sustiprinti savo kuną ir padaryti taip, kad visi organai reguliariai atliktų savo darbą. Imdami omenin, kad viršikinimo organai yra didžiausios svarbos, mes visuomet privalome prad'ti jais. Kaip greit įsisėda koksai nors nereguliariškumas arba sirguliavimas mes privalome var toti Trenerio Amerikonišką Kartaus Vyno Elixirą. Jisai prašalins iš kūno visas atmatas ir suteiks jam naujų jėgų. Jisai palengvins užkietėjimą, silpnumą, nervingumą, kraujo biednumą ir padidins jūsų apetitą. Aptiekose. Jos. Triner, Manufacturer, 1333—1339 So. Ashland ave., Chicago, Ill. Kaina $1.00.

Silpni muskulai privalo būti trinami Triner's Liniment'u, kaip ir skaustant sunariai bei raumenis. Kaina 50c., per pačtą 60c.

MOKSLEIVIŲ VAKARAI

Parengti S. L. R. K. M. A. II-čios kuopos, iš St. Bede Kolegijos, Peru, Ill.

Pirmas vakaras atsibus sekmadienyj 27 d. gruodžio 1914, J. J. Elias salėje, (Town of Lake Hall). 46th ir Wood gatv. Chicago, Ill.

Programas prasidės 7 val. vakare.

Įžanga 25 c., ir 50 c. ypatai.

Programas, įvairus, bus vaidinta juokinga komedija, monologai, kalba, orkestra ir dainuos šv. Grigaliaus giedorių choras.

Po programu pasilinksminimas su įvairiais šokiais ir skrajojanti krasa.

Antras vakaras tų pačių mokslеivių su tūlomis permainomis pirmojo programo atsibus, 1 sausio 1915. šv. Antano par. salėje, Cicero, Ill.

Vakaras prasidės 7:30 val. vakare. Įžanga kaip pirmajame.

Po programui bus lietuviški žaislai.

Moksleiviai.

TURĖK NAMUS ARKANSAS IR LUOISIANOJ.

Prieš keletą metų į Arkansas atėjo šiaučius turėdamas mažai pinigų, bet daug tvirtos valios. Jis įsigavo dešimt akrų ir ūkininkavo tuo pačiu laiku užsiimdamas savo amatu. Šiandieną jis laikomas vienu turtingiausių visoj apielinkėj. Tą pati laimė yra Arkansas ir Louisiana Valstijose ir dabar žmogui su mažai kapitalo: Rašyk arba ateik del informacijų, L. M. Allen, P. T. M. Rock Island Lines, Room 718 La Salle Station, Chicago.

DRAUGIJŲ REIKALAI.

Susiv. Liet. R.-Kat. Am. valdybos antrašai:

Prezidentas: K. J. Krušinskas, 59 Ten Eych st., Brooklyn, N. Y.

Vice-prezidentas: J. Riktoraitis, 91 Congress ave., Waterbury, Conn.

Sekretorius: J. S. Vasiliauskas, 112 N. Greene st., Baltimore, Md.

Kasierius: Pranas Burba, 456-58 Main st., Edwardsville Kingston, Pa.

Knygius: Kun. J. Inčura, P. O. Freeland, Pa.

Dvasiškas Vadovas: Kun. J. Jakaitis, 41 Providence st., Worcester, Mass.

Kasos Globėjai.

J. Stulgaitis, 122 S. Meade st., Wilkes Barre, Pa.

V. Lukoševičia, P. O. Minersville, Pa.

"LIETUVOS VYČIŲ" DRAUGIJOS CENTRO VALDYBOS ANTRASAI.

Dvasiškas vadovas: Kun. F. Kemėšis, 717 W. 18th st., Chicago, Ill.

Pirmininkas: M. A. Norkūnas, 166 Melrose st., Montello, Mass.

Vice-pirmininkas: A. Aleksandravičius, 782 W. 19th st., Chicago, Ill.

Prot. raštininkas. Al. M. Račkus, Holy Cross College, Worcester, Mass.

Finansų raštininkė: Ona Kašėtaitė, 82 Porter ave., Montello, Mass.

Iždininkė: **M. J. Juškienė, 129 Melrose st., Brochton, Mass.**

Kasos globėjai: K. Pakštas, 1644 Wabansia ave., Chicago, Ill.

A. Visminas, 315 — 4th ave., Homestead, Pa.

J. Naginevičius, 32 Dominick st., New York.

Literatiška komisija: A. Kneižis, 41 Capital ave., Hartford, Conn.

J. J. Ramanauskas, P. O. Box 58, Montello, Mass.

F. Virmauskis, 22 Broad st., Montello, Mass.

"Motynėlės" valdybos nariai. Pirmininkas — Kun. V. Varnagiris.

213 S. 4th st., Brooklyn, N. Y. Raštininkas — Kun. M. A. Pankauskas.

443 Park ave., Bridgeport Conn Kasininkas — Kun. A. Kodis, 225 High st., Brooklyn, N. Y.

Švento Juozapo Draugijos, Sheboygan, Wis., valdybos adresai:

Pirmininkas: Daugirda Pranas, 214 S. River st.

Pagelbininkas, Skeris Antanas, 909 Indiana ave.

1. Sekretorius Stankus Antanas, 1414 New York ave.

2. Sekretorius Rutkauskas Juozas, Kasos globėjai:

Marculaitis Antanas, 1839 S. 14th st.

Kučauskas Andrius, 1623½ Indiana ave.

Maršalka, Karosas Juozas, 914 Clara ave.

S. Kazimiero draugija parengė balių su išlaimėjimu 10 auksinių vertės 10 dolerių 1015 Clara ave.

Kasininkas Šalčius Juozas 918 Dilingham ave.

Lietuvių Rymo—Katalikų Pilnųjų Blaivininkų Amerikoje Susivienijimo Centro Valdybos adresai:

Pirmininkas: Kun. J. J. Jakaitis,, 41 Providence st., Worcester, Mass.

Dvasiškas vadovas: Kun. P. Saurusaitis, 46 Congress ave., Waterbury, Conn.

Vice-pirmininkas: P-lė A. Petrauskiutė, 563 N. River st., Waterbury, Conn.

Centro Sekretorius: J. V. Kovas, 21 Congress ave., Waterbury, Conn.

Kasininkas: Kun. V. A. Karkauskas, 46 Congress ave., Waterbury, Conn.

Kasos Globėjai: J. A. Aleksa, 658 W. Saratoga st., Baltimore, Md.

J. Antanavičius, 49 Congress ave., Waterbury, Conn.

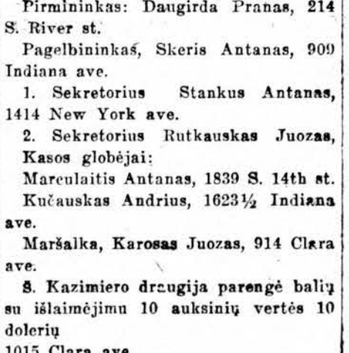

Nauja Knygutė
REIKAINGIAUSIOS GIESMĖS

(Suplikacijos, Pulkim aut kelių Dievas musų gelbėtojas, maldos po mišių ir k.)

KAINA TIK 3 CENTAI

Perkant šimtais tik $1.50

Kreipties "Draugo" adresu.

Phone Drexel

DR. A. J. TANANEVICZE

Gydo Vyrų, Moterių ir Vaikų Ligas

Ofisas ir Gyvenimo vieta
3249 S. Morgan St. Chicago.

Valandos
8 lyg 10, 1 lyg 3 po
ir 7 lyg 9 vakare

JAU EINA NAUJAS LAIKRAŠTIS
Seniai amerikiečių lietuvių laukiamas
"TIKYBA IR DORA"

Jis rašo apie naujus amerikiečiams dalykus, aiški tikėjimo klausimus, atsako į visokius užsipuldinėjimus a Katalikų Bažnyčios.

Paduoda gražių doros apysakų—trumpai sakant
rupinasi žmogaus dvasios lavinimu.

Laikraštis eina du kartu į mėnesį
Kaina 75 c. metams

Kas atsiųs savo adresą, gaus vieną numarį dykai.

Redakcijos adresas:
1644 Wabansia Ave. : Chicago, Ill.

Visiems Blaivybės Platintojams ir norintiems sužinoti KAS TAI YRA BLAIVYBĖ patariame perskaityti naujai išleistą kun. P. Saurusaičio

BLAIVYBES KATEKIZMĄ

Stora ir graži knyga aiškiai parodanti girtybės pasekmes ir kovą su jomis.
KAINA 40 CENTŲ
Gaunama pas autorių, 46 Congress ave., Waterbury, Conn.
ir "Draugo" Knygyne.
Reikalaukite tuojaus!

Extra! Farmos Extra!

Pranešu broliams lietuviams, kad aš apie Peacock Michigan jau pardavinėju žemių, kur buvo geresnė žemė apie Peacock, Little Manistee ver, Irons, Wellston Michigan tose apielinkėse liko vieni smėlinai tos priežasties tai aš buvau priverstu iš tų apielinkių perkelti savo farmų davinėjimo agenturą į patį lietuvių centrą Scottville, Michigan, kur žem transportacija yra geriausiai. Žemė yra molis su juodžemiu, arba molis tas su žviru ir smelžeme, kur javai toje apielinkėje išgula ant dir trąšumo. Nerasite geresnės žemės nei Ohio nei Indiana nei Wisconsin stijoje, kokia yra pas mus apie Scottville, Mich. Mūsų žemė derling laukai lygus, keliai geri daugiausiai žviru išpilti, Telefonų linijos, Paš veža į namus, visos vigados po šonu tiktai naudokitės.

Scottville yra 2 Bankis, didžiausi Fabrikai valgomų produktų, k nuo farmierių superka produktus ir į kenus sudeda. Yra sūrio, sviesto tokiu fabriką, yra 4 vieraužės (magazinai), kurie perka iš farmerių daržoves ir guvulius. Yra malunos, mašinų ir kitokių įrankių krautuvės, klių turgai, teatrai, 5 katalikiškos bažnyčios mieste, o aplink visur far Tik 8 mylios iki didelio portavo miesto iš kur laivai plaukioja tarpe cagos, Milwaukee ir kitu miestų, vandenių viską veža pigiai ir greitai. mūsų portavas miestas vadinasi Ludington, Mich. galite pas mūsų atvaž ti laivu iš Chicago, Milwaukee, Manitowoc, Wis., o iš laivo išlipęs gali šaukti manę per telefoną, o aš pribūsiu su Automobiliu ir aprodysiu kus. Arba išlipęs nuo laivo paimk treiną į Scottville, kur yra mano of nuvažiuot kaštuoja 17 centų. Važiuodami treinu pirkite tikietą tiesia Scottville, Mich., čia turimė gražiausiu gatavų farnų pardavimui, t taipgi pigios žemės su moliu neapdirbtos, visokio didumo ir ant yie išmokesčių. Šioje apielinkėj yra lietuvių kalioniją, kur turiu pardavęs 318 mų lietuviams. Dabar turiu tokios žemės pardavimui kokios dar neturė Pirkit nuo manes, nes aš parduodu tiktai lietuvių kolonijose, kurias pats suorganizavau ir esu expertu pažinime žemės ir farmierystės. Aš organizavau didelę koloniją ir pravedžiau kelią prie Amerikoniškos Ūkin kystės.

Todel prašau visų lietuvių, kurie nori pirkti farmą arba ėsate jau, nir atvažiuokite, o aš visus užganėdinsiu, nes žinau, kad turiu geriausiu žemių, gu kiti Agentai, linksmiausioji vietoje Suv. Valstijose. Norinti gauti map lietuvių kolonijos kreipkities nuo pirmo Kovo mėnesio 1915, nes išleis naują žemlapį lietuvių Konijos.

Norinti platesnių žinių Adresuokite:

Anton Kiedis
Peoples State Bank Bldg. Scottville, Mic

Kada ieškai didelio pasiskyrimo puikių auksinių žiedų, laikrodžių, brangių pasipuošimui akmenų, visuomet apsimokės pamatyti mūsų sankrov Geresni tavorai ir pigiau, neg kur kitur. Visada viskas teisingiausiai.

H. JOFFEY
4625 So. Ashland Ave., : : Chicago.

28 metų senas laikraštis
VIENYBE LIETUVNINKU
EINA KAS SEREDA, BROOKLYN, N. Y.
Ir paduoda daugiausiai gerų ir svarbių žinių iš Amerikos, Europos ir viso svieto, o prenumerata kaštuoja metams tik $2.00; pusei metų $1.00. Užrubežiuose; metams $3.00; pusei metų $1.50.
RAŠYK ADRESU:
J. J. Pauksztis & Co.
120-124 Grand Str.,
Brooklyn, N. Y.

MUZIKOS MĖGĖJAMS.

Labai būsi linksmas, jei pirksi muzikos įrankių mūsų dviejose krautuvėse.

Pijanai, Pearl queen koncertinos, smuikos, šnekamos mašinos ir lietuviški rekordai, akordeonai ir daug kitų įrankių padarys puikias kalėdoms dovanas.

Kituose miestuose gyvenantiems katalogus siunčiame veltui.
GEORGE & VITAK MUSIC CO.
1540 W. 47th St.
ir
769 Milwaukee ave.
CHICAGO, ILL.

Ar Skaitei Kada Laikraštį "LIETUVA"? Gal nežinai kur jį gauti?
"LIETUVA"
Eina jau 21 metus Chicago, Illinois kas Pėtnyčia ir paduoda daugiausiai gerų ir svarbių žinių iš Amerikos, Europos ir viso svieto, o prenumerata kaštuoja metams tik $2.00, pusei metų $1.00.
Rašyk adresu:
A. OLSZEWSKI,
3252 So. Halsted St., CHICAGO, ILL.

Jei nori žinių iš
Škotijos ar Anglijos
Išsirašyk dvisavaitinį laikraštį
"IŠEVIŲ DRAUGĄ"
Vienintelį Didžiosios Britanijos Lietuvių-Katalikų organą.
Kaina metams vienas doleris
Pusei metu 50 centu.
Adresas: Rev. Jos. Norbut
Mossend, Lanarkshire, Scot

Karė — kainos sumuštos — Karė" Viskas už $5.95

MŪSŲ NUOSTUOLIS, TAI MŪSŲ LAIMĖJIMAS. PINIGAI NEREIKALAUJAMI. MOKAMA DAIKTUS ATSIĖMUS, JEIGU JIE PATIKS. Turim gerų tavorų. Išduodam tūkstančius dolerų davonoms supažindimui žmonių su mūsų tavorais. Bet tik per apribuotą laiką mes duosime šitą dailiai išrašytą auksuotą laikrodėlį, moterišką arba vyrišką, su ilgu vidutiniu ir ant gerų akmenų už $5.95, ir visus skutimosi prietaisus iš 4 dalykų, o taipgi lenciugėlis, žiedas, fontaninė plunksna, dežė Havanos cigarų ir ant 7-nių šuvių nikeliuotą revolverį —DYKAI. PILNAI GARANTUOTA. Kitur tie daiktai parsiduoda po $25.00. SPECIALIS PASIŪLIJIMAS: Pakol tavorų yra. Atsiųskit šitą apgarsinimą ir savo adresą, o mes nusiųsime visus 10 daiktų pasižiūrėjimui ir išbandymui. Jeigu jie patiks, užmokėsite agentui $5.95 ir ekspreso lėšas. Užsakyk šiandien, o sutaupysi pinigų.

EXCELSIOR WATCH CO.

DEPT. 991, : : CHICAGO, ILL.

SALIN SU NUSIMINIMU!!! GRAMAFONAS ANT IŠMOKESNIO 10 C. KASDIENA.

Jeigu apsiimate mokėti po 10c., kasdien, tai išsiųsime Jums ant išmokesčio labai puikų Gramafoną sykin su 16 rekordais (32 kavalkais) visokių dainų, valcų, maršų ir tt., kuriuos patįs išsirinksite Gerumas mūsų gramafonų gvarantuotas kiekvienam rašyta gvarancija. Išsiųsime naujus specijališkus rekordus Lietuviškus, Lenkiškus, Rusiškus ir Mažai Rusiškus, Rašykite tuojau reikalaudami katalogų ir paaiškinimų įdėdami krasos ženklelį atsakymui:

LIBERTY COMMERCIAL CO. 233 E. 14 ST., NEW YORK, N. Y.

SENIAUSIA TAUPYMO BANKA CHICAGOJE

THE HIBERNIAN BANKING ASSOCIATION

ĮKURTA 1867 M.

PIETVAKARINIS KAMPAS LA SALLE IR ADAMS ST.

TAUPYMO DEPARTAMENTAS

Priimam Depozitus pradedant nuo VIENO DOLERIO ir daugiau, už kuriuos mokam 3 nuošimčius ant metų, kurį pridedam kas pusė metų.

Atdaras Šubatos Vakarais nuo 6-tos iki 8-tos val. vakaro.

REAL ESTATE DEPARTAMENTAS

Perka ir parduoda propertes ant komisijos; iškolektuoja randas ir prižiuri propertes; parduoda geros vertės morgičius; skolina pinigus ant įtaisytų savasčių (properčių).

Ką tik išspausdinta nauja poezijos knyga

"AUREOLE"

Parašyta vieno iš žymiausiųjų lietuvių poetų

DR. KUN. M. GUSTAIČIO

Knyga spausdinta ant gražios popieros, malonu pažiureti, bet dar maloniau skaityti

KAINA TIK 10 CENTU

Reikalaudami adresuokite:

Draugas Pub. Co.

1800 W. 46th Street Chicago, Illinois

Telephone Drover 5326

Dr. S. A. Rutkauskaitė-Šlakienė

Gydo visokias ligas

Specijalistė moterų ir vaikų ligose

VALANDOS: 9—12 prieš piet; 4:30—7:30 vakare, Nedėliomis 9—12 prieš piet.

3255 So. Halsted St., Chicago, Ills.

Lietuviškųjų Švento Kazimiero

Seseru Seminarija

CHICAGOJE.

Vienuolyne yra: prirengiamoji mokykla, aštuonių skyrių pradinė mokykla ir augštoji mokykla (High School).

Lietuviškosios Seserys priima pas save mergaites mokinimui ir išauklėjimui. Seminarijoje prie reguleriškojo mokslo, arba ir atskyriui, yra mokinama: muzika, paišymas, siuvinėjimas ir taip toliau.

GEROS MOKINTOJOS. PIGUS UŽLAIKYMAS.

Reikale meldžiama kreipties prie Motinos Perdėtinės šiuo antrašu:

Mother Superior,
St. Casimir's Seminary,
6700 S. Rockwell St. Chicago, Ill.

Yards 1741

J. F. EUDEIKIS

GRABORIUS

Parsamdo karietas ir automobilius dėl pagrabų, vestuvių ir krikštynų. 4605 Hermitage ave. Chicago

Tel. Drover 7042

Dr. C. Z. Vezel (Vezelis)

Lietuviškas Dentistas

4712 So. Ashland Ave.

arti 47tos gatvės

Telephone Drover 1924

O. JONIKIENE

Geriausia Akušerka

3364 So. Halsted St., CHICAGO

(kampas 34tos)

Tel. Drover 5052

DR. K. DRANGELIS

LIETUVIS DENTISTAS

VALANDOS: nuo 8 iki 11 ryta, nuo 1 iki 4 po piet, nuo 7 iki 9 vakare.

Nedėlioms ir Seredoms pagal sutartį.

3261 SO. HALSTED ST., CHICAGO

P. A. MAZEIKA

Seniausias lietuviškas graborius Chicagos mieste. Per 15 metų mano graborystės tarnavau savo broliams lietuviams. Grabai yra sumažinta kaina: dideli nuo $12.00 ir augščiau, o maži grabeliai nuo $3.00 ir augčiau. Meldžiu atvažiuoti į mano krautuvę, o persitikrinsite, kad ne reikia sunkiai uždirbtus pinigus mėtyti, jie paliks našlaičiams, kurie bėdnais palieka. Žinokite gerai, jei norite mokėti $100.00 tai pas mane galite gauti už $50.00 Neklausykite agentų ir kokių bobelių, bet nueikite pas kitą ir persitikrinkite kas pigiau daro. Darome pigiau, nes turime savo dirbtuvę, savo karaboną ir daugybę automobilių.

Su pagarba P. A. MAŽEIKA.

3315 Aubrun ave. Tel. Yards 1138

Plymouth National BANK.

Kapitolas su perviršiu $165.000.00.

Šitoji Banka prižiurima Suvienytųjų Valstijų valdžios. Moka 3 nuošimčius nuo sudėtų pinigų. Galima susišnekėti lietuviškai.

G. N. Postlethwaite, išdininkas.

Mandagus patarnavimas.

LIETUVIŠKA BANKA

TOWN OF LAKE SAVINGS BANK

Joseph J. Elias, Savininkas.

4600--4602 S. Wood St. Chicago, Ill.

Priimame pinigus į Banką užčėdyjimui nuo vieno doterio ir daugiaus ir mokame trečią procentą ratomis ant metų. Siuučiame pinigus į visas dalis svieto pigiai, greitai ir teisingai, svetimų žemių pinigus mainome, perkame ir parduodame. Parduodame šifkortes ant visų linijų į krajų ir iš krajaus, taipgi tikietus ant geležinkelių po visą Ameriką ir Europą.

Musų Banka išdirba visokius raštus ir dokumentus visose kalbose ir duoda rodą lietuviams visokiuose atsitikimuose ir reikaluose ypatiškai ir per laiškus. Tik kreipkitės viršminėtu antrašu.

M. A. Norkunas,

Vienatinis Lietuvis Išdirbėjas

visokiu ženklu draugystem. o ypatingai: lokardu guzikučiu metaliavu, anameliotu ir padengtu celluloid'u, šarpu, veliavu ir karunu.

Man pavestus darbus atlieku artistiškai.

M. A. Norkunas

166 MELROSE, ST., MONTELLO, MASS.

Du-kart Savaitinis Laikraštis

"SAULE"

Jau 25 metai, kaip išeina kas Utarninkas ir Pėtnyčia. Prenumerata kasztuoja metams: Amerikoje $2.50 metams, pusei metų $1.25. Rusijoje ir Europoje $3.50 metams, $1.75 pusei metų.

Rašykite šiądien, o gausite vieną numerį pasižiurėjimui dykai, adresuojant

W. D. BOCZKOWSKI — CO.

Mahanoy City, Pa.

Bell System

Jei jūsų biznis yra užkliudomas karės, gerai mąstyk prieš sunaikinant pasekmingą pardavimo organizaciją, kurią pastatyti užėmė gal ilgus metus iki ją pasisavinote.

Geriau laikyk jūsų pardavimo organizaciją nejudinta. Pastatyk pardavėjus prie darbo **prie** ....telefono. Biznis turi eiti ir telefono kelias yra ekonomiškas ir pasekmingas. Parduod.

Telefono Keliu.

Chicago Telephone Company
Bell Telephone Building
Official 100

NAUJIENA!

Ką tik išejo iš spaudos nauja knyga

Oliveris Twistas

Angliškai Parašė

CHARLES DICKENS

Lietuvių Kalbon Vertė

Jonas Kmitas

Yra tai labai graži ir interesinga apysaka Pradėjus skaityti, sunku yra atsitraukti nuo knygos. Kiekvienas, norintis smagiai ir naudingai praleisti laiką, lai skaito šią knygą. Yra tai stora knyga, turinti 520 puslapių, o kainuoja

TIKTAI $1.00

Tokios geros, naudingos ir drauge taip pigios knygos dar nebuvo pardavime!

Prisiuntę dolerį, reikalaukite knygos OLIVERIS TWISTAS, o niekuomet nesigailėsite. Rašykite atrašu:

DRAUGAS PUBLISHING CO.

1800 W. 46th Street, - Chicago, Ill.

JEI NORI ŽINOTI

ko lietuviams šiame svarbiame momente kaipo tautai reikia, skaityk naujai išejusią knygą:

Kokia Autonomija LIETUVAI REIKALINGA?

Parašė J. GABRYS

KAINA 10 CENTU

Reikalaukite tuojaus šiuo adresu:

Draugas Publishing Co.

1800 W. 46th Street Chicago, Ill

Naujos "Draugo" spaustuvės Knygos

Šiomis dienomis išejo iš spaudos:

Huckleberry Finnas, parašyta garsaus Amerikos raštininko humoristo **Mark Twaino.** Gražiai lietuvių kalbon versta **Jono Kmito.** Labai puiki apysaka iš amerikiečių gyvenimo. Daug juokingo ir puikaus skaitymo.

Stora knyga, kaina tik ..... 75 centai

Reikalaudami kreipkitės:

Draugas Pub. Co.

1800 W. 46th St., Chicago, Illinois

LIETUVIAI!

SKAITYKITE IR PLATINKITE LIETUVIŲ KATALIKŲ SAVAITINĮ LAIKRAŠTĮ

"ZVAIGZDĘ"

"ŽVAIGŽDĖ,, yra seniausias lietuvių katalikų laikraštis 16 puslapių didumo. Suteikia įvairių žinių iš Amerikos ir viso pasaulio gyvenimo.

METAMS ATSIEINA TIK $2.00

Korespondencijas ir pinigus siųskite šiuo adresu:

"ŽVAIGŽDĖ"

3654 Richmond St., Philadelphia, Pa.

SAUGOKIES pamėgdžiojimų, ir visada reikalauk tikro Richterio Pain — Expeller su inkaro ženklu, kaip ant paveikslo.

25 ir 50 centų aptiekose ir tiesiai iš

F. Ad. Richter & Co

74-80 Washington Street,

NEW YORK.

Mokykla Angliškos Kalbos.

Kiekvienas išmoks angliškai kalbėti, skaityti ir rašyti labai trumpame laike per šios mokyklos atsakančią metodą. Dieninės ir vakarinės klasos. Kurie gyvena kituose miestuose Suv. Valst. ir Kanadoj, mokinam per laiškus (korespondenciją) labai pasekmingą metoda. Dėl platesnių žinių rašykite pas:

WAITCHES BROS.

1741 West 47th Street :: Chicago, Ill.

Visi užsisakykite Amerik. Lietuvių Dienraštį

"KATALIKĄ"

Dienraštyj "Katalike" žinios tilps daug greičiau ir plačiau; į visus pajudintus mūsų gyvenime klausimus kuoplačiausia atsiliepšime.

Dienraštis 'Katalikas' yra bepartyvis laikraštis ir prisilaikys ramaus kultūrinio darbo.

Todel dienraštyj "Katalike" bus galima aiškiai ir plačiai nušviesti lietuvių, o ypač Amerikos naujokynuose gyvenančių, S. Valstijų ir kitų šalių gyvenimas, paduoti daugiausia žinių iš Europos karo lauko ir visuomenės gyvenimo.

Suv. Valstijose ir Canadoje metams $5.00
pusei metų .. $3.00
trims mėnesiams .. $1.75
Užsienyje, Europoje ir kitur metams $7.00
pusei metų .. $4.00

Prenumeratą siųsti šiuo adresu:

AMERIKOS LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
"KATALIKAS"
3249 So. Morgan St., Chicago

Gerbiamiesiems Kunigams!

Malonu mums pranešti Gerb. Kunigams, jog galime jiems pasiulyti

Kalėdų Dovanoms

labai gražių naujausio leidimo **kalėdinių paveikslėlių** su lietuviškomis maldelėmis

Kainos su nusiuntimu $2.30, 90 c. 80 c. ir 60 centu už šimtą.

Be to pasiulome gerb. Kunigams ir savo išleidimo knygų:

1. *Kokia autonomija Lietuvai reikalinga.* J. Gabrio 10c.
2. *Aureolė.* Oratorija. Parašė M. Gustaitis .... 10c.
3. *Kodel neini išpažinties?* Par. kun. Al. J. Warol 25c.
4. *Katriutė.* Triveiksmė drama. Iš lenk. vertė A. Vegelė ..... 15c.
5. *Užkrečiamųjų – limpamųjų ligų išsiplatinimas ir kova su jomis.* Dr. A. Graičūnas. ..... 15c.
6. *Lietuvių Tautos memorijalas.* J. Gabrys I dalis 10c.
" " " II dalis 10c.
7. *Degtinė* Veinav. scenos vaizd. Vertė A. Vegelė 10c.
8. *Katekizmas mažiems vaikams.* Kun. Krušas .. 15c.
9. *Apsvarstyk.* Tėvo Kazimiero pamokininiai .... 5c.
10. *Katekizmas apie alkoholių* ..... 5c.
11. *Blogi kūdikio papročiai.* Dr. A. Graičūnas. .... 20c.
12. *Ar Kristus turėjo brolių ir seserų* ..... 5c.
13. *Vienuolinė luoma.* Kun. P. Saurusaitis ..... 25c.
14. *Apaštalystės maldos statutas.* Kun. Saurusaitis 25c.
15. *Apaštalystės maldos pamaldos.* Kun. Saurusaitis 5c.
16. *Tiesos žodis socijalistams.* Parašė Kunigas. 3-čia laida ..... 10c.
17. *Mandagus vaikelis.* Gražaus apsiėjimo pamoka. 5c.
18. *Antanukas.* Apysaka B. Prūso. Vertė Selimas. 10c.
19. *Šatrijos Raganos apysakėlės* ..... 25c.

Be to galime atsiųsti įvairių įvairiausių lietuviškų knygų iš savo knygyno, kurias gerb. kunigai malonės pasirinkti iš katalogų. Parduodant žymesnį skaičių, duodame dideles nuolaidas.

Su pagarba
"Draugo" Knygynas.